

ПОЛИТИКИН

Немачка 3.00 DEM, САД 1.25 USD, Швајцарска 2.50 CHF,
Шведска 13.00 SEK, Аустрија 20.00 ATS, Грчка 300 GRD,
Енглеска 1.00 GBP, Словенија 90 SLT, Македонија 1500 ДЕН

ЗАБАВНИК

21. V 1993. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LV • ЦЕНА: 100.000 ДИН. • БРОЈ 2160

БАШ ЦЕЛИК

У СТРИПУ
ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

За све од 7 го 77

Фирма

Веровати или не!

ЏОШЕМ ШНАЈДЕР

ШВАЈЦАРСКИ УКРОТИТЕЉ, У КА-
БЕЗ СА 12 ЛАВОВА ДОВЕО ЈЕ БЕР-
БЕРИНА КОЈИ ГА ЈЕ БЕЗ ПРОБЛЕМА
ОБРИЈАО. АЛИ ЧИМ ЈЕ БРИЦА ИЗА-
ШАО, ЗВЕРИ СУ НАПАЛЕ И РАСТРГЛЕ
СВОГ УКРОТИТЕЉА.

ДВА ДИМЊАКА

НА ПАРОХИЈСКОЈ
ЗГРАДИ УИТВОЛУ
У ЕНГЛЕСКОЈ
ИМАЈУ ОГРОМНЕ
СУНЦАНЕ ЧА-
СОВНИКЕ ПОС-
ТАВЉЕНЕ НА
ДВЕ СТРАНЕ
СВЕТА.

МУШКАРЦИ

ПЛЕМЕНА
ЊАРОНГ СА
ХИМАЛАЈА
КОСУ
ПЛЕТУ
У ДВЕ
КИКЕ.
ЈЕДНА
ИМ
ВИСИ
НИЗ
ЛЕЂА,
А ДРУГУ
ОМОТАЈУ
ОКО
ГЛАВЕ.

САОБРАЋАЈНИ ЗНАЦИ

КОЈИ УПОЗОРАВАЈУ
ДА АУТО - ПУТЕМ
ЧЕСТО ПРЕЛАЗЕ
ЛОСОВИ, НАЛАЗЕ
СЕ НА СЕВЕРУ
ШВЕДСКЕ.

ЖЕНЕ

ИЗ ПЛЕМЕНА КИРДИ
У САХАРИ
ГОСТЕ
ДОЧЕКУЈУ
И
ПОЗДРАВ-
ЉАЈУ
КУ-
ЧЕ-
КИ.

Тамиланиа

НА ПЛАНИНИ
САТРУНЏА НА
СЕВЕРОЗАПАДУ
ИНДИЈЕ ЈЕ СВЕ-
ТО МЕСТО
ХИНДУИСТИЧКЕ
СЕКТЕ ЏАИН, А
БРОЈИ ЧАК 900
ХРАМОВА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

у Кини се сваке го-
дине роди 3,6 милиона деча-
ка више од девојчица. Зато
у овој земљи има 15 пута ви-
ше нежењених мушкараца
него неударених жена.

амерички истражи-
вач Џон Дејли открио је не-
давно да мала жуто-црна
жаба из Еквадора (*Epidobates tricolor*) у својој кожи
садржи аналгетик двеста
пута јачи од морфијума! На-
учници се надају да ће ова
материја, иначе тако ретка
код животиња, у многоме
унапредити технику ублажа-
вања болова, нарочито код
тешких повреда.

комаца-тигар (*Aedes albopictus*) или азијски
комаца, који се савршено
прилагодио клими у Сједи-
њеним Америчким Држава-
ма, врло је опасан јер пре-
носи тешку заразну болест
коњски енцефалитис од које
могу да оболе и људи. Овај
комаца, који се за разлику
од обичног храни само да-
њу, већ је освојио више са-
везних држава на средњем
западу.

у недавној анкети
коју је спровео Институт IP-
SOS, 88 одсто Француза из-
јавило је да су срећни!

од свих земаља Ев-
ропске заједнице Велика
Британија има највише но-
беловаца (63), највеће тира-
же новина: 421 примерак на
1000 становника и највише
приватних авиона - 164.

године 1988. у Ен-
глеској је забрањено сече-
ње ушију код паса и ниједан
осакаћени куцов више није
могао да се појави на из-
ложби. Осим у Великој Бри-
танији, у новије време сече-
ње ушију забрањено је у це-
лој Скандинавији.

ко у Сингапуру у јав-
ном WC-у заборави да пусти
воду излаже се опасности
да плати казну од 600 аме-

ричких долара. Нешто је
нижа казна за бацање опуш-
ка или жваке на плочник, а
најгоре ће проћи они који се
одлуче да се ослободе сме-
ћа бацајући га кроз прозор:
наиме, у овом граду скриве-
не камере од недавно снима-
ју такве прекршаје а оне ко-
ји их почине чека казна од
1000 долара!

Време од кога боли глава

ПЕШАЦИ СА МАСКОМ ЗА РОЊЕЊЕ

Ако се спремате за излет у Силаос, обавезно понесите цевчицу за дисање из ронилачке опреме. То насеље на острву Рејунион у Индијском океану близу Мадагаскара држи светски рекорд по количини падавина за 24 сата: 188 центиметара!

Сједињене Америчке Државе с правом полажу право на дефинитивно најмокрији комадић тла: на брду Ваиалале на Кауаи, једном од хавајских острва, практично свакога дана пада киша – 1.234 центиметра за годину. Међутим, монсунима расквашеном Черапунцију у Индији припада прво место за поплаву године: једном је овде нападало 2.647 центиметара водурине, дакле готово 27 метара, што је довољно да заплови и носач авиона.

ЧЕТИРИ ВЕКА БЕЗ КАПИ КИШЕ

Мирне душе оставите кишобран код куће ако крећете да проведете распуст у готово 1.000 километара дугачкој пустињи Атакама у Чилеу. Овде, на појединим местима, киша није пала још од доласка Европљана у 16. веку.

ПАЦОВСКА ОСТРВА ЗА МРАЧНЕ ТИПОВЕ

Ако којим случајем дајете предност мрачном подруму пред дневним светлом, онда су за вас Пацовска острва Западних Алеута крај Аљаске – прави рај. Тамо сунце током целе године сија једва 600 сати. У поређењу с тим држава Њујорк са својих 2.400 сунчаних сати делује тако рећи блиставо.

Ко жели још хладовинастије место мора посетити земљу поларне ноћи – Северни пол. Ту се сунце не помаља пуних шест месеци.

ТРОПИКАЛ ХИТ

Поклоници сунца своје лигештуле треба да поставе у источној Сахари где 97 одсто дана у години сија сунце. Можда долази у обзир и Сент Петербург у Флориди: ту је од фебруара 1967. до марта 1969. сваки дан био сунчан

Између неба и
земље догађају
се луде ствари.
Нарочито
понекад и
понегде

Илустровао: Љубомир Милошевић Љубац

ТАКО ЈЕ У ДОЛИНИ СМРТИ

Ко воли топло може поћи у Ел Азизију где се једном жива зауставила на 58. подеоку. Град се налази у Либији. Може се покушати и са калифорнијском Долином смрти која бележи најтоплије лето на западној хемисфери. За време једног шестонедељног таласа врућине температура је сваког дана достигала 50 Целзијусових степени.

ДАХ КАО БЕЛИ ПРАХ

Замислите најнижу температуру коју сте икад доживели – штипа вас у носу, очи сузе, прсте на рукама и ногама не осећате. Е, сад снизите ту температуру за још шездесетак степени и можда ћете моћи да наслутите колико је хладно у совјетској станици „Восток“ на Антарктику која држи светски рекорд – минус 89,23°C.

Најхладније место у Сибиру је такозвани Ледени пол, на крајњем североистоку, где је у јануару просечна температу-

ра од -50,6 степени Целзијусових. То је место где се „дах леђи и као бели прах пада на тло“.

БАЊА ЗА РОБИЈАШЕ

Што се тиче угодно досадних температура ту је Фернандо де Норонха скоро ненадмашан. Ово острво у Атлантику, високо на североистоку бразилске обале, било је некад кажњеничка колонија у којој, једно је сигурно, робијаше бар нису патили од лошег времена. У току 55 година најжешћи топлотни талас донео је овде температуру од 32°C, док се хладноћа једном спустила „чак“ до 18,6°C.

Ипак „најдосадније“ време има Хонолулу, главни град америчке савезне државе Хаваји: просечна температура у августу овде износи 25,3°C, а у јануару 21,3°C.

ОД ШОРТСА ДО БУНДЕ И ОБРАТНО

Тешко је рећи шта би ваљало понети за годишњи одмор у Браунингу, америчка савезна држава Монтана. Ту се

1916. жива у термометру у року од 24 часа спустила за целих 55,6 степени, тачније са 6,7° на минус 48,9°C! У Спирфишу, у Јужној Дакоти, ствари су исте у супротном правцу: температура је једном овде за само два минута скочила са -20°C на +7,2°C.

ДВА МЕТРА ПО ГЛАВИ СКИЈАША

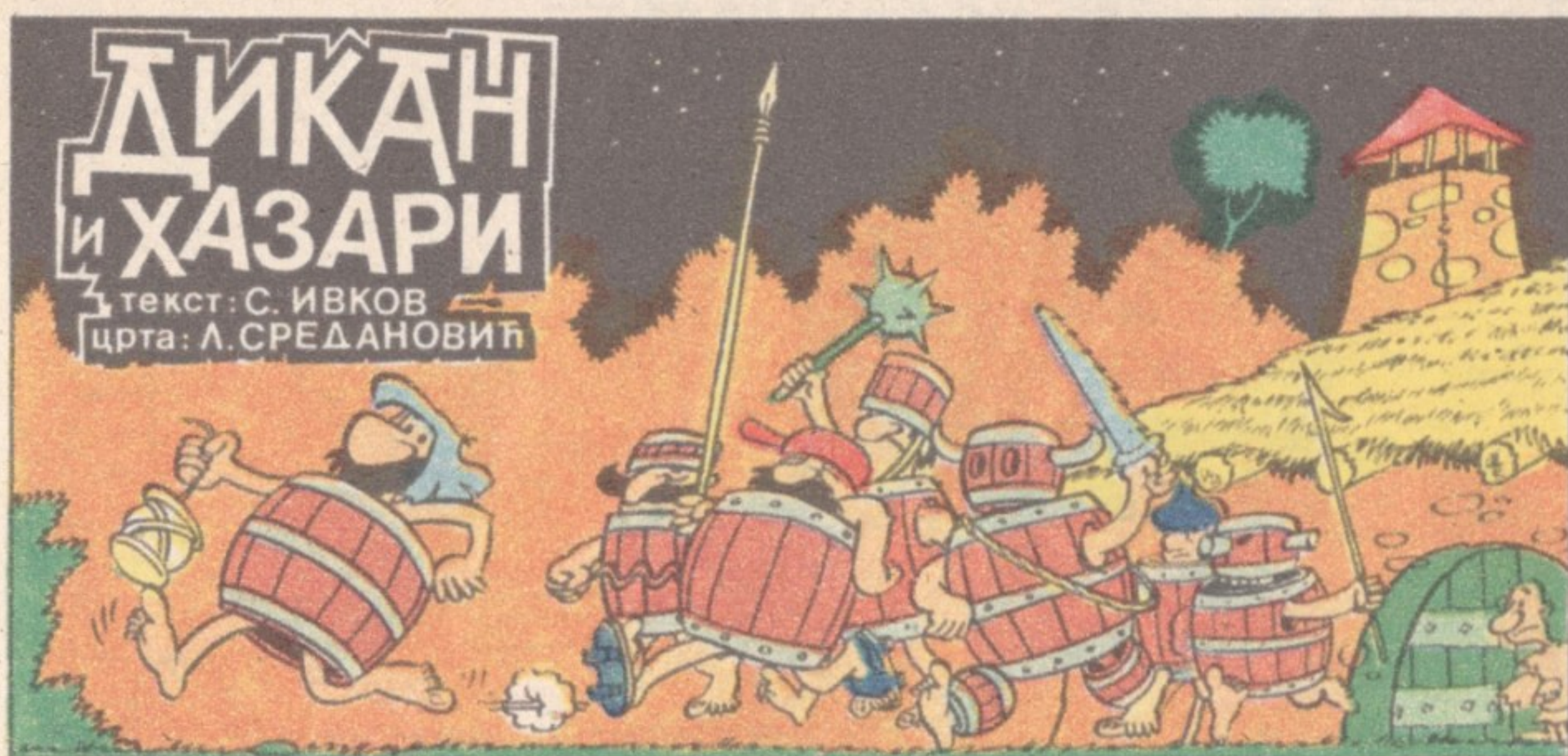
Амерички скијаши имају најдубљи снег на свету. Разлог – много влажне ваздушне масе која преко Стеновитих планина струји према западу. Скијашко подручје на врху Шаста у Калифорнији држи рекорд у најиздашнијем појединачном падању снега које износи готово пет метара! Силвер Лејк у савезној држави Колорадо дичи се жестином падања снега – за 24 сата нападало је 193 центиметра.

У Перадају, на Маунт Бејнијеру у држави Вашингтон, северозапад САД, ретко је потребан вештачки снег. Он се поноси обилним снегом: у новогодишњој ноћи 1971/72. било га је 31 метар!

В. Милићевић

ДИКАН И ХАЗАРИ

текст: С. ИВКОВ
црта: А. СРЕДАНОВИЋ

У СЛЕДЕКЕМ БРОЈУ: ПАНИКА У ЛОЗРУ

Ко је била
„госпођица
доктор“?

Аустријанци су је оценили као „... врло привлачну, интелигентну, образовану и – јако опасну...“, а ова млада жена учинила је непроцењиву услугу српској команди

Главна куvariца у београдском дому аустроугарског војног аташеа у Србији капетана Ота фон Хелинека безуспешно је покушавала да прикрије збуњеност када је отворила улазна врата. Пред њом је стајала млада, zgodна и отмено одевена дама уз коју се прибијала трогодишња девојчица.

– Ја сам блиска пријатељица господина Фон Хелинека. Ово је господиново писмо за послугу које ми је синоћ дао кад смо се растали на железничкој станици у Бечу – незнанка се представила док је улазила у кућу као у своју рођену.

Ах, то је, значи, његов дом овде... Знате, Ото ми је толико причао о овој кући да ми се чини да је познајем као да сам у њој рођена...

Иако је дама савршено говорила немачки, куvariци није промакао лак бечки акценат. Полако јој је све постајало јасније... Господин капетан одраније је у Бечу важио за великог љубитеља лепшег пола, али ово је први пут да нека непозната дама овде долази са дететом... Изгледа да ће Фон Хелинек ипак ускоро морати да се одлучи: или да се ожени овом младом дамом или да напусти блиставу војничку каријеру.

Њен предосећај се показао као потпуно тачан кад је прочитала капетаново писмо. У њему је Фон Хелинек најтоплије препоручивао послужити „... даму из виших бечких кру-

гова...“ која ће у његовој кући у Београду провести извесно време „... док се не среде неки односи у њеној породици...“. Пошто га са том младом дамом, како је сам написао, везује и заједничко дете, у писму тражи од своје послуге „... да јој у свему изађу у сусрет током њеног боравка у Београду...“.

Задатак за графологе

Куvariца није имала разлога да сумња у веродостојност писма јер је одмах препознала Фон Хелинеков рукопис. Али, није приметила да млада гошћа погледом пажљиво испитује капетанов радни кабинет који се налазио одмах до дневне собе где јој је послужена кафа. Док је пила, узгред се распитивала шта се то догађа у Београду кад је и поред толике врућине на улицама прилично живо.

– БлагИ Боже! Ови дивљаци се опет спремају за рат... – вајкала се куvariца...

Заиста, тог врелог августа 1912. године најчешћа тема разговора у Београду и Краљевини Србији био је могући рат против Турске. Да се нешто крупно спрема видело се и по томе што готово нико од званичника из српске владе или од дипломата тог лета није отишао на одмор. Међу малобројним дипломатама који су се ипак одлучили да отпутују на одмор у домовину био је и капетан Ото фон Хелинек. У ствари, он је под тим изговором отишао да поднесе извештај у Бечу.

ГРАДСКЕ ТВРЂАВЕ

Било како било, његов одлазак није прошао незапажено и шеф српске обавештајне службе потпуковник Драгутин Димитријевић Апис оценио је да је наступио прави тренутак за акцију. Одмах је упустио графологе да, верно подражавајући капетанов рукопис, напишу поменуто писмо за послугу. А млада дама која је

то писмо понела са собом била је Српкиња која је својевремено студирала у Бечу...

Кад је закључила да сви у кући чврсто спавају, капетанова „познаница“ је тихо устала из кревета и на врховима прстију ушла у кабине. При оскудној светлости месечине пажљиво је почела да претражује капетанов радни сто, али ниједан документ није био онај прави. Већ је почело да свиће када је најзад испод стола напипала дугме које је отварало тајну фиоку. Ту је било само неколико листова, међу којима и тражени документ: строго поверљиво писмо аустријског Генералштаба у коме генерал Конрад фон Хецендорф даје упутства Фон Хелинеку за даљи рад. Пошто није имала времена да препише садржај писма, незнанка га је неколико пута прочитала да би што тачније све запамтила. Затим је писмо вратила у фиоку и тихо отишла до своје собе.

Апис води игру

После доручка гошћа је пожелела да се са кћерком прошета до Калемегдана иа-

ко ју је куварица одвраћала од тога. Међутим, њен страх је био безразложан иако више никад није видела непознату гошћу. Исто вече млада дама је седела у згради Врховне команде српске војске у Горњем граду Београдске тврђаве, пред потпуковником Димитријевићем коме је пренела садржај Фон Хецендорфовог писма. А он је заиста био злата вредан...

Званичним језиком Фон Хецендорф је свом изасланику у Београду објаснио да, иако аустроугарска војска изводи обимне маневре дуж српске границе, она уопште нема намеру да се војно меша у рат Србије, Црне Горе, Грчке и Бугарске, са једне, против

Турске, са друге стране. Према процени аустријског Генералштаба српска војска је малобројна и слабо наоружана, тако да нема никаквих изгледа против турске војске. Значи, Аустро-Угарска треба само да чека да Турци порази Србе па да онда њени војници мирно ушетају у Србију под изговором да желе да заштите српски народ од турске освете. На тај начин би се, у неку руку, поновила 1878. година и Србија би доживела судбину Босне и Херцеговине.

Сутрадан ујутру извештај потпуковника Димитријевића био је прослеђен начелнику Генералштаба генералу Радомиру Путнику и председнику владе Николи Пашићу. Обојици су са олакшањем примила извештај: значи, са запада и севера Србија је безбедна, тако да ће све своје снаге моћи да употреби у рату против Турске...

Ипак, донета је одлука да се дуж границе са Аустро-Угарском оставе неке јединице којима је наређено да на разне начине увере аустријске извиђаче да се ту и даље налазе знатне српске снаге... Не толико због самих Аустријанаца колико због Турака јер није било искључено да ће Црно-жута монархија потпомогнути Отоманску одређеним обавештајним подацима...

Оно што се касније дешавало те 1912. године ушло је у све уџбенике историје. Али, оно што се никад није сазнало, то је: ко је била тајанствена „Госпођица доктор“, како је гласило тајно име младе даме која је Србији учинила непроцењиву услугу. Није познато како јој се Србија за то одужила, али се зна да ју је аустријска обавештајна служба оценила као „... врло привлачну, интелигентну, образовану и – јако опасну...“, што јој је донело титулу „непријатељске шпијунке број 1“.

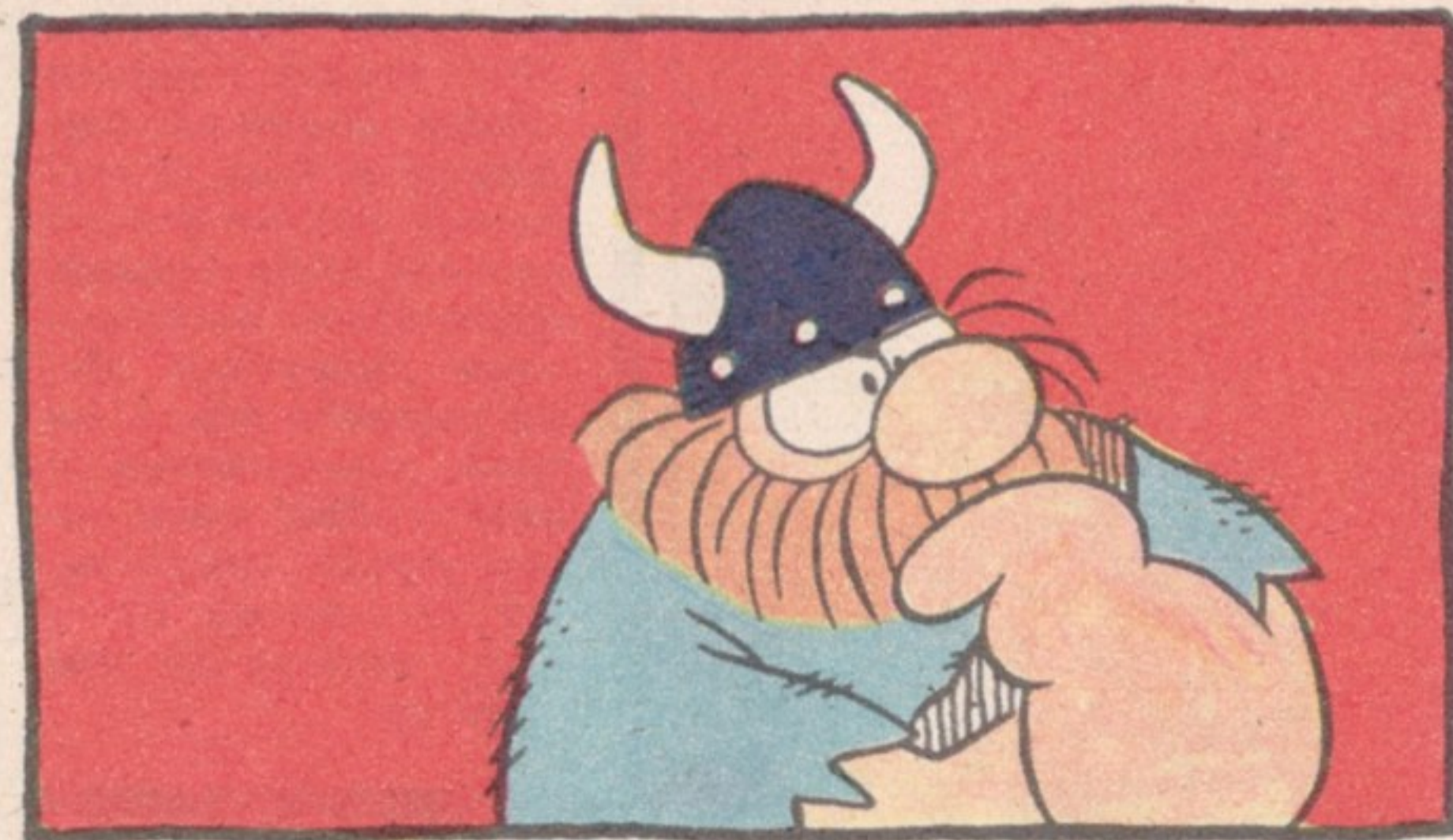
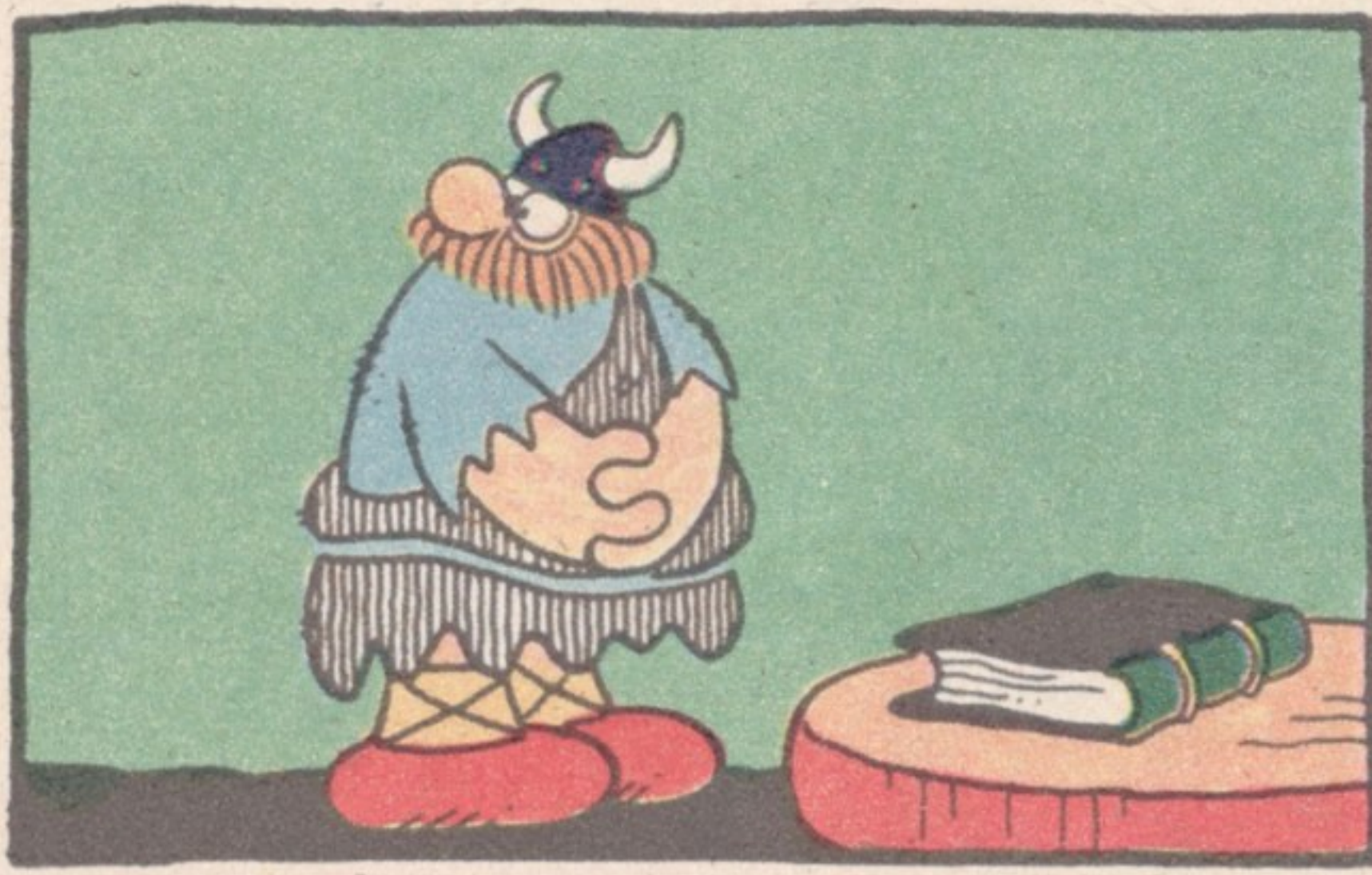
Д. М.

Илустровао: Брана Јовановић

„Политикин Забавник“ је 14. јануара 1977. године у једном тексту помињао овај догађај и тада је госпођицу доктор описао као Ану Миладиновић, обавештајку потпуковника Драгутина Димитријевића Аписа. Ни тада, а ни касније, о овој храброј жени нисмо успели ништа више да сазнамо. Позивамо читаоце да нам помогну.

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

СВЕТ у БРОЈКАМА

● Сваке недеље просечно 100 авиона мора да одложи узлетање с писте, што отприлике значи да је на сваких 3.000 летова један – отказан. У половини случајева до одлагања долази због мањег или већег квара на мотору или на точковима, а 7 одсто летова одлаже се због судара с птицама.

● Изгледа да су жене задовољније послом који раде него мушкарци. У једном истраживању које је обухватило 2.500 испитаника испоставило се да је 40 одсто представница „слабијег пола“ изјавило да је врло задовољно радним местом. Исти одговор дало је само 31 одсто мушкараца.

● Број милионера у САД прошле недеље повећао се за 2.240 особа. Ако се тај раст настави истим темпом, значи да ће Америка дневно добијати 320 нових милионера или по једног на свака 4,5 минута. Само у овој земљи тренутно има 3,7 милиона милионера.

● Недавно истраживање спроведено у Великој Британији открило је да 10 одсто становника ове земље спада у далтонисте. Од тог броја знатно већи број је представника „јачег пола“ који не разликују добро боје.

● Не штампа се само у нашој земљи велика количина папира. САД сваке недеље потроши 384.000 килограма папира само на штампање нових закона и прописа. Када би се та количина хартије искористила за ложење, могло би да се загреје 2,5 милиона домова.

● У току само једне недеље више од 2.300.000 Американаца посети зоолошке вртове. Када би сви ти људи стали у ред, он би био дугачак око 2.000 километара.

● Пораст криминала бележе многе земље. Тренутно располажемо са статистичким подацима о броју жртава у Сједињеним Америчким Државама. У овој земљи посебно сваког дана криминалци нападну 50.000 недужних особа.

21. 5. 1993. ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК 9

Илустровао: Зоран Петковић Петко

КОРНЕТ СТАР КОЛИКО И ПОЛИТИКА

РОГ СЛАТКОГ ЗАДОВОЉСТВА

Различити извори наводе различита имена слажући се само у једном. Корнет се први пут појавио на великој продајној изложби

организованој у америчком граду Сент Луису. Било је то 1904. исте оне године када је основан и лист „Политика“, један од најстаријих у Европи.

Међународна организација која окупља произвођаче сладоледа (IIICA) сматра да је творац корнета Ернест Хамви, сиријски емигрант који је

1903. стигао у Сједињене Америчке Државе. По њиховим изворима, Хамви је на сајму у Сент Луису држао мали штанд. Правио је такозвану

**МА ШТА
КАЖЕШ**

ЖЕНА МИ БУДИ ПОД ОБАВЕЗНО

Од 1974. до 1976. написао је седам стотина писама драгани срца свога један младић с Тајвана а све покушавајући да је убеди да се за њега уда. Оволика упорност није могла да не уроди плодом и, како је свет обавестила агенција „Јунајтид прес“, девојка се удала за младог поштара који јој је писма уручивао. ■

БАШ ВОЛИМ ШТО МЕ ВОЛЕ

Глумица Џоан Крафорд била је, у своје време, главна дива Холивуда и у томе је веома уживала. Једног јутра, излазећи из чувеног њујоршког „Клуба 21“, погледала је у плаво небо обасјано сунцем и свом шоферу рекла да ће ићи пешке. „Али, госпођице, људи ће да вас растргну!“, уплахирио се шофер. „Таман посла да то не ураде!“, спремно је одвратила мис Крафорд и кренула кући сопственим ногама. ■

ПОГОДИЛИ СУ

За време америчког грађанског рата између Севера и Југа генерал Џон Сеџвик изговорио је своје последње речи у бици за Спотсилванију, држава Вирџинија, 9. маја 1864. године. „Храбро, устајте!“, грмнуо је војницима који су полегали плашећи се непријатељског куршума, „Ови не би погодили ни слона с толиког расто...“ ■

Забавник отвара сезону сладоледа покушавајући да уђе у траг особи која је прва смислила да залеђена посластица може да буде укуснија ако се једе из уроланог кекса у облику фишека

залабију, хрускаво тесто које се пече у тигању (слично палачинкама) и онако топло служи преливено шећером или неким другим слаткишем.

Прича даље каже како се Хамвијев штанд налазио у близини неког продавца сладоледа. Одлучивши да „удруже“ своја два слаткиша, Хамви је дошао на идеју да своју залабију умотава у облику фишека да би у њу могао да се стави сладолед. Пошто се овај „изум“ свидео, многобројним посетиоцима, створен је корнет у коме уживамо и данас.

Ернест Хамви сместа је схватио да у уролању залабији лежи велики посао па је почео да прави корнете које је

рекламирао као „рог слатког задовољства“. Потражња је била толика да је 1910. већ имао компанију за производњу корнета.

Није Хамви, већ Думар, или можда Авају?

Читава ова прича деловала би крајње уверљиво да не постоје и други који покушавају да оспоре њену потпуну веродостојност. Наиме, Ал Думар, власник ресторана из Норфолка у Вирџинији, тврди да није Хамви већ његов отац Абе измислио корнет.

По Аловим речима Абе Думар, емигрант из Либије, те 1904. продавао је сувенире на сајму у Сент Луису. Из свог родног краја понео је сећање како се тамо правила нека врста теста које се увијало у облику рога да би у њега могао да се стави џем.

Када је Абе видео Хамвија како пече своје залабије, дао му је идеју да их обликује као корнете и да у њима сервира сладолед. Хамви је одушељено прихватио. Али, на томе се није све завршило.

Абе Думар је, по повратку у Њу Џерси, одлучио да направи „машину“ за израду корнета. Као доказ да говори истину Ал Думар показује ту справу која и данас заузима видно место у његовом ресторану. Кад има времена Ал припреми тесто, чији је рецепт сазнао од оца и пренеће на своју децу (тајну рецепта никоме не открива), убацује га у машину

из чијег отвора излази вруће тесто које подсећа на обланде. Одсече парче обланде, обликује га на дрвеној модли у корнет и оставља да се охлади.

Ти Алови корнети, који миришу на ванилу и имају сличан укус као корнети који се праве и у нашим приватним посластичарницама, далеко су укуснији од индустријских.

Ни ту није крај приче. Да би се све још више искомпликовало појављује се и име Давида Авајуа, Турчина пореклом, који је све до своје смрти 1965. упорно понављао да је он идејни творац корнета. Давид Авају, власник неколико посластичарница у Атлантик Ситију и Њу Џерсију, тврдио је да је он први направио корнет у Сент Луису севитиши се да је на пропутовању кроз Француску видео да тамо произвођачи сладоледа продају залеђену посластицу у папирном фишеку.

Једна жена и један студент

У читаво ово замешатељство морале су да се умешају и представнице „слабијег пола“. Ерли Ен Вер и Грег Птесјек, ауторке књиге „Мајке изума“, наводе сасвим нови податак. На изложби у Сент Луису продавац по имену Чарлс Менчес поклатио је својој девојци букет цвећа и сендвич-сладолед. Пошто је њој било тешко да носи цвеће и лиже сладолед, „умотала“ је леде-

ни слаткиш кексом и сасвим несвесно постала претеча стварања корнета.

Нешто ту ипак није јасно. Како то да ауторке наводе име тог продавца а да им је име његове девојке остало непознато.

И шта је онда права истина?

Пол Диксон у својој књизи „Приче о сладоледу“ (1978) наводи да је на вашару у Сент Луису било најмање педесет штандова на којима се продавао сладолед и исти толики број особа које су правиле палачинке, залабије, тесто у облику обланди. Зато је сасвим могуће да је до „симбиозе“ између уроланог кекса и сладоледа дошло на више места у току те изложбе. Можда је и због тога тешко утврдити ко је био творац корнета.

Поред тога што је извесно да је корнет настао 1904. у Сент Луису још нешто је сасвим сигурно. Та нова посластица свидела се свима. Да би се убрзао процес израде корнета студент са Охајо универзитета (чудно да ни његово име није остало забележено) израдио је 1909. машину за аутоматско прављење корнета. Само у Америци се већ двадесет година по увођењу „фишека“ од теста“ производило 245 милиона корнета годишње. Модерне машине данас могу да направе и преко 150.000 корнета за 24 сата.

А сада – сви на сладолед.

В. С.

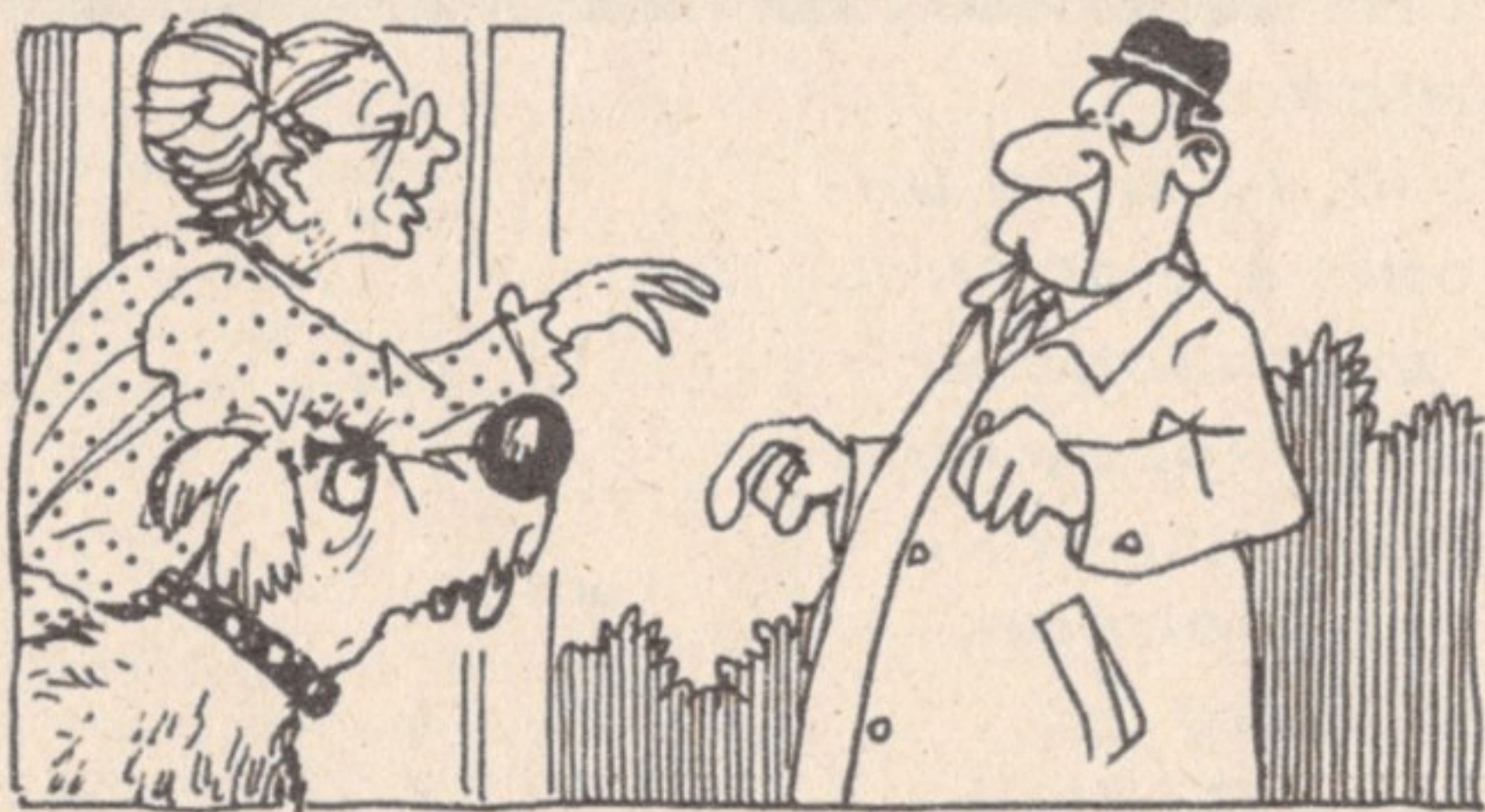
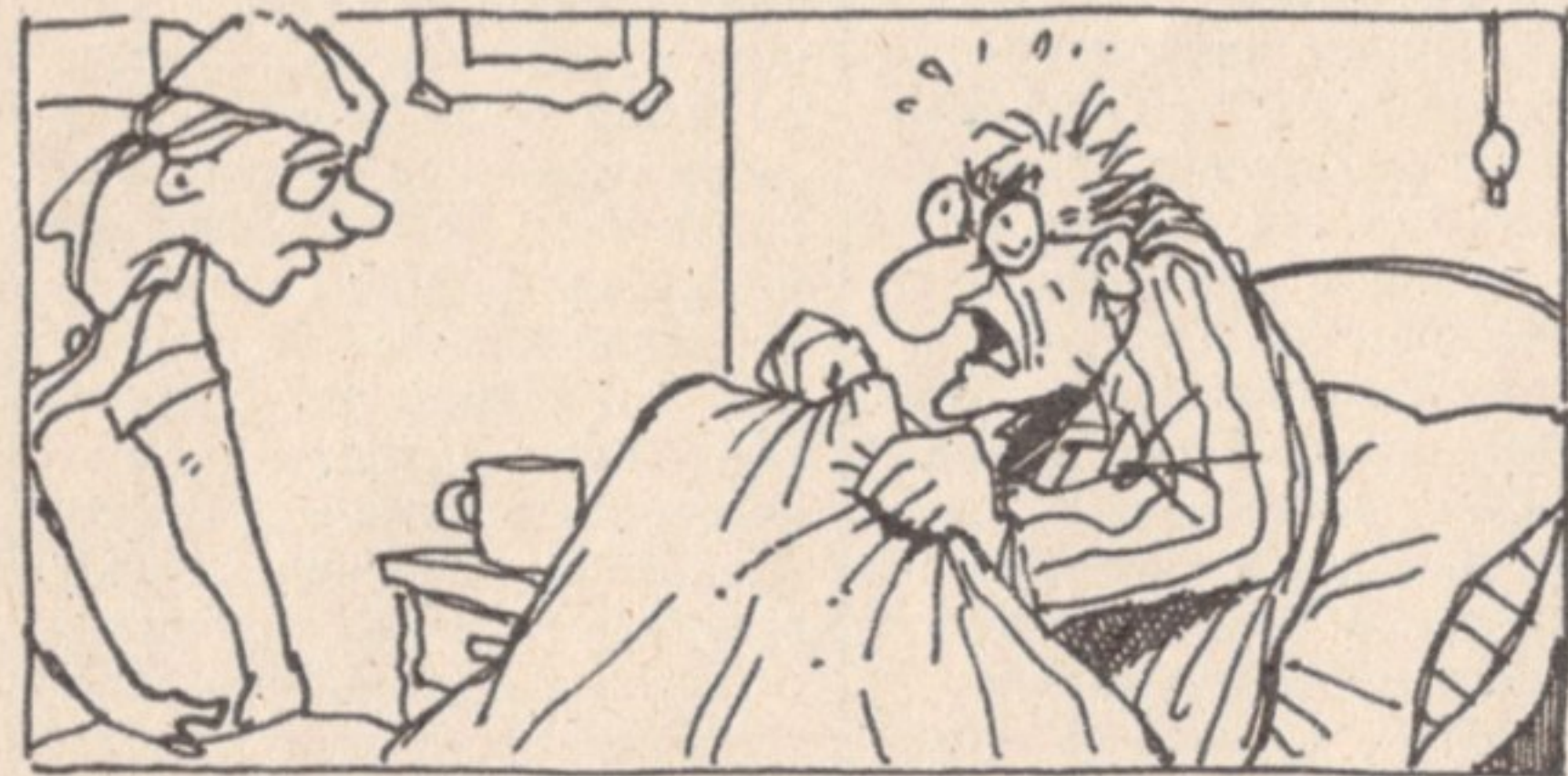
НАЈ, НАЈ, НАЈ

Најважнија ствар у животу јесте волети некога. Друга најважнија ствар је да те неко воли. А трећа најважнија ствар је да се оне прве две догоде у исто време. ■

Непознати аутор

ЗА ИНАТ

Последњих година велики норвешки драмски писац Хенрик Ибзен постао је веома раздражљив и каприциозан. Једном му је болничарка, која га је неговала, љубазно рекла да се његово здравље очигледно побољшава. „Напротив!“, одбрусио је Ибзен и, да би доказао да је у праву, истог трену умро. ■

БОБО ЧУЈЕ, БОБО НЕ ВЕРУЈЕ

Енглески лорд Солзбери, припадник највишег племства, позвао је чувеног америчког новинара Стјуарта Олсопа да проведе викенд у Хартфилд Хаусу, лордовом чукундедовском замку у грофовији Вилтширу. Познато политичког коментатора дочекала је на улазу леди Солз-

бери, жена седе косе и „лица као из неког давног доба“. Поред ње је стајао – написао је Олсop у својој књизи „Одложено погубљење“ – огроман овчарски пас непријатељског изгледа.

„Ништа не брините“, рекла му је леди Солзбери, „Бобо никада не би угризао једног џентлмена“. У том истом часу пас се опасно режећи бацио на Олсопа и зарио му зубе у лист десне ноге. ■ Б. Д.

Илустровао: Зоран Петковић-Петко

САТЕЛИТИ КАО БАНДЕРЕ

Сасвим је могуће да ће технологију за преношење Сунчевих зрака преко васионских централа почети да користе и велике хидроелектране: електрична струја коју оне производе претвараће се у микроталасе, а ти таласи ће се даље отпремати преко сателита-огледала који ће их управљати на одређено место на Земљи. Овај метод омогућиће да се уклоне на хиљаде бандера и стубова за далеководне који тако руже нашу околину. Једино остаје непознаница јесу ли микроталаси заиста нешкодљиви за људско здравље?

СУНЦЕ, ИЗВОР ЕНЕРГИЈЕ
Оно ради на термонуклеарној бомби.
Температура у његовом
растојаном центру
достига 15
милиона степени С.
Сваке године наша
звезда испусти
енергију која је
равна снази 50
милиона
нуклеарних
реактора што је
10.000 пута више од
електричне струје
која се у свету
потроши за то исто
време.

ЛУДИ
ПРОЈЕКАТ
ЛУДОГ
АМЕРИКАНЦА

ПОТЕБИ ЋЕ СТРУЈА ИЗ К

**Најдаље до
2100. године ци-
новске фабрике
достављаће
нам сунчеву ене-
ргију, односно
микроталасе,
односно до
стару СТРУЈУ!**

До краја 21. века светске резерве нафте и урана биће у великој мери истрошене. Како ће се онда електричном струјом снабдевати 12 милијарди становника колико ће тада имати наша планета? Амерички научници пронашли су решење: намеравају да у космосу поставе огромне сунчане панеле који ће 24 сата дневно скупљати сунчеву енергију да би

је затим упућивали на Земљу. Један такав уређај даваће готово десет пута више струје од постојећих земаљских соларних централа које због Земљиног обртања могу да сакупе далеко мање топлотних зрака.

Наса – да, УН – да

Да би се остварио овај циљ, творци пројекта предлажу васионске фабрике код којих је све изражено у крупним бројкама: биће постављене на висини од 36.000 километара, биће их најмање 60, свака ће заузимати 50 km² и тежити 400.000 тона! Ове циновске размере омогућаваће једној јединој васионској електрани да произведе струју од 5.000 мегавата што одговара снази једне атомске централе.

Ма колико невероватно звучала, ова идеја уопште није тако нова. Њен творац Пи-

тер Глејзер, потпредседник америчког Друштва за студије „Артур Д. Лиџл“, изнео је своју замисао пред агенцију Наса још крајем шездесетих година што му је донело назив „луди Американца“. Међутим, убрзо је Глејзер добио подршку најзначајнијих организација као што су, рецимо, Међународна федерација за астронаутику или Уједињене нације.

Сунчане централе у космосу нуде велике предности најпре једноставну технологију: основни костур биће начињен од карбонских влакана и фотоелемената за прикупљање сунчевих зрака који ће се затим слати на Земљу у облику снопа микроталаса и то уз помоћ параболичног огледала. Оно, наиме, има то својство да одбија ПАРАЛЕЛАН сноп зрака који могу да се пренесу на велику даљину, а да се при том избегне њихо-

во расипање и слабљење. На Земљи те микроталасе прихвата циновска антена, названа РЕКТЕНА, у облику пласнате елипсе, размера 10 x 13 километара. Најзад, тако прикупљена енергија шаље се до трансформатора који је претвара у добру стару струју коју онда може да прихвати свака електрична мрежа

Али, како стићи на небо?

Нови систем користиће првенствено земљама у развоју које немају могућности да граде скупе бране за хидроелектране или нуклеарке. У будућности ће бити довољно да набаве уређај за пријем микроталаса који не коштају много и плаћају претплату за коришћење струје из космичке централе. Ту је и друга погодност: неразвијене земље, посебно афричке, располажу огромним пустињским пространим на којима ће мо-

НА МЕСЕЦУ? ЗАШТО ДА НЕ!

Што се соларне централе не би градиле на Месецу? Ово решење чак има и неке предности. Овде је Сунчево зрачење јаче, нема облака који би ометали њихово распрострањење. Има и довољно простора за циновске уређаје, а Месечево тло садржи све потребне материјале за њихово прављење. Лунарне централе слаће нам микроталасе посредством рефлектора постављених на орбити око Земље тако да ће моћи да снабдевају свако место на нашој планети. Али, али... Цена извођења једног оваквог пројекта већа је од 150 милијарди немачких марака, а било би потребно више од 4.000 радника за монтажу 60 централа на Месецу.

**ЦЕНТРАЛА:
ЦИНОВСКА
БАТЕРИЈА**
Чине је
фото-елементи који
хватају Сунчеву
енергију и
параболично
огледало које је
пребацује на Земљу
у облику
микроталаса. Цео
уређај заузимаће 50
квадратних
километара, тежити
40.000 тона, а
производиће 5.000
мегавата, исто
колико једна
нуклеарка.

**СТаница
ЗА
ПРИЈЕМ
НА
ЗЕМЉИ**
То је огромна
антена у облику
издужене елипсе,
дугачка 10 x 13
километара. Она је
повезана са
микроталасима који
микроталасе
претварају у
електричну струју и
шаљу је у мрежу
високог напона.

ОСМОСА

ћи да се уграде циновске антене – ректене. Тако ће око две милијарде становника сиромашнијег дела света добити преко потребну струју.

Међутим, за овај готово неисцрпан извор енергије и те како су заинтересоване и индустријске земље. Тако Сједињене Америчке Државе планирају да у Калифорнији изграде шездесетак станица за „хватање“ сунчеве енергије, на сваких 300 километара.

Васионске станице! Нису ли то ипак само научничке фантазије? Нису. На основу серије студија 1981. године закључено је да је изградња соларних централа у космосу – остварива. Међутим, аутори истог извештаја подвлаче да је цена „истраживања“ плус извођења за сада – немогућа – око 150 милијарди немачких марака. Поређења ради, цео пројекат око пробијања

тунела испод Ламанша достићи ће цифру од 14,5 милијарди марака.

Није решено како у космос отпремити 40.000 тона материјала колико је потребно за једну космичку централу. Постојеће васионске ракете не могу да превезу више од десет тона терета што би значило да би превоз сваког килограма у орбиту око Сунца коштао 45-55.000 марака! Размишља се и о томе да се из хангара поново извуче совјетска ракета „Буран“ која може да прими 100 тона терета, али све то није довољно. Да би се изградило 60 васионских соларних централа, требало би сваког дана превести 400 тона материјала током пуних 20 година!

И прихватање микроталаса на Земљи такође је врло сложено. Како ће ово зрачење утицати на човека и његову околину? Енергија коју ће

примити антена-ректена износиће 23 миливата, по квадратном центиметру (mW/cm^2), двоструко више од садашње граничне тачке: по важећим међународним стандардима излагање микроталасима креће се од 5 до 10 mW/cm^2 . Истина, нека истраживања чувеног француског института CNRS доказала су да животиње могу без штетних последица да издрже и „бомбардовање“ микроталаса јачине 50 mW/cm^2 , али се, све у свему, не зна тако рећи ништа како би ти зраци деловали на дуже време. Да би се опасност смањила, антена-ректена биће тако конструисана да птице неће моћи да се гнезде крај овог извора топлоте, а осим тога биће опасане „забрањеном зоном“ у кругу од једног километра.

Немци крећу први

Све ове препреке, међутим, нимало не сметају мно-

гобројним космичким агенцијама да изводе све више експеримената с преносом енергије у васиони. Американци ће ускоро послати микроталасе између ракете и њене „вештачке руке“, на раздаљину од 20 метара. Европљани се надају да ће исту ствар извести између два сателита, а Јапанци међу две ракете. Французи планирају да у свом прекоморском департману, острву Реунион у Индијском океану, сноп микроталаса пренесу на раздаљину од три километра. Што се Немаца тиче, њихов Дојче аероспејс је још амбициознији: у овој земљи већ се ради на слању мини соларне централе у васиону, од 24.000 квадратних метара фото-елемената која ће бити тешка двадесетак тона. Време кад ће прва електрана са неба почети да шаље струју Немцима: 2005-2010. година!

В. М.

ДЕТЕ
ЈЕ
ОТАЦ
ЧОВЕКА

КАД САМ БИО МАЛИ: АКАДЕМИК

Серија емисија „Детињство“ траје већ пуне четири године на Првом програму Радио Београда, сваке среде од 12.30 до 13.00 часова. Различити људи различитих генерација, професија и животних судбина причају о томе како је то било некад, КАД СУ ОНИ БИЛИ МАЛИ. Њихова сећања, њихове живе речи, претопили смо у приче. Емисије на радију и приче у „Забавнику“ припрема и уређује Светлана Ненадовић.

ЧОВЕК РАДОМИР ЛУКИЋ

Човек је субјективан и тешко може сам да из сећања издвоји оно што је било најважније у његовом детињству, као, уосталом, и у целом каснијем животу, али сигурно знам да је за мене било важно што сам растао у врло несрећно време. Рођен сам 1914. године. У време Макензенове офанзиве на Србију, 1915. мој отац је био мобилисан. Имао је само осамнаест година. Била је то такозвана последња одбрана регрута. Слутећи све страхоте рата, сељаци су журили да и сасвим младе људе ожене, између осталог и зато да, ако дође до страдања, иза њих остану бар деца. Тако се и мој отац оженио млад. Ја га се и не сећам јер сам био сасвим мали кад је он од куће отишао. После само три месеца обуке у Македонији сви регрути послати су на фронт. У време велике епидемије пегавог тифуса разболео се и мој отац. Сахранили су га у Битољу. Мајка ми је умрла кад сам имао две и по године, међутим, пошто је боловала од туберкулозе, да се не бих и ја разболео од те тада неизлечиве болести, одвојили су је од мене када сам имао тек нешто више од годину дана. Ње се нејасно сећам, као кроз маглу. Тако је почело моје детињство.

Растао сам са дедом и бабом. Мој отац је био јединац син, а ја – од њега једини унук. Имали су деда и баба и кћерке, удате по другим селима, и, од њих, разуме се, унуке, али је то за сељаке нешто сасвим друго – син у очевој и кћерке у туђој кући. Зато су они нада мношћом бдели као над мало воде на длану и зато сам ја од најмањих ногу осећао сву тежину одговорности: да будем добар, да задовољим деду и бабу, и, пре свега, да будем жив. Да останем жив. Било је због тога не-сигурности у мени. И усамљености. И страха.

Друго, можда још важније, што је оставило печат на моје детињство, поред трагедије родитеља, била је и општа трагедија села, читавог народа. Људи су у рату гинули и како стигне вест да је неко погинуо, селом се разлегне

кукњава. А онда, сваке суботе, недеље и празника, на конопце где се суши веш мајке излажу одела своје погинуле деце и опет кукају. Та кукњава ми још звони у ушима. Готово свака кућа била је завијена у црно, село преполовљено. Мени је отац страдао, а брат мога деде, који је био од њега млађи, отишао је у рат са два своја сина и ниједан се

од њих није вратио. Тако је било у целом нашем комшилуку.

Због свега тога гледало се на децу, и на своју и на туђу, као на последњу узданицу, да се одржи породица, село, народ. Зато сам ја од детињства па све до сада толико везан за село, за мој народ који тако лошу историјску судбину има. После тог вели-

Као ученик гимназије у Пожаревцу: „Увек сам се бојао фотографа. И сада се бојим.“

ког рата дошао је други, па онда све те револуције, и све је то створило једну велику забринутост у мени, која ни до данас не престаје. Све ме то боли. Кућа у којој сам одрастао и која још тамо постоји, сада је пуста, празна. Више никога тамо нема.

У школи сам био добар ђак, трудио сам се да што више мога деду задовољим. Четири разреда основне школе завршио сам као најбољи ђак и онда је мој учитељ извршио велики притисак на мога деду да ме пусти да идем у гимназију. Деда је имао мене јединога и хтео је, разуме се, да останем на селу, да се оженим, да кућа настави да живи. Ја, опет, нисам желео деду да разочарам, али, као врло радознало дете склоно читању, желео сам да дознам нешто више, да стекнем културу, да не останем сељак. Било ми је, значи, тешко и једно и друго. Та противречност ме је мучила.

Познат сам био по томе што сам, идући у школу успут читао. Чitam књигу и саплићем се. Враћам се – опет читам књигу. Сељаци су говорили: „Ене га онај Лукин, стално чита!“. И то ми је остала страст, ево и сада. Кад пођем у шетњу, ја носим новине или књигу и читам. Дакле, ја сам школу волео. И онда, учитељ каже: „Па, штета је, чика – Луко, да најбољи ђак не иде даље у школу“. И деда је, сиромах, начелно дао дозволу, али, када је дошло време да се то изведе, он је ћутао. Учитељ, који је мислио да сам ја већ отишао, десетак дана пошто је почела школска година, сретне мога деду на пијаци и пита: „Како ђак, чика – Луко?“ – „Ене га, чува овце“ – „Како чува овце?!“ – „Па, тако“, каже. „Па зар није стигао тамо?“ – „Па, није“. Онда учитељ притисне мог деду и он попусти. Сећам се, кад је дошао са пијаци, он ће са врата: „Рекао је учитељ – Анта да дођеш вечерас код њега да пишете молбу да те накнадно упишу у гимназију“. Био је он, тај учитељ – Анта, изузетно добар учитељ, све је за децу чинио. Није се женио и ту, у селу, проживео је цео живот. Ту је и умро, сам. Подигао сам му недавно споменик јер је за мене, заиста, учинио много.

И тако, одем ја код учитеља, већ мрак пада, а он упалио лампу, да види да напише молбу. И не знам како се то догодило: хтео је да се премести за други сто и мени каже да донесем лампу. Ја, збуњен, учитељ је велики господин, није то лака ствар, ону лампу испустим и она се разбије. Има много догађаја,

врло важних, које сам забора-
вио, али та лампа и тај стид
што сам то урадио, тај велики
прекршај, још ме пече.

Добро, напишемо ми нека-
ко ту молбу и пошаљемо. Да
би се у то време ђак, који је
седам дана закаснио да се
упише у гимназију могао упи-
сати, морао је министар про-
свете у Београду да да до-
зволу. То је година 1925. По-
сле недељу дана дође оба-
вештење из гимназије да ми
је упис одобрен, па деда ме-
не и бабу метне увече на во-
ловска кола и ми кренемо у
Пожаревац. Натоварили смо
и кромпир, пасуљ, брашно,
тако то већ иде, и целу ноћ
смо путовали тих тридесетак
километара до Пожаревца. Ја
сам, сећам се, лежао у коли-
ма и покушавао да заспим.
Сигурно сам и спавао, али
још се сећам како сам гле-

дао гране и дрвеће испод ко-
јих пролази пут.

Када сам дошао у гим-
назију, ђаци су у разре-
ду већ заузели места
по клупама, а остала је
само једна, магарећа,
овако са стране, чим се уђе у
учионицу, десно. Метну они
мене ту, и како наставник до-
ђе, види мене у магарећој
клуби, па пита: „Ко си, како се
зовеш?“, а ја, што могу глас-
није: „Ја се зовем Радомир
Д. Лукић!“ — „Де, де, не мо-
раш толико да вичеш“, каже
наставник, а они, другови мо-
ји будући, који су ту већ де-
сетак дана, Пожаревљани,
већ гимназијалци, господа,
искусни, они онако подсмеш-
љиво гледају у мене, у сељач-
ком оделу, са тако грубим

гласом и лошим акцентом.
После десетак дана нађе се
неко место да седнем са њи-
ма, а они ми подметну иглу да
се убодем. Тако су ми прире-
ђивали мале злобе и пакости,
док нису схватили да нешто
вредим.

Ја, сиромаш, писао већ неке
песме у четвртном разреду ос-
новне школе, па наставници
српског језика донео збирку
о косовским јунацима и о вој-
водама из првог устанка. На-
ставница се звала Вука Попо-
вић-Пфаф. Била је дивна же-
на. Гледа она — „Богами, до-
бро“, — каже. И када је дошао
Свети Сава, значи, после три
месеца, у јануару, школска
слава, велика свечаност, на
коју је долазио и владика, ко-
лач су секли директор и два
најбоља ђака, један из првог,
а један из осмог разреда. Тај
из првог био сам ја. Тада ја
већ представљам нешто, већ
сам стекао неки углед код
професора и код тих мојих
другова, али је ипак цело вре-
ме гимназије између њих и

мене остао један, како бих
рекао, мали неспоразум. Ни-
како нисам могао да се при-
викнем на ту средину. Ство-
рио сам неку идеологију како
је град покварен, како је у
граду све лоше, а како је се-
ло идеално. И то је још увек у
знатној мери остало у мени.
Тако је, и поред свег тог при-
знања, јер сам стварно био
један од најбољих ђака у ис-
торији те гимназије, ипак ос-
тала та мала завист, па су они,
моји другови, кад год ми је
требало одати неко колектив-
но признање, увек били про-
тив мене.

Била је у школи литерарна
дружина „Развитак“, која је
издавала часопис „Наша риз-
ница“, и ја сам од петог раз-
реда био члан уређивачког
одбора. Тамо сам читао ре-
ферате и, уопште, врло актив-
но учествовао у њеном раду.
Било је онда сасвим природ-
но да, када дође време, ја бу-
дем потпредседник и пред-
седник дружине, али они су
изабрали неке друге, који се
литерарним радом уопште ни-
су бавили.

БИОГРАФИЈА

Академик професор доктор Радомир Лукић за-
вршио је основну школу у родном Милошевцу код по-
штованог учитеља Антонија Љ. Максимовића, гимнази-
ју у Пожаревцу, Правни факултет у Београду, доктор-
ат у Паризу.

Књиге које је објавио: „О народној држави“, „Исто-
рија политичких и правних теорија“, „Тумачење пра-
ва“, „Енциклопедија права“, „Политичка теорија држа-
ве“, „Право и политика“, „Политичке странке“, „Друш-
твена својина и наше право“ и многе друге извор су
мудрости и знања из којих се напајају генерације које
су дошле после њега.

Његова забринутост за национално питање, којим
је престаје да се бави и данас, потиче из првих, не-
свесних и свесних, успомена на најраније дане детињ-
ства.

Радомир Лукић
на
Златибору.

Снимио П. Оторанов

Од дана када сам на-
пустио село и отишао
у гимназију, па и по-
сле, на факултету, ма-
да сам увек имао
признања као добар ђак и до-
бар студент, никада нисам ус-
пео да се сасвим уклопим у
градски живот. Увек сам
имао, како то кажу психоло-
зи, осећање мање вреднос-
ти, не у стручном или људ-
ском, већ у том друштвеном
смислу. Ја ни данас не волим
да идем на пријеме, и излас-
ке. Можда је то моја грешка,
а можда је, пак, резултат так-
вог искуства које сам имао.
Људи често не схватају како
страшно на децу утичу неке
ствари које им онако успут
чине, мислећи да то нема
значаја. Неке од тих ствари
после целог века човека му-
че.

Ја сам био осетљивији од
других због тога што сам био
сироче, јединац у старих де-
де и бабе, којима сам желео
да надокнадим све што им је
живот одузео. Сећам се да
сам једном из Париза, пред
неки важан испит који је тре-
бало на Сорбони да полажем,
дојурио у село кад сам чуо да
ми је деда болестан. Са друге
стране, верујем да је човек
формиран још и пре него што
се роди и да онакав какав се
роди остаје целог свог века.
Али, ипак мислим, да сам се
родио у другој ситуацији, не
тако трагичној, вероватно бих
и много штошта у мом животу
било друкчије.

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

Када се срушио део Тасман бриџа, највећег моста у Аустралији, о томе у први мах нико ништа није знао. Аутомобили су, један за другим, јурили кроз мрак и сурвавали се у реку

Једне кишне јануарске недеље 1975. године тачно у девет сати и двадесет осам минута увече брод „Лејк Илавара“, теретњак од 7.273 тоне, ударио је у два потпорна стуба моста Тасман који повезује град Хобарт у Тасманији с његовим источним предграђима.

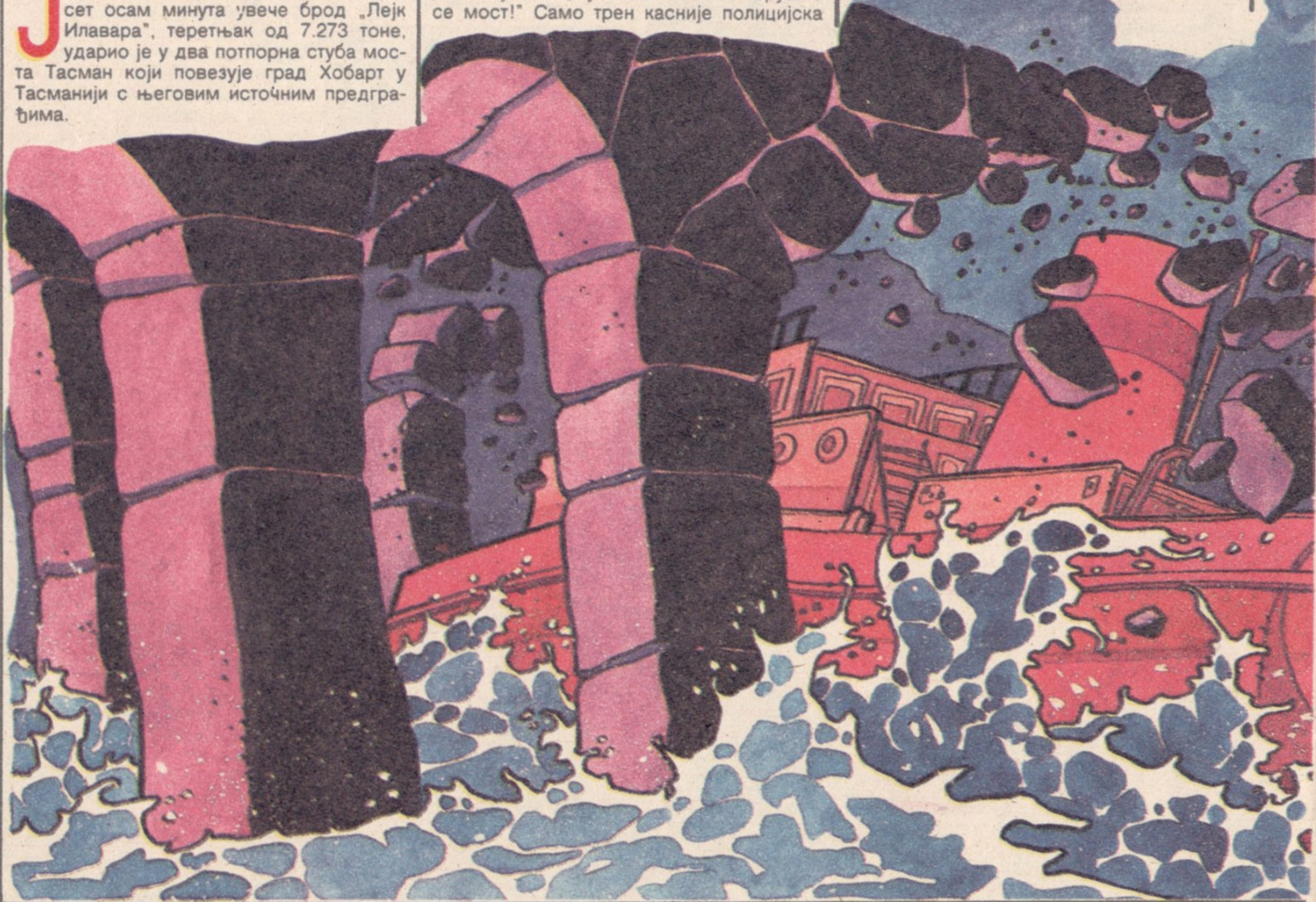
Полицајац Виљем Ферм у посети свом рођаку у Монтегју Беју, тако рећи испод самог прилаза мосту, чуо је ужасан тресак и полетео је на прозор кроз који је видео како се неких сто тридесет метара коловоза моста и један аутомобил упаљених фарова стропоштавају с висине од педесетак метара у ледену воду реке Дервент.

Виљем Фер је слетео у своја патролна кола и јавио: „Аутомобил РП 76. Срушио се мост!“ Само трен касније полицијска

кола с друге стране реке потврдила су му страшну вест.

Тасман бриџ, пуштен у саобраћај 1964. године, био је најдужи аустралијски мост над водом. Дужином од једног километра од обале до обале био је двапут већи од централног лучног моста у Сиднејском заливу. Док је теретњак „Лејк Илавара“ покушавао да прође испод њега, снажна матица искосила га је и гурнула.

СПАСЕНИ, МРТВИ И НЕСТАЛИ

Брод је ударио најпре у један па у други од двадесет два потпорна стуба од армираног бетона од чега су се срушила три лука моста. Хиљаде тона челика и бетона сурвало се на брод који је потонуо прамцем надоле.

Нестало је струје

Неколико часака пре него што је „Лејк Илавара“ ударио у стубове, Мари Линг са женом Хелен и синовима Ендрјуом и Питером попео се на мост својим аутомобилом са стране града. Враћали су се кући да би се нашли при руци двома кћеркама које су те вечери приређивале забаву за своје друштво.

Када су се светиљке на мосту изненада погасиле, Линг је одмах помислио како ће његове кћерке да се снађу у мраку и нагонски је повећао брзину. Док је тахметар на инструмент-табли показивао осамдесет километара на сат, он је у чуду приметио да су и град Хобарт иза њега и предграђе Линдисфарм испред, на источној обали, осветљени као и обично. Линг је успорио вођњу.

Аутомобил који је јурио иза њега кренуо је у претицање, пролетео напред и — нестало. Линг је нагло заочио и кола су се зауставила на мање од једног метра од ивице провалије што је било веома чудно. Мртву тишину прекинуо је глас Хелен Линг: „Врати се у рикверц!“

Али, Линг је у ретровизору видео како пристижу још једна кола и уплашио се да ће закачити њихова па ће сви заједно завршити у реци а девојчице ће остати сирочићи. „Напоље из кола!“, дрекнуо је.

Хелен и дечаци су стали на пешачку стазу где су били безбедни, а Мари Линг се укопао усред коловоза и, машући рукама, покушавао да возаче упозори на опасност. Кола која су наишла прва проишала су крај њега и ишчезла.

Кочи, Френки, кочи!

С градске стране мосту се приближавао још један аутомобил. У њему су се налазили Френк и Силвија Манли, њихова кћерка Шарон и Силвијин брат Дик. Слушали су неки спортски пренос када су видели како се светиљке на мосту гасе. Силвија, која је кроз ветробран окупан кишом напрегнуто гледала, одједном је вриснула: „Господе, нема више моста! Кочи, Френки, кочи!“

Френк је нагазио кочницу узвикнувши: „Нећу успети, прекасно је!“ Аутомобил је поскочио, шасија је запарала распукнути коловоз а предњи точкови нашли су се над празнином. Ауто је стајао као клацкалица и снажно се љуљао. Чим су трзаји мало ослабили, Силвија, Шарон и Дик пажљиво су изишли напоље.

Френк је отворио своја врата и опрезно извукао једну ногу. Али, није имао на шта да стане. Полако, да не би пореметио равнотежу кола и заједно с њима слетео у реку, пребацио се на задња седишта и такође изашао.

Сада су сви четворо стајали на остатку моста и у неверици гледали у аутомобил који се никако није решавао да ли да се задњим делом задржи на мосту или да предњи део превагне и сурва се у реку. Тргао их је дечији гласић Питера Линга: „Мама, наилазе аутомобили. Морамо да их зауставимо!“

Хелена Линг је оба сина зграбила за руке и појурила према једним колима. Исто су учинили и чланови породице Манли. Возач није успорио. „Склањај се одатле!“ викнуо је Френк Манли својој жени. Силвија је одскочила а аутомобил је ударио у Лингов тако да је сада, као и Манлијев, предњим делом висео над празнином.

Последњи који је прешао

Френк Манли и Мари Линг остали су крај места где се мост срушио чинећи последњу одбрамбену линију. Чланови њихових породица трчали су за то време према прилазу моста да би упозорили возаче који нису имали појма шта их чека. Када су видели да се један аутобус, упркос њиховом махању и крицима, не зауставља, позвали су, колико их је грло носило, Френка и Марију.

Мари Линг је потрчао у сусрет аутобусу машући рукама. Како је возач и даље гazio несмањеном брзином, Мари је притрчао његовом прозорчету: „Срушио се мост!“, викнуо му је, „Урадите нешто!“ Аутобус се зауставио у последњем тренутку уз ужасну скрипу кочница и обрнуо у луку. Путници су завапили када је његов бок

закачио решеткасту ограду моста. Али, маневар је успео и нико није страдао.

Те ноћи, осим Лингових, Манлијевих и путника из аутобуса, многи су се спасли у последњем часу. Норман Оукс је, по свој прилици, био последња особа која је прешла мост пре него што се срушио. „Чуо сам снажну тутњаву и кола су ми јако поскочила. Помислио сам да ме је ударио ауто који сам управо био претекао. А, када сам погледао иза себе, видео сам како му фарови ишчежавају. Прикочио сам, окренуо се и вратио. Тек тада сам постао свестан да је део моста нестало“, испричао је касније.

Судбина доктора Томаса Џоунса била је трагична. Те вечери посетио је своју тешко болесну жену у болници у Хобарту и код ње се задржао и после истека времена за посете. Затим је сео у кола и пошао кући на исток преко моста. Ни он ни његов аутомобил никада нису пронађени. Госпођа Џоунс је умрла четири дана касније не знајући ништа о удесу свога мужа.

Спасавање бродоломника

Док се на мосту одигравала права драма, испод њега су се храбри људи борили за животе оних који су се нашли у реци. Капетан Џејмс Купер, заповедник реморкера „Кејп Брани“, стигао је на место несреће шест минута после судара брода с потпорним стубовима. У том часу само је крма теретњака „Лејк Илаваре“ вирила изнад површине воде а чланови посаде поскакали су у реку. Купер је спасао деветнаест бродоломника.

У стамбеној четврти на осамсто метара од моста Џек Рид је вечерао са својим двадесетогодишњим сином Кевином и, погледајући повремено према прозору, дивио се лепом облику великог осветљеног моста. Тада је чуо тресак, кућа се заљуљала као да је земљотрес и одсјаја моста на површини воде више није било.

Џек и Кевин су се одмах укрцали у свој девет метара дугачак брод „Мермерус“ и брзо се нашли на месту где су се копрцали дављеници. Спасли су деветорицу. Тада је дошао и полицијски глисер.

Трагедија моста Тасман имала је девет званичних жртава: пет морнара и четири возача аутомобила. Двојица морнара и доктор Томас Џоунс, чији лешеве нису нађени, проглашени су несталим.

Капетанова кривица

Током истраге започете априла исте године шездесетогодишњи капетан брода „Лејк Илаваре“ Болеслав Пелц окривљен је за немар приликом пловидбе. Нешто раније капетан је имао тежак облик нервне исцрпљености и, после суђења, морао је да напусти трговачку морнарицу.

Три дана после несреће Силвија Манли је доживела слом живаца: није дотичала храну, сатима је седела и неутешно плакала. Френк Манли је тада узео део годишњег одмора и одвео је у лепо приморско место да се поврати. Хотел у коме су одсели био је пун жртава страховитог циклона који је сранио са земљом град Дарвин.

„Када сам видела и упознала те јаднике који су изгубили све, схватила сам да смо имали среће колико смо тешки и прибала сам се“, испричала је Силвија када су се вратили кући.

Бојана Дожић

Илустровао: Милан Јовановић

ЛОБАЧЕВ

После пуних 26 година на нашим страницама поново је један стрип чувеног Ђорђа Лобачева, мајстора без чијег цртежа није могао ни да се замисли предратни »Забавник«

Баш Челик ће многе наше читаоце, нарочито оне старије, посебно обрадовати, а они млађи ће се, углавном први пут срести с цртежом Ђорђа Лобачева.

Одлучили смо да овај стрип поново прикажемо због лепе приче, сигурног и маштовитог цртежа, због продужетка ове старе српске легенде у другу, такође у стрипу, »Чардак ни на небу ни на земљи«. И њега намеравамо ускоро да објавимо. И, из још једног разлога – делимо мишљење Жике Богдановића, нашег великог znalца стрипа, да је Баш Челик »једно од највећих остварења београдског стрипа уопште«.

Ђорђе Лобачев је Рус рођен у Скадру 1909. године, а данас живи и још ради у Санкт Петербургу (бивши Лењинград). Гимназију је учио у Новом Саду и Београду. Завршио је Историју уметности. Стрип је први пут видео 1935. године и тада му је пукло пред очима, схватио је да је цртање стрипа посао који ће радити до краја живота. Објављивао је у »Панорами« (излазила у Београду пре Другог светског рата), »Стрипу«, »Црвеном врапцу«, »Политици«, »Мики

»ПОЛИТИКИНОМ ЗАБАВНИКУ«
СВЕ НАЈБОЉЕ ЖЕЛИ

Ђорђе Лобачев

Мишу«, »Тарцану«, »Микијевом царству«, »Колу«, »Дуги«, »Биберчету«, »Пегазу« и наравно »Политикином Забавнику«.

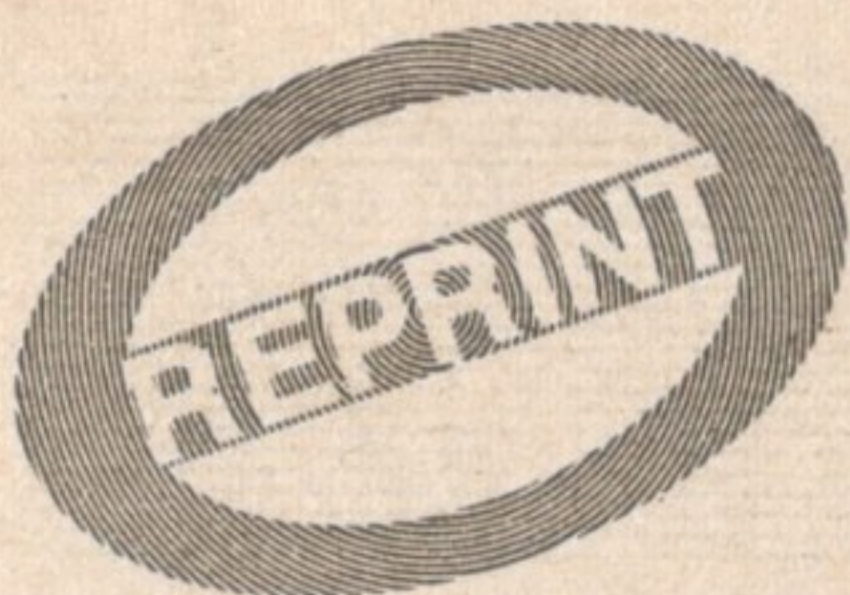
Код нас је објавио осам стрипова и то »Баш Челик« и »Чардак ни на небу ни на земљи« 1939. године, »Пепељугу« 1940, »Тајанствену пећину« и »Хајдук Вељка« 1965, затим годину дана касније »Сатурн долази у помоћ«, а »Доживљаје у брдима« и »Чувај се сењске руке« 1967. године.

За Ђорђа Лобачева посебно смо везани и због тога што је он био један од оних неколико сарадника предратне »Политике« који су поред два лавабоа, на трећем спрату старе »Политикине« зграде, имали свој мали »маштарски кружок« док су прали четкице и пера после цртања. Ту су навраћали и Душан - Дуда Тимотијевић, уредник »Политике«, па и сам директор Владислав Рибникар.

Како даље каже легенда неко од њих је ту, неком згодом, цитирајући Честерстона рекао да је пустиловина шампањац живота. Знатижеља, прича, пустиловина, стрип, занимљивости, по зрнце поуке и зрнце забаве и – родио се наш лист.

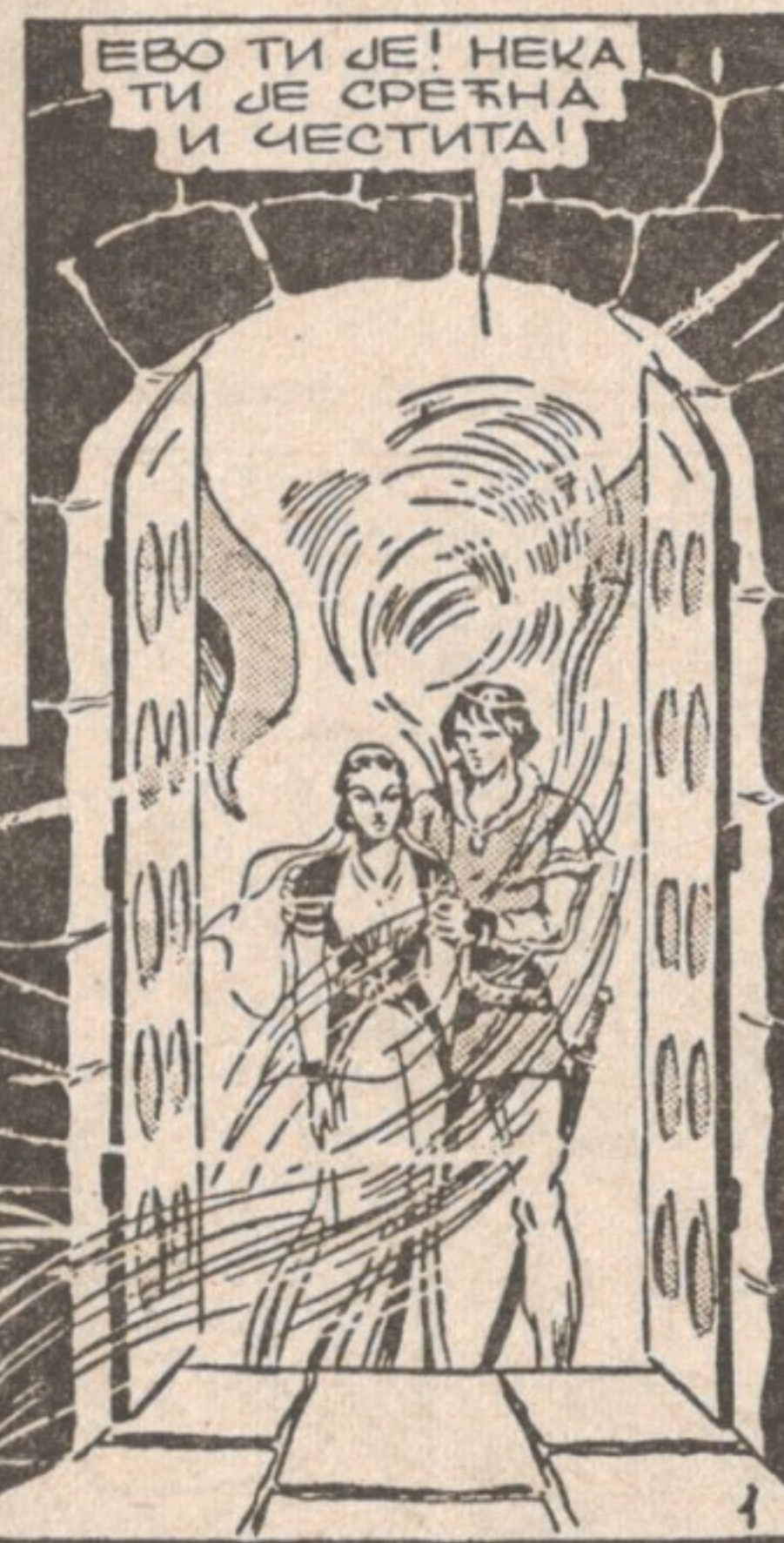
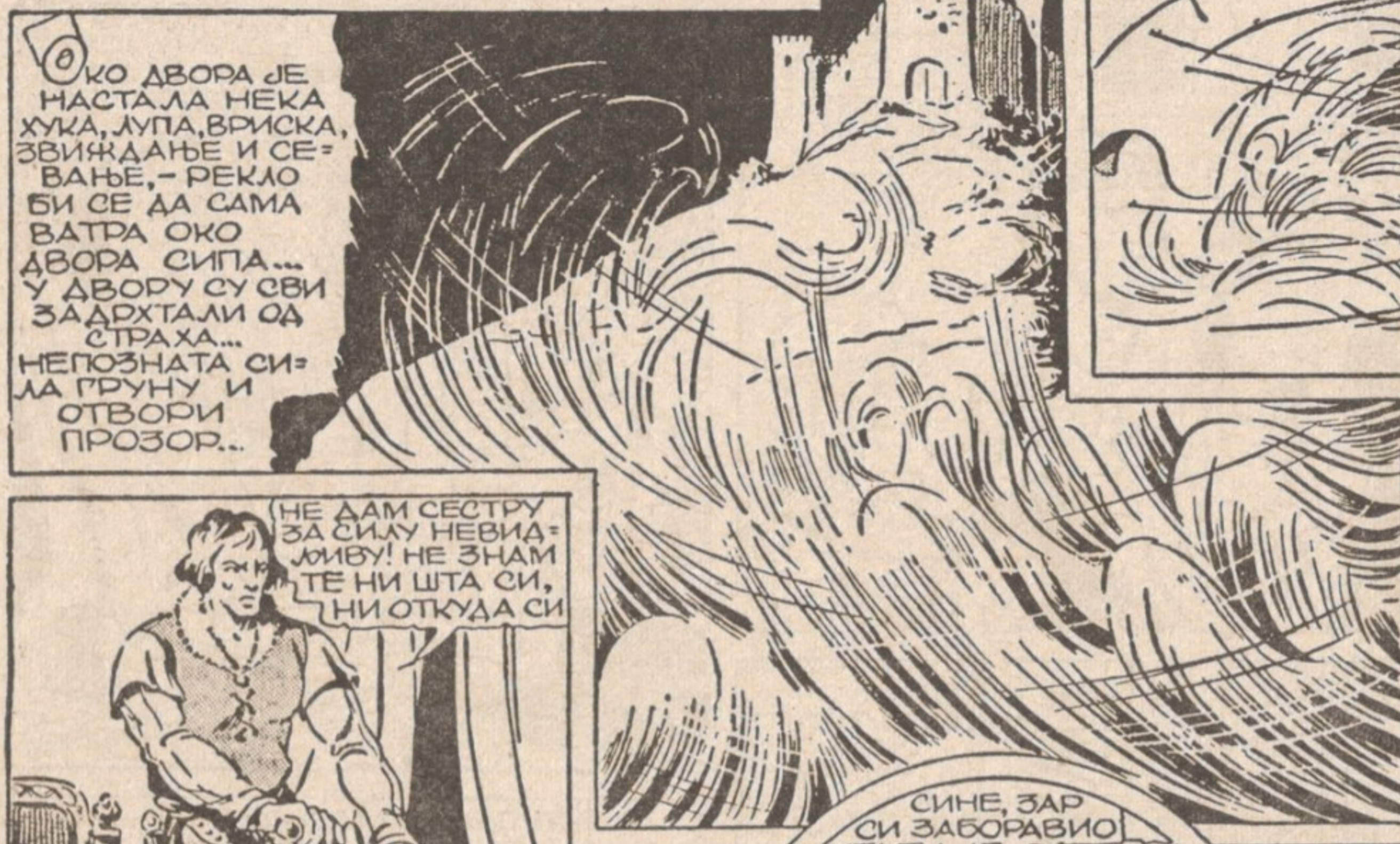

ЗА ТО
ВРЕМЕ ЦАРСКИ
УХОДА ЈЕ ОДЈЕТЕО
И ЈАВИО ЦАРУ
ШТА СЕ ДОГАЂА
У ДВОРЦУ

БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

БИО ЈЕДНОМ ЈЕДАН ЦАР И ИМАО ЈЕДНОГ СИНА И ДВЕ КЋЕРИ. КАД ЈЕ УМИРАО, РЕКАО ЈЕ СИНУ: „СИНЕ, ДАЈ СВОЈЕ СЕСТРЕ ЗА ОНОГА КО ПРВИ ДОЂЕ И ЗАПРОСИ ИХ!“ ПОСЛЕ ГОДИНУ ДАНА, ЈЕДНЕ БУРНЕ НОЋИ, ОТВОРИО СЕ ПРОЗОР ДВОРЦА

И ГЛАС НЕВИД-
ЛИВОГ
БИГА
ВИКНУО
ЈЕ ИЗ
ОЛУЈЕ:
„ДАЈ
МИ
СЕСТРУ
НАЈСТА-
РИЈУ!“

ОТАЦ ЈЕ
ТАКО ЖЕЛЕО!
ДА ДАДОСМО
СЕСТРУ,
А КО
ЗНА
ДА ЛИ
РЕМО ЈЕ
ИКАДА
ВИДЕТИ?

СВЕ СМО ПРЕТРАЖИЛИ, МАЈКО!
НИГДЕ ИМ НЕМА НИ ТРАГА
НИ ГЛАСА

ЈАДНА МО-
ЈА КЕРКА!

ИСТЕ ВЕЧЕРИ
У ИСТО ВРЕМЕ
НАСТАНЕ ОПЕТ
ХУКА И ПИСКА
ОКО
ЦАРСКОГ ДВОРА...
СЕВА, ГРМИ,
ТУТЊИ, ПУЦА,
САВ СЕ
ДВОР
ИЗ
ТЕМЕЛА
ТРЕСЕ

ОПЕТ НЕКА
СИЛА
НЕВИДЛИВА...
КАО ЈУЧЕ

БОЈИМ СЕ,
КЋЕРИ, ДА ЋЕ
НАМ И ТЕБЕ
МОЋАС
ОДВЕСТИ

У ИСТИ МАХ ВРАТА СУ СЕ НАГЛО ОТВОРИЛА...

ДАЈ МИ СВОЈУ МЛАЂУ
СЕСТРУ ЗА ЖЕЊУ! ХОЋУ
ОДМАХ ДА ЈЕ ВОДИМ!

НЕЋЕМО СЕ ОПИРАТИ!...
ИСПУНИ ОЦЕВУ ЖЕЉУ,
ИДИ С ЊИМ И БУДИ
СРЕТНА
И
ВЕСЕЛА!

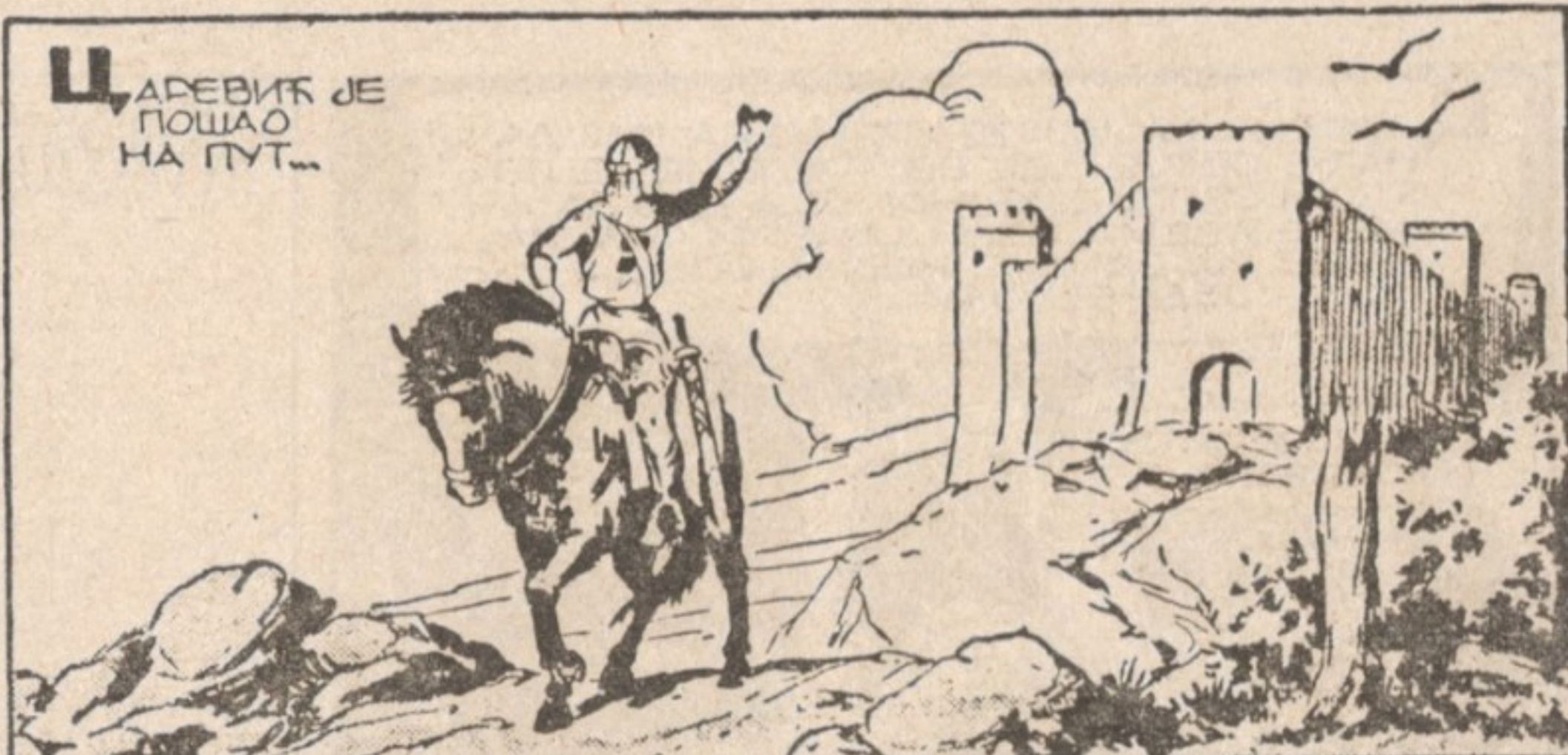
И ДРУГА
СИЛА
ОТИШЛА ЈЕ
КАО И ПРВА,
НЕ ОСТАВИВ-
ШИ
НИКАКВА
ТРАГА

НЕ ПЛАЧИ, МАЈКО!
МА КУДА ДАСУ ОТИШЛЕ,
ЈА ЋУ ИХ ВЕК
ПРОНАЋИ!

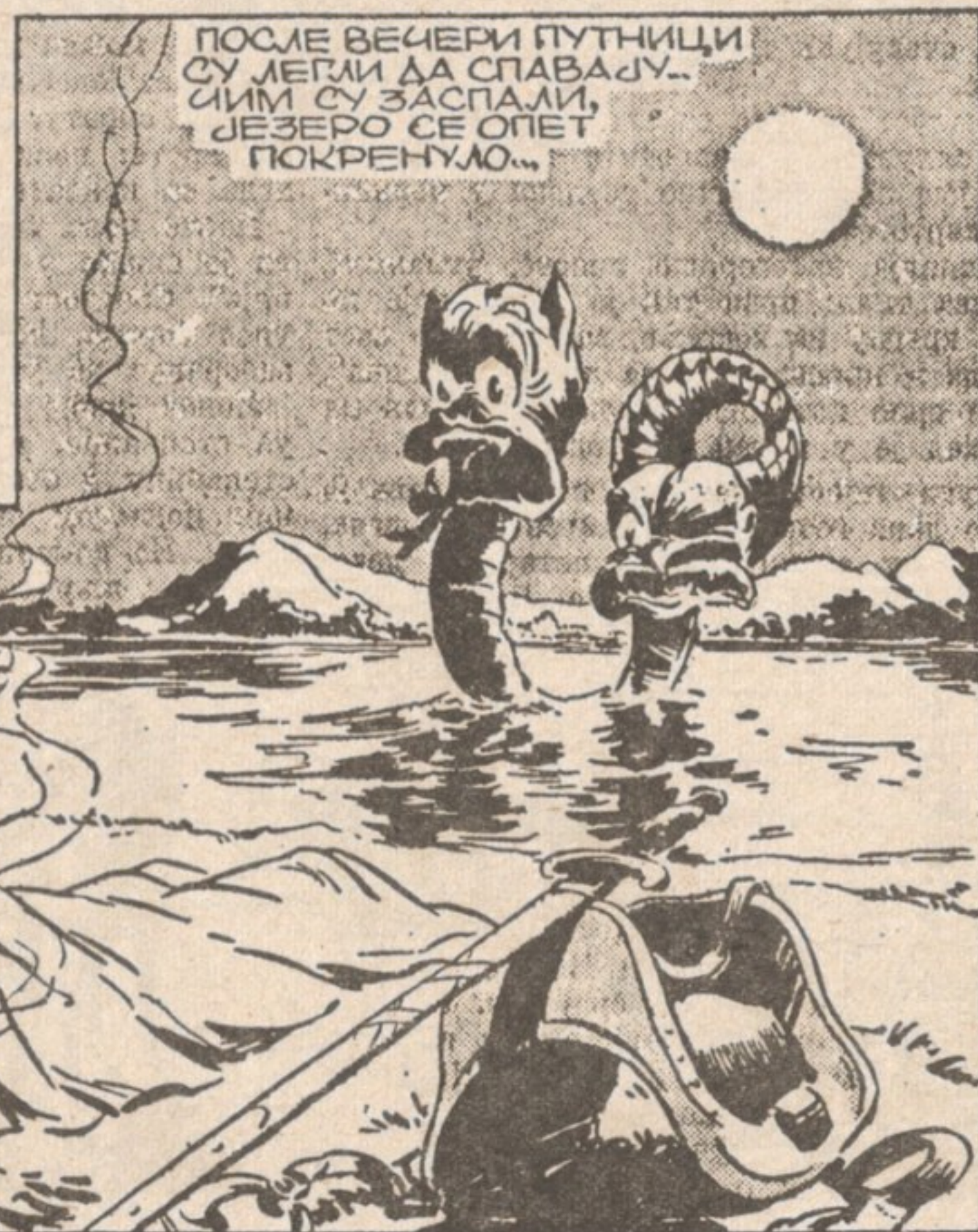
БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

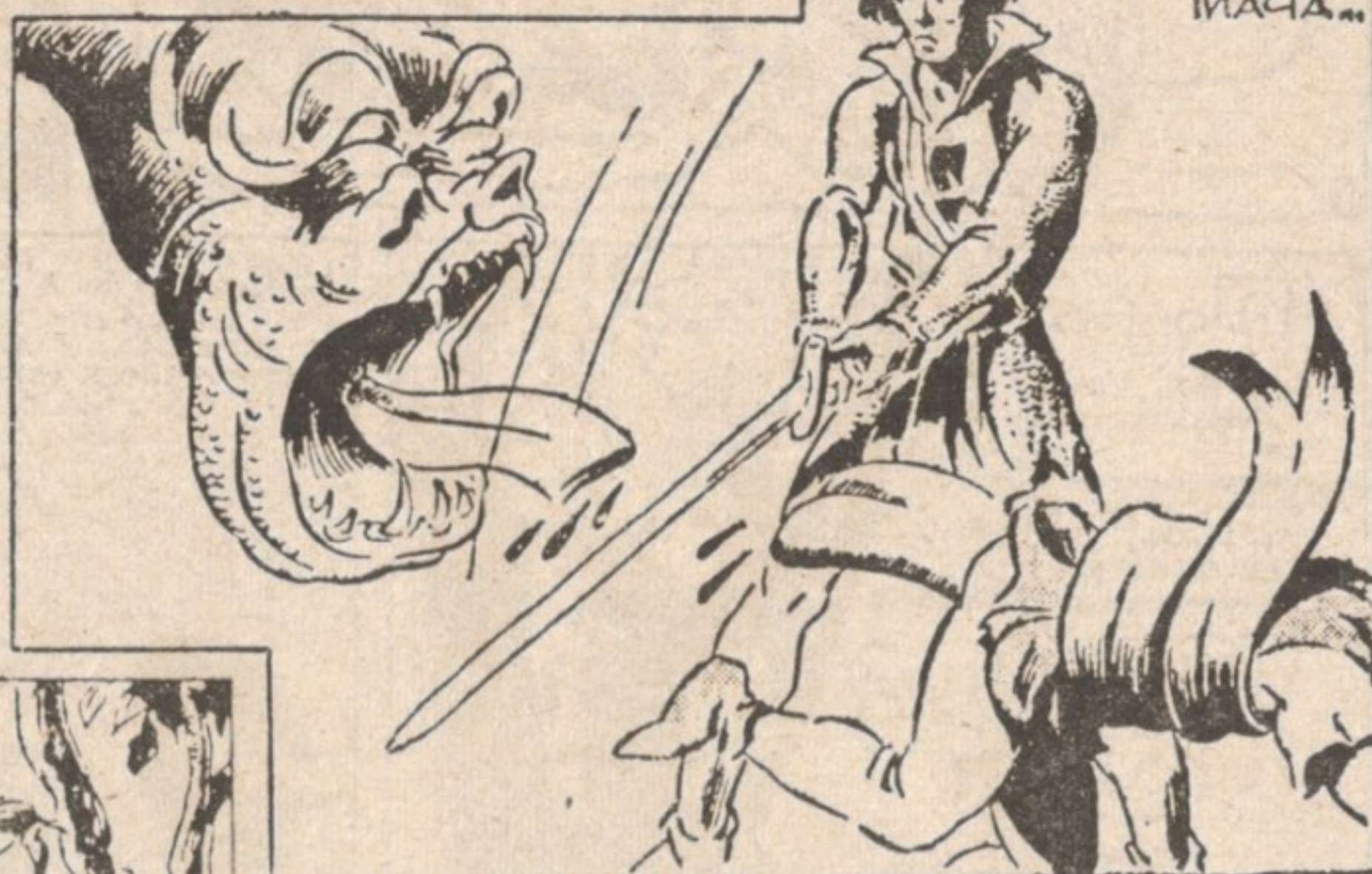
БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

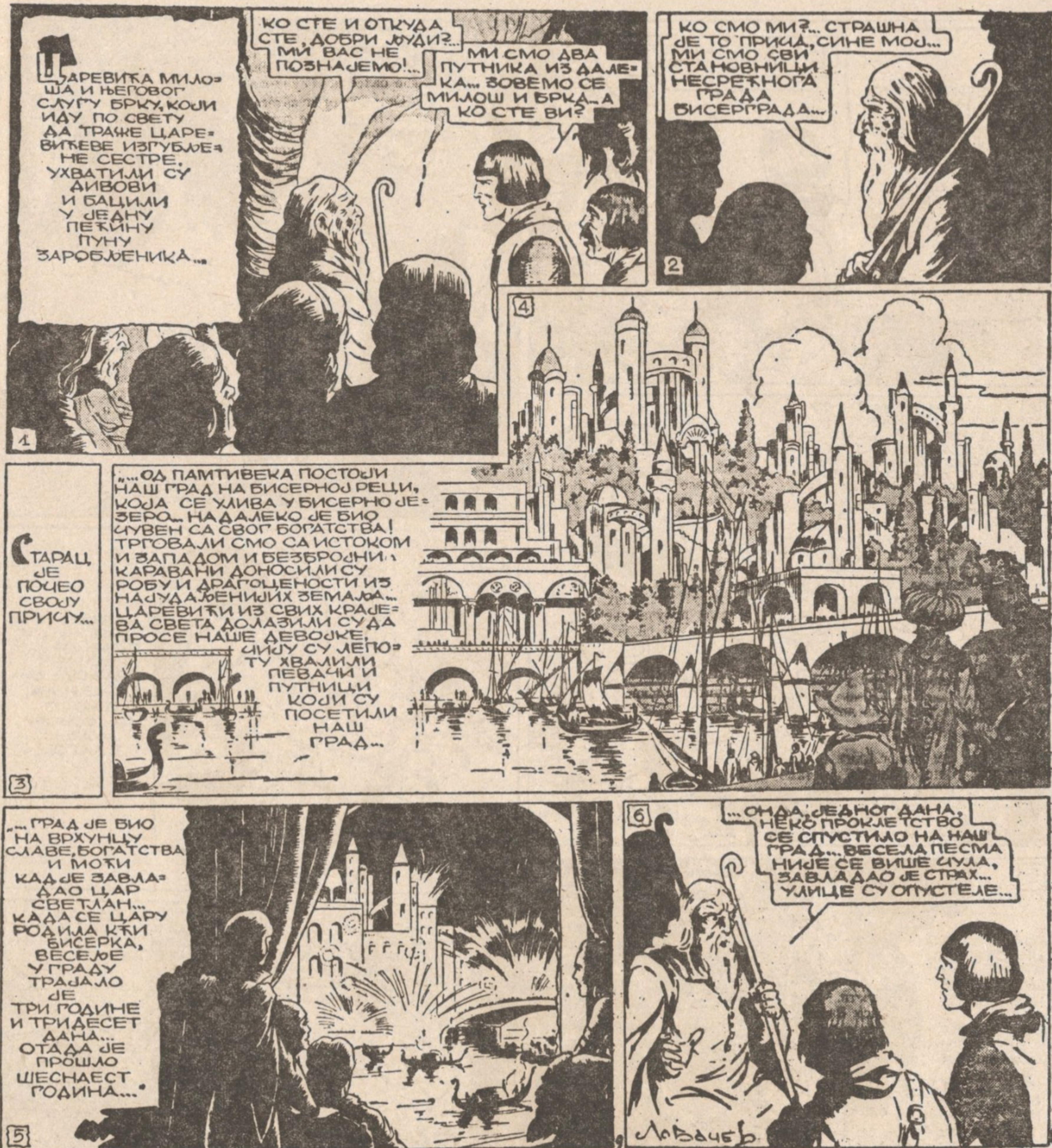
БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

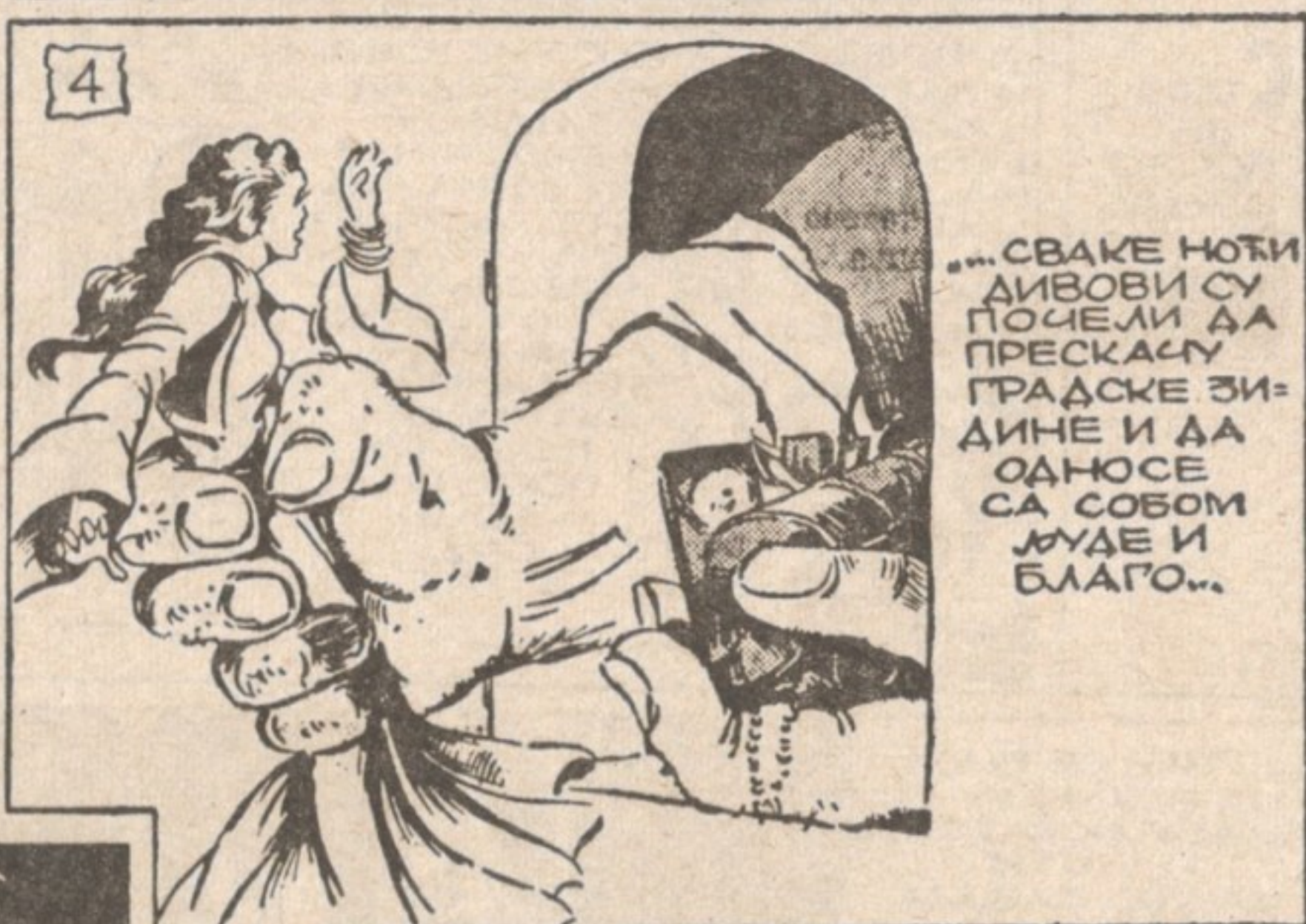
БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

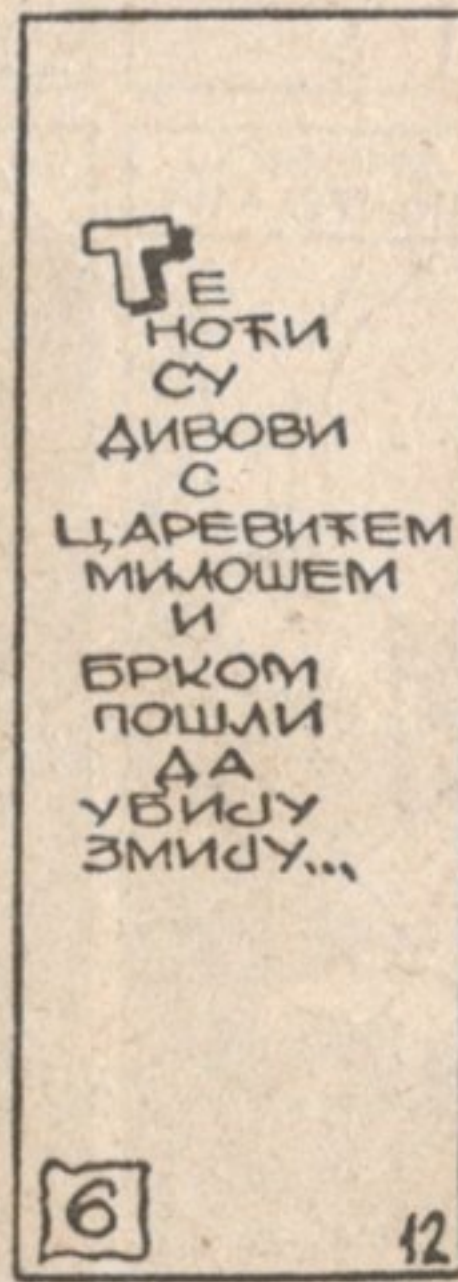
БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

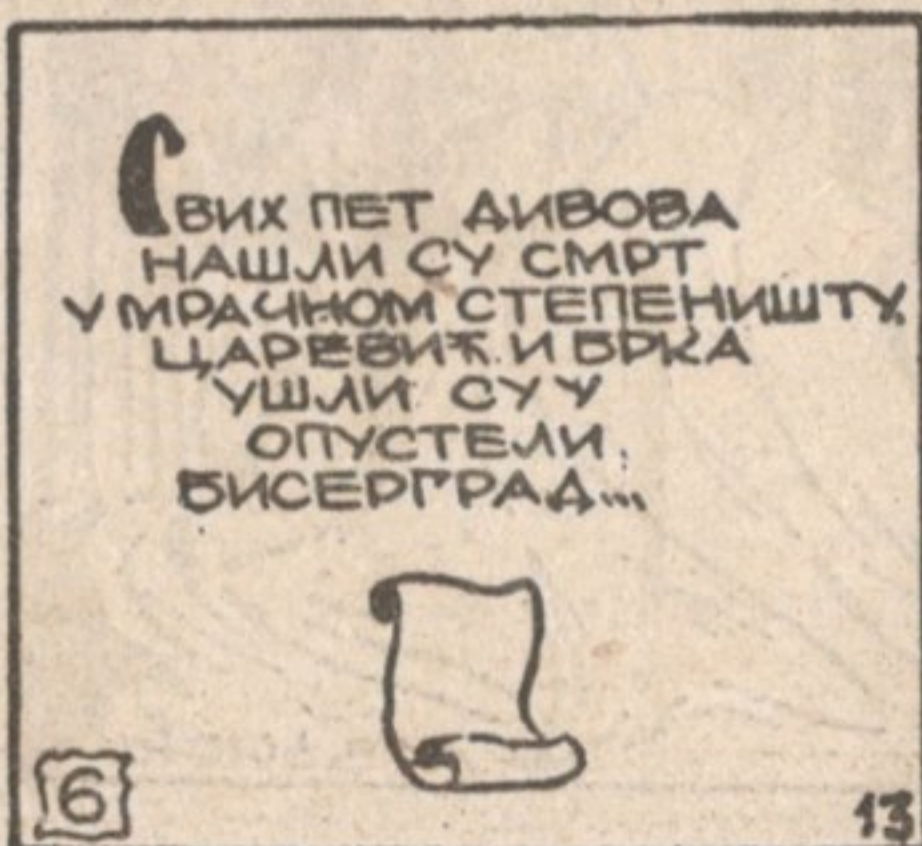
БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

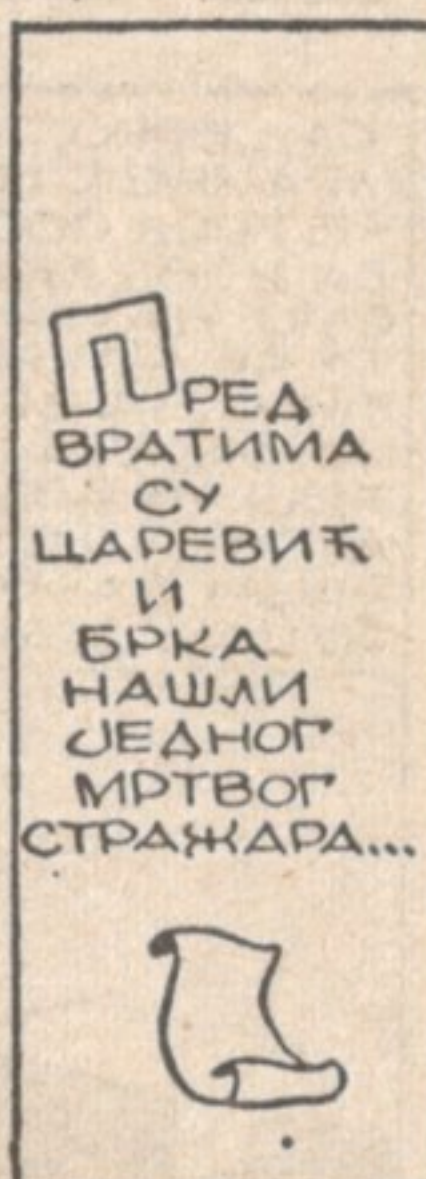
БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

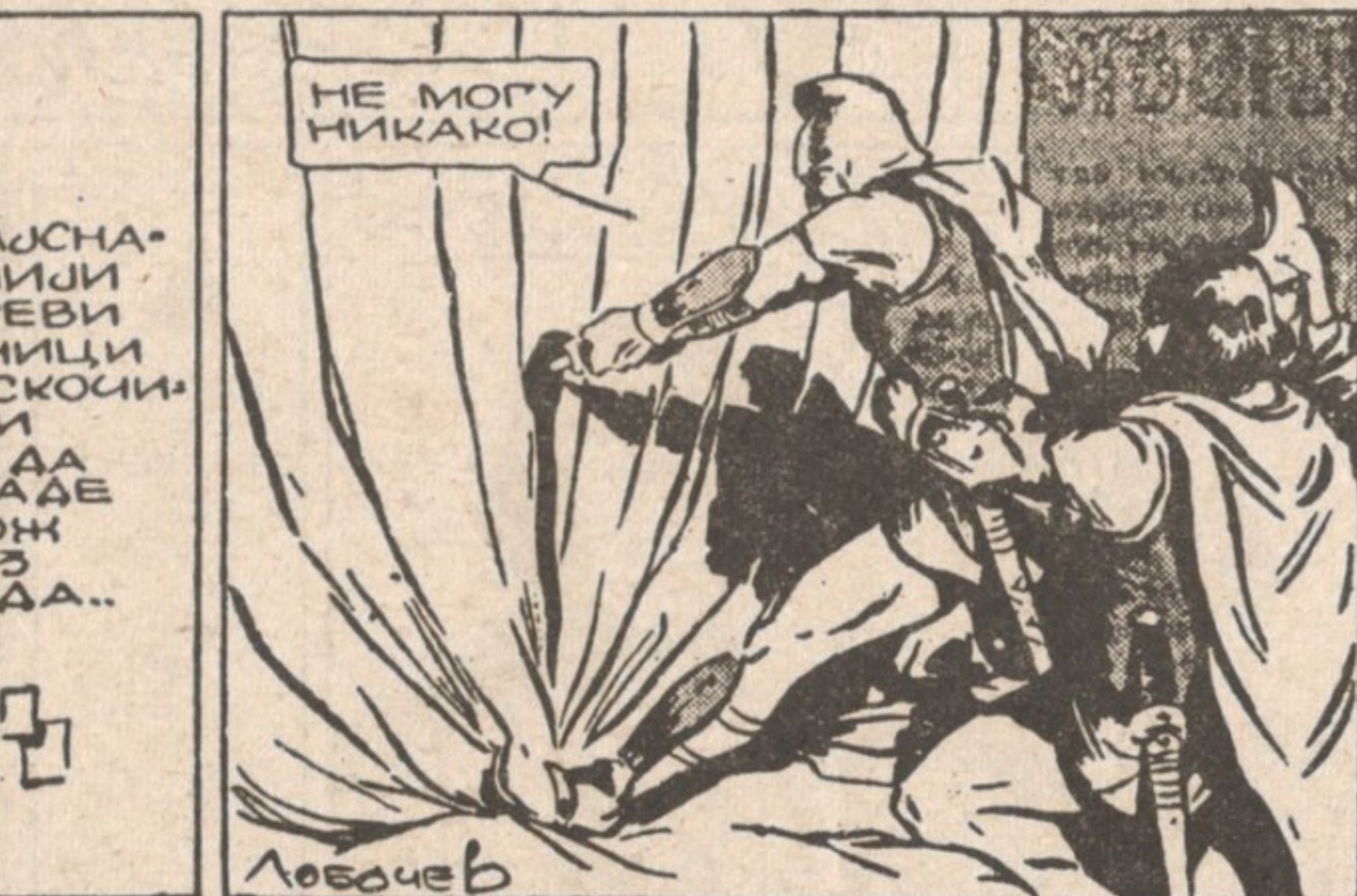
БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

МИЛОША И БРКУ ОДВЕЛИ СУ КОЊАНИЦИ У БИСЕРГРАД, ПРЕД ЦАРА, КОЈИ ГА ЈЕ ЧЕКАО У СОБИ СВОЈЕ КЋЕРИ... МИЛОШ ЈЕ ИСПРИЧАО ЦАРУ КО ЈЕ И ШТА ЈЕ...

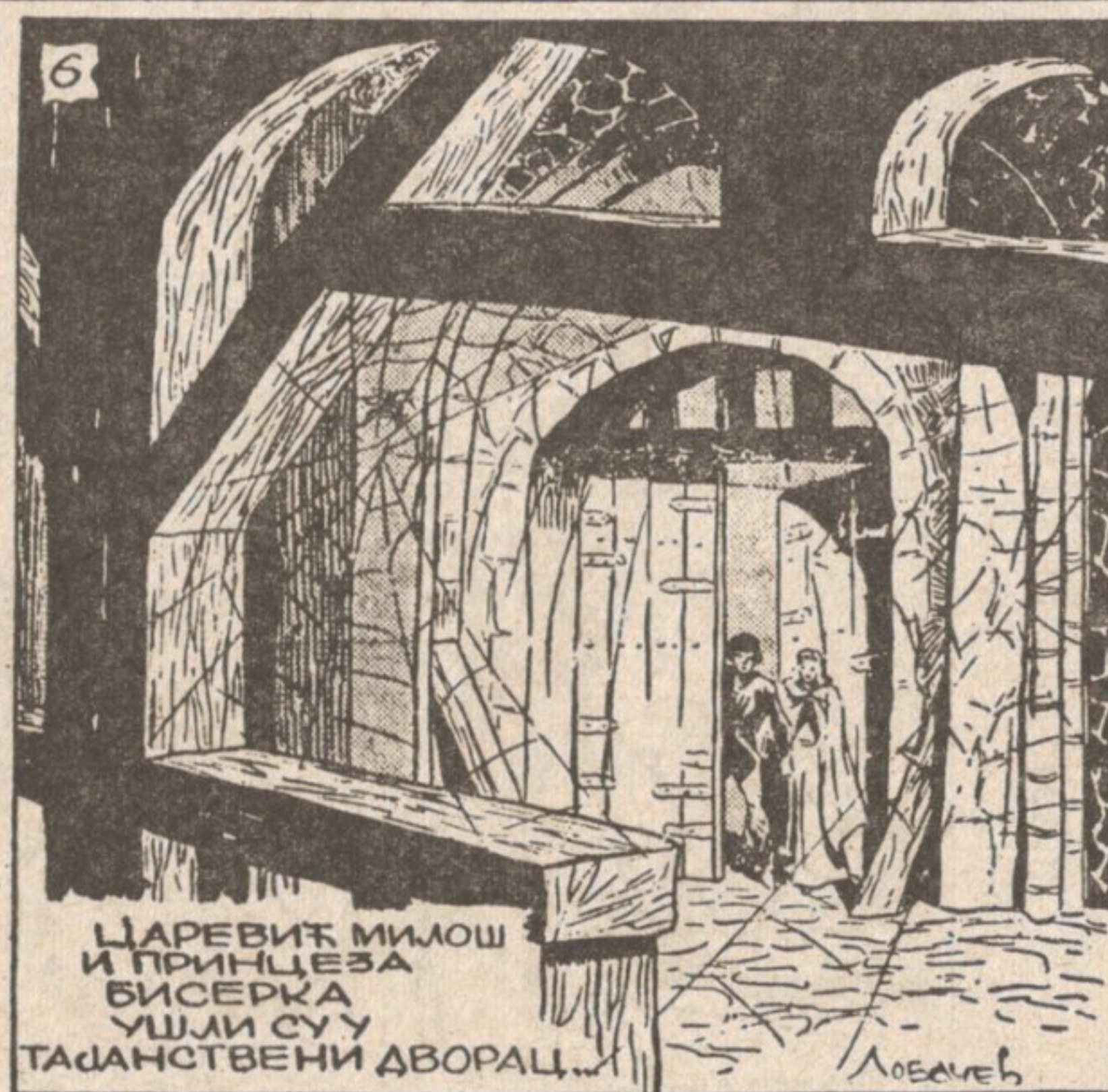
БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА
ИЗ НАРОДНИХ
ПРИПОВЕДАКА

*Игре које
свајажу
вуде...*

CLUEDO

Најпопуларнија детективска игра света

СПЕЦИЈАЛНА ПОНУДА НАЈПОПУЛАРНИЈИХ ДРУШТВЕНИХ ИГАРА СВЕТА

1. CLUEDO.....31 DEM
2. RISIKO.....26 DEM

(противвредност у динарима)

Наручите телефоном или писмом.
Телефон: 011/ 582 250

Адреса: **MAG**, Борска 40, 11000 Београд
Ж. Р. 60812 - 601 - 347113

И још нешто!

Поводом изласка наше нове игре **CLUEDO**
организујемо награду у којој треба да
одговорите на наградно питање:

«шта значи реч **CLUEDO**?»

10 УЧЕСНИКА КОЈИ ТАЧНО ОДГОВОРЕ ОЧЕКУЈЕ

10 CLUEDA !!!

RISIKO

Најпопуларнија стратешка игра света

ПОЗОРИШТЕ
БОШКО БУХА
БЕОГРАД

Трг Републике бр. 3
Београд
Резервације на тел. 632-855

Александар Поповић

ЦРВЕНКАПА

Режија: Јагош Марковић

Миодраг Станисављевић

ВАСИЛИСА
ПРЕКРАСНА

Режија: Милан Караџић

Љубивоје Ршумовић

УСПАВАНА
ЛЕПОТИЦА

Режија: Милан Караџић

Наградно питање бр. 1

Тачан одговор гласи 42.195 м. На адресу „Политикиног Забавника“ стигла су 5.903 одговора. Награде су добили:

Петодневни аранжман за две особе у хотелу „Палисад“ на Златибору: НЕМАЊА АВРАМОВИЋ, др Ивана Рибара 100, Н. БЕОГРАД и ЉУБИНКА МИЛИСАВИЋ, Антона Клеменчића 1/1, ЗЕМУН ПОЉЕ.

Фудбалске лопте: МИША СТОИЉКОВИЋ, село Макце, РАБОВО; АНДРИЈАНА ЈОКИЋ, Индустијско насеље 28/17, П. СКЕЛА; МЛАДЕН ЂОРЂЕВИЋ, Браће Спасојевић 3/17, ТРСТЕНИК 2; ИВАНА РАДИВОЈЕВИЋ, КНИЋ; ДРАГАН ЂОРЂЕВИЋ, Чупићева 12, КРУШЕВАЦ; АТИЛА БАРТА, Ослобођења 155, СТАНИШИЋ; МИЛАН РИСТИЋ, М. Тита 33, ПРИБОЈ ВРАЊСКИ; ИВАН МИХАЈЛОВИЋ, Београдска 232, СРЕМЧИЦА; АЛЕКСАНДАР РАДИСАВЉЕВИЋ, Хајдук Вељкова 112, ПОЖАРЕВАЦ и ИГОР КОСТИЋ, др Александра Крстића 6, БЕОГРАД.

Комплет дрес са шортсем: МАРКО МИЛУТИНОВИЋ, Бањска 20, КУРШУМЛИЈА; НЕБОЈША МАРКОВИЋ, Рудо 1, 26/261, БЕОГРАД; РИЛИНД КАБАСХИ, Бранислава Нушића 19, ПРИЗРЕН; БОРИС НОВОСЕЛАЦ, др Ивана Рибара 124, Н. БЕОГРАД; ВЛАДИМИР СТОЈКОВИЋ, Радоја Крстића 37-1/1, ТРСТЕНИК; МАРКО КОПИТОВИЋ, Карађорђева 15/1, ЗЕМУН; МИЛЕНКО ЖУПАНОВИЋ, 5-20 Доброта 66, КОТОР; ПЕТАР ПЕРОВИЋ, Ратка Павловића Ћићка 86, ПРОКУПЉЕ; МИЛОВАН МИХАЈЛОВИЋ, Црвених храстова 4/7, БЕОГРАД и БОЈАН БОГДАНОВИЋ, Трг слободe 3, БРЕСТОВАЦ.

Спортске ранчеве: ТАЊА ГАВРИЛОВИЋ, Мајора Илића 7, ЈАГОДИНА; СЛОБОДАН НИКОЛИЋ, 10 марта 216а, БОСУТ; АЛЕКСАНДАР ЖИЖОВИЋ, Читачка IV део, 21, СРЕМЧИЦА; СВЕТАНА МЛАДЕНОВИЋ, Николе Пашића 33, ЗАЈЕЧАР; СУНЧИЦА ИЛИЋ, село Баинци, РУПЉЕ; МИЛОШ ДОКМАНОВИЋ, Кратка 10, РУМА; РАЈКО РАЂЕВИЋ, Задружна 66, В. РАДИНЦИ; МАРКО ИЛИЋ, Таковска 12, НИШ; ИВАНА ЂЕНИЋ, Београдска 38, ОБРЕНОВАЦ-БАРИЧ и ЈУЛИЈАНА АНДРИЋ, Омладинских бригада 230/1, Н. БЕОГРАД.

Игру „ризико“: СВЕТАНА ВУЧИЋЕВИЋ, Синеше Станковића 2, ПАНЧЕВО; САЊА ЦВЕТИНОВИЋ, Бул. ослобођења 54, Н. САД и ЈОВИЦА СТОЈКОВИЋ, Јованина III/6, ГЊИЛАНЕ.

Наградно питање бр. 2

Тачан одговор гласи ФРЕД ЛИБОУ. На адресу „Политикиног Забавника“ стигло је око 6.000 одговора, а награде су добили:

Петодневни аранжман за две особе у хотелу „Палисад“ на Златибору: ДУШАН ПАВЛОВИЋ, Приштинска 8, КРАГУЈЕВАЦ; ГОРАН КОЦИЋ, Виноградска I пр. 6, БЕОГРАД.

40 ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК 21. 5. 1993.

Добитници награда акције

СА ДИКАНОМ НА МАРАТОН

Фудбалске лопте: ИВАН УЈДЛ, М. Тита 55, БЕОЧИН; ЗОРКА КОВАЧЕВИЋ, Лењинов бул. 143/15, Н. БЕОГРАД; ЖИВОЈИН КУЗМАНОВИЋ, Трг м. Тита 15, АЛИБУНАР; МАРИЈА МАРЈАНОВИЋ, Ђордана Бруна 126, БОРЧА; ЖЕЉКО ДИМИТРИЈЕВИЋ, Радничка 27, БЕОГРАД; АНА ВАСИЉЕВИЋ, АДРАНИ; МИЛИЦА СТОЈАНОВИЋ, Лоле Рибара 35, ЂУПРИЈА; НЕНАД СИМОВИЋ, Стојане Мићић 19, ПОЖЕГА; МИЛЕНА СТЕФАНОВИЋ, Дреновачки пут 5, КРАГУЈЕВАЦ; НИКОЛА РАНКОВИЋ, Миће Марковића 57, РАЉА.

Комплет дрес са шортсем: ВЛАДА СТАМБОЛИЋ, Гандијева 185, Н. БЕОГРАД; СНЕЖАНА НИКОЛИЋ, Д. Савића 31, ПРИБОЈ; БРАНКА БАЈИЋ, Војводе Путника 22, В. ГРАДИШТЕ; МИЛЕНА РЕЦИЋ, Дарданија, СУ 5/III ст. 54, ПРИШТИНА; ВЕСНА ДАМЉАНОВИЋ, Мештровићева 12/15, БЕОГРАД; НЕБОЈША АЋИМОВИЋ, М. Поповића 18/47, Н. БЕОГРАД; ДРАГАН ТАРБУК, Банатска 25, ЗЕМУН; СОЊА ОБРАДОВИЋ, Миријевски булевар 34/7, БЕОГРАД; ЕЛВИРА ИБРИЋ, Тошин бунар 159/А, Н. БЕОГРАД и ГОРАН СТАНОЈЕВИЋ, Девете бригада 3/25, БОР.

Спортске ранчеве: ВЛАДИСЛАВ СТОКИЋ, Хероја Дејовића 32, УЖИЦЕ; МАЈА ТРЕБАЉЕВАЦ, И. Рибара 172/8, Н. БЕОГРАД; НЕНАД ДУЊИЋ, др Нике Миљанића 16, БЕОГРАД; ВУК ЂУРИЋ, П. Драпшина 101, В. ПЛАНА; НАДА БУЛАЈА, Дољанска VII део бр. 6, СРЕМЧИЦА; НЕБОЈША ЂОРЂЕВИЋ, Плитвичка 37, БЕОГРАД; ТИЈАНА ПОПОВИЋ, Бингенска Д1/7, ПРИЗРЕН; МИЛАН САВКОВИЋ, К. Стаменковића 11/33, НИШ; ЗОРИЦА РАШКОВИЋ, Космајска 2/Б, ГРОЦКА и ЕДИН АГОВИЋ, В. Ђурашковића 31, БЕОГРАД.

Игру „ризико“: МИЉОЈКО ИЛИЋ, село Врбовац, БЛАЦЕ; БОЈАН БОСАНАЦ, Његошева 132, Н. ПАЗОВА и ЕЛЕНА ЧУЧАК, Книнска 8, БИЈЕЉИНА.

Наградно питање бр. 3

Тачан одговор гласи: СРЕБРНУ. На адресу „Политикиног Забавника“ стигло је око 5.000 одговора, а награде су добили:

Петодневни аранжман за две особе у хотелу „Палисад“ на Златибору: СНЕЖАНА ТОНЧЕВ, Пролетерска 40, РАДИЧЕВИЋ; НИКОЛА ШКОРО, Бихаћка 24/11, БАТАЈНИЦА; АЛЕКСАНДАР ТОДОРОВИЋ, Чокањска 34, СОКОБАЊА.

Фудбалске лопте: НЕБОЈША АЋИМОВИЋ, М. Поповића 18/47, Н. БЕОГРАД; ПЕТАР ФОРГАЧ, Коларова 12, Б. ПЕТРОВАЦ; БОЈАН БЕКЕР, Липа 1/14, БЕОГРАД; МИЛОШ ДЕЛИЋ, Масари-

кова 3, С. МИТРОВИЦА; АЛЕКСАНДАР ЂОРЂЕВИЋ, Цане Бабовић 49, ПОЖАРЕВАЦ; БРАТИСЛАВ СТАНИЋ, Главашева 10, КРАЉЕВО; ВЕСНА БУЈАНДРИЋ, Фрање Клуза 4, Н. САД; ИВАН ЈОКСИМОВИЋ, Село Конарево КРАЉЕВО; ПАВЛЕ БЈЕЛИЦА, Кедрова 5/14, БЕОГРАД и ЗОРАН САНТОВАЦ, Николе Тесле 36, КУМАНЕ.

Комплет дрес са шортсем: СМИЉАНА СТОЈАНОВИЋ, Славке Ђурђевић ДЗ-1/15, ЈАГОДИНА; ЈОВИЦА ФИЛИПОВСКИ, Омладинска 143, ЈАБУКА; КРИСТИЈАН БЕКОЋ, Ивана Косанчића 7, СОМБОР; БОРИС ЦАРАН, Таковска 71, ЗРЕЊАНИН; ЈЕЛЕНА ГАВРАНОВ, Руменачки пут 11, Н. САД; Никола Шуковић, Т. Рајића 33, КРАГУЈЕВАЦ; СНЕЖАНА НИКОЛИЋ, Д. Савића 31, ПРИБОЈ; СВЕТАНА ПЛАВШИЋ, Пазовачки пут 25, ЗЕМУН; МИРЈАНА ПОПОВИЋ, Адм. Вуковића 40, БЕОГРАД; СРЂАН ЦИЦМИЛ, Карађорђева 37/10, СМЕДЕРЕВО.

Спортске ранчеве: МИЛЕНА МАРЈАНСКИ, ЈНА 25, АЛЕКСАНДРОВО; НЕНАД ТАНАСИЈЕВИЋ, Мајаковског 11, КРАГУЈЕВАЦ; ЈОВАН ПУШОЊА, Партизанска 12а, БЕОГРАД; НЕМАЊА ЂОКИЋ, Балканска 5/23, ЧАЧАК; СТЕФАН ИЛИЋ, В. Томановића 17, БЕОГРАД; БОЈАН КУШЉИЋ, Олимпијска 181, В. БАЊА; ВАСА АНДРЕЈИЋ, М. Тита 13, ОМОЉИЦА; ЗОРАН РАДОВИЋ, Рељковићева 25, ПЕТРОВАРАДИН; МАЈА ЖИВАНОВИЋ, С. Милорадовића 6/1, КУЧЕВО и БОЈАН МАКСИМОВИЋ, Олимпијска 35, В. БАЊА.

Игру „ризико“: НИКОЛА П. РАЖНАТОВИЋ, Б. Радичевића 13/III, ДУНАВ БАНОВЦИ; ДАРЈАН МИТИЋ, Виноградски венац 10/16, БЕОГРАД и БРАНИСЛАВ ПЕТРИЋ, Партизански састанак 8, РУШАЊ.

Наградно питање бр. 4

Тачан одговор за наградно питање бр. 4: ЈАКОБ НГУНЗИ и СУЗАНА ЋИРИЋ.

20 фудбалских лопти добили су, ВЕСНА БУЈАНДРИЋ, Фрање Клуза 4, Н. САД; ПРЕДРАГ ПЕТРОВИЋ, Краљице Катарине 5/12, БЕОГРАД; ДУШАН НИКОЛИЋ, Кнежевачка 40, БЕОГРАД; АЛЕКСАНДРА КРСТИЋ, село БАЛИЧЕВАЦ, МЕРОШИНА; СТЕФАН ЈОВАНОВИЋ, Рајка Тадића 22, Б. БАШТА; СВЕТАНА МЛАДЕНОВИЋ, Николе Пашића 33, ЗАЈЕЧАР; МИЛОРАД ВУКАШИНОВИЋ, др Ивана Рибара 87/33, Н. БЕОГРАД; ТАТЈАНА КОВАЧЕВИЋ, С. Ковачевића 13, ВРБАС; БРАНКО ЈОВАНОВИЋ, 24. новембра 8/II, БАР; МИРЈАНА ТИРНАНИЋ, Бул. ослобођења 1, КРЊЕВО; ДУШКО ПРЉЕВИЋ,

Немањина 219, УЖИЦЕ; НИКОЛА ДОЛАЧЕВ, С. Марковића 68, ВРБАС; ИВАН МИЛЕТИЋ, Триве Витасовића 6, ЗЕМУН-ПОЉЕ; ВАСА АНДРЕЈИЋ, М. Тита 13, ОМОЉИЦА; НЕМАЊА НЕШИЋ, Н. Дејовића 32, УЖИЦЕ; МАРКО ИЛИЋ, Трг С. Пенезића 19, УЖИЦЕ; МАРКО ФЛУЈЕРАШ, Лењинова 39, АЛЕКСАНДРОВО; БОЖИДАР МИТРОВИЋ, Партизанска 33/Х, БЕОГРАД; ИГОР КЕТЕ, Јурија Гагарина 141/151, Н. БЕОГРАД; МАРИЈА ЗОРИЋ, Добрачина 21, БЕОГРАД.

20 дресова са шортсевима добили су: ДУШАН НИКАШИНОВИЋ, Трг ослобођења 12, БАВАНИШТЕ; АЛЕКСАНДАР БАРУЏИЈА, Владимира Роловића 187, БЕОГРАД; ВИОЛЕТА СУЗИН, Похорска 8/12, Н. БЕОГРАД; ВИДА ЈОВАНОВИЋ, Прва пруга 5/VI-69, ЗЕМУН; ДАМИР САБОЛИЋ, Трећи булевар 62, Н. БЕОГРАД; НЕБОЈША АЋИМОВИЋ, Милентија Поповића 18, Н. БЕОГРАД; ЈОВАНА КОЦО, Бошка Бухе 19, ИНЂИЈА; НЕБОЈША ВУЛИКИЋ, Бул. војводе Степе 45, Н. САД; НЕНАД СТЕФАНОВИЋ, 10 авијатичара 23, БЕОГРАД; МИЛАНКА НАДАШКИЋ, Војвођанских бригада 22, ФУТОГ; САША ТАМБУРИЋ, Саве Ковачевића 1/16, ЗЕМУН; МИТАР КОРЦЕБА, Родољуба Чолаковића 14, Н. САД; ЗОРАН РАДОВИЋ, Рељковићева 25, ПЕТРОВАРАДИН; ИГОР ТИР, М. Тита 25, Б. ПАЛАНКА; ВОЈИСЛАВ ЈОВАНОВИЋ, Боровоја Стевановића 29, БЕОГРАД; НЕНАД ГРЕДО, Фрушкогорска 4, Н. САД; МИРЈАНА ПЕРОВИЋ, Милана Ракића 12/II-5, БЕОГРАД; НЕНАД ПРИБОЈАЦ, Срнетичка 1, БЕОГРАД; ИВАН ЈЕЛЕНКОВИЋ, Мите Ракића 8, БЕОГРАД; МИХАИЛО ПОПОВИЋ, Ђуре Ђаковића 3, ЗЕМУН.

20 игара „ризико“ добили су: ПЕТАР ФОРГАЧ, Коларова 12, Б. ПЕТРОВАЦ; МАРИЈА ВЕСЕЛИНОВИЋ, М. Луковића 30, ТРСТЕНИК; МИЉАНА ЧАНОВИЋ, Алексиначких рудара 4/24, ЗЕМУН; ФИЛИП БУДИМИР, Грчића Миленка 4/Б, БЕОГРАД; СРЂАН КОПРИВИЦА, V пролетерске 29, ВРБАС; ТАМАРА ПРЕКАЈАЦ, М. Тита 250, КУЛА; ИВАН УЈДЛ, М. Тита 55, БЕОЧИН; ДРАГАН СТЕВИЋ, Немањина 24, ПОЖАРЕВАЦ; АЛЕКСАНДРА МАРИЋ, Матије Гупца 41, БЕОГРАД; БОЈАН КУШЉИЋ, Олимпијска 181, В. БАЊА; БРАНКА БАЈИЋ, Војводе Путника 22, В. ГРАДИШТЕ; ИВА КОСТОВИЋ-НИКОЛИШ, Кнеза Милоша 16, БЕОГРАД; ЗОРИЦА ТАКАЧ, Милутина Бојића 10, СУБОТИЦА; МИРЈАНА ПОПОВИЋ, Адм. Вуковића 40, БЕОГРАД; МИЛУТИН СРЕТКОВИЋ, Ибарска 66, ТУТИН; СТЕВАН МИЛОШЕВИЋ, Крагујевачка 20, ВРАЊЕ; БОЈАН БОГДАНОВИЋ, Трг слободe 3, БРЕСТОВАЦ; МИРЈАНА ЈАНЧИЋ, Пап Павла 2, Н. САД; СВЕТАНА МЛАДЕНОВИЋ, Николе Пашића 33, ЗАЈЕЧАР; ДАВОРИН-ДАДО ПАВЛОВИЋ, Јосифа Панчића 13, АЛЕКСАНДРОВАЦ.

Имена добитника награда учесника **Трне задовољства**, на Београдском маратону, објавићемо у следећем броју.

НЕОБИЧАН СПОРТ ПРЕШАО АТЛАНТИК

Водопадинарење – још један спорт настао из човекове вечите потребе да се супротстави природи

НА ЛИТИЦИ ИСПОД ТУША

Питање: како се зове спорт за који је потребно: а) да будете подједнако добри планинари као и рониоци и пливачи; б) да обожавате да сте цео дан у мокром; в) да имате следећу опрему: кацигу за хокеј, одело за рониоце и конопцац за планинаре?

Одговор: спорт се зове водопадинарење или пењање уз водопад (canyoning), а постао је популаран у Европи осамдесетих година. „Примио“ се у Бразилу прошле године, што није нимало необично кад се зна да ова јужноамеричка земља има читаво богатство у водопадима. Овај спорт у Бразилу је увео двадесетдвогодишњи Нелсон Барет из Сао Паола, иначе водич на еколошким туристичким турама. Нелсон каже да је за водопадинарење сазнао из бразилског издања часописа „Нешенел џиографик“. Сматра да је за бављење овим спортом потребан курс из планинарења и да је од физичке спретности важнија способност концентрације, живци ко конопци и солидна, али умерена ухрањеност. Он сам припрема се тако што сваки дан пешачи 8 километара, по пола сата ради вежбе релаксације и контроле дисања и веома води рачуна о исхрани.

С. П.

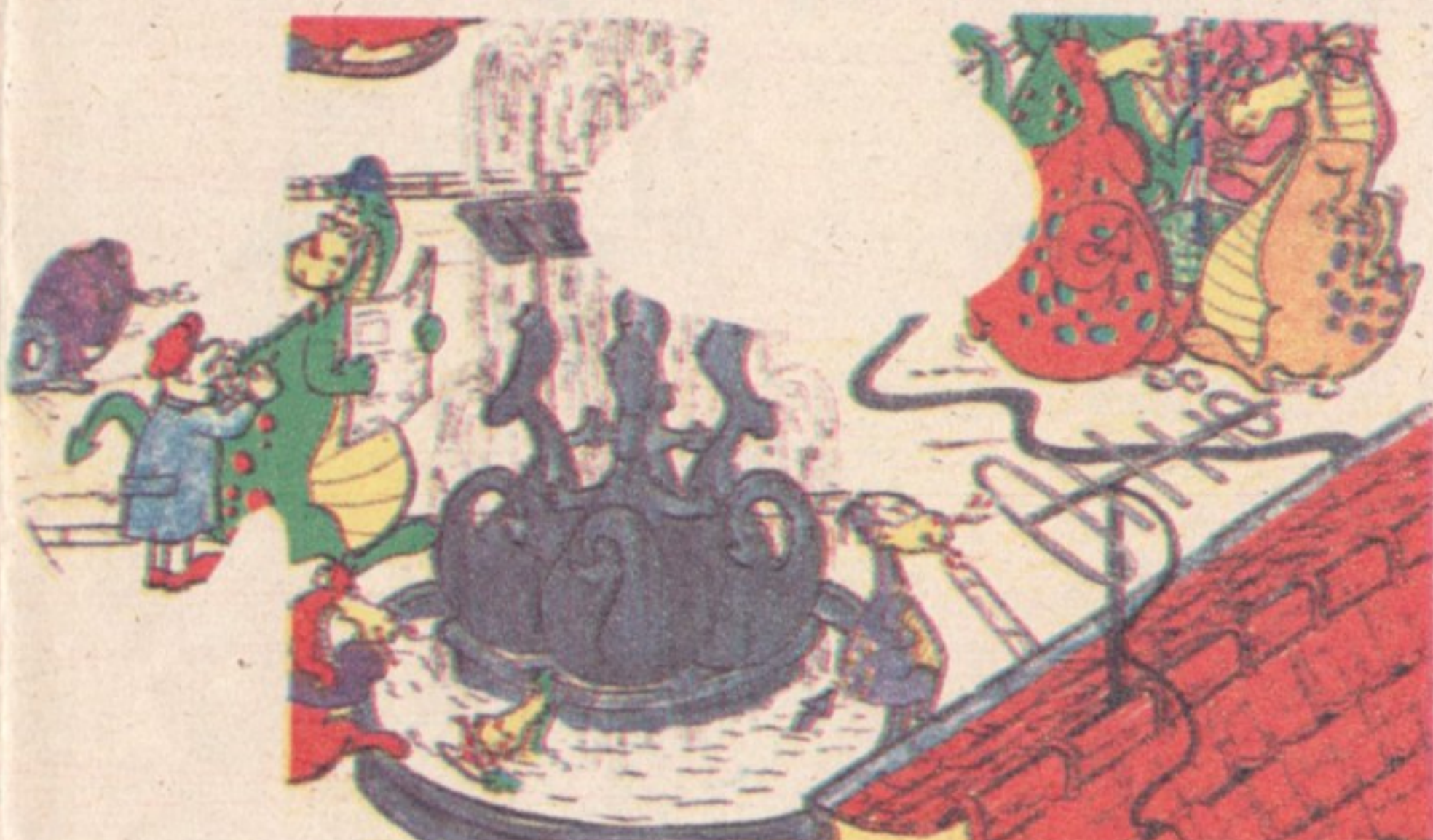

Игре које спајају људе

А Ж Д А Ј Г Р А Д

НАГРАДНА ИГРА

5
НАГРАДНИ
КУПОН

У осам бројева „Забавника“ објављујемо осам различитих делова слагалице АЖДАЈГРАД. Све делове залепите на картон или неку тврду подлогу и исеците. Сложите слику и видећете шта се све то лепо дешава у граду аждаја. Сакупите и свих осам купона. На крају игре објављујемо наградни задатак! И?... Најспретније и најсрећније учеснике очекује:

**50 НАГРАДА
– 50 АЖДАЈГРАДОВА**

МАГ, Борска 40, 11090 Београд,
тел/факс 011/582-250

ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

Чика Забавни

ДОК ЈЕ НА ЈУГУ МЕСОПОТАМИЈЕ ЦВЕТАЛА СУМЕРСКА КУЛТУРА, СА СЕВЕРА СУ НАЛИЦАМА ПОМАЛ-СКА ПЛЕМЕНА СПРЕМАНА ЗА БОЈУ. ПОСЛЕ ВИШЕВЕКОВНОГ СУКОБА ДОШЛИ СУ ПОБЕДИНИ... АВА НАРОДА СУ ЈЕ СТОЈИЛА, А ГЛАВНИОН ЈЕ ПОСТАО ПРЕСТОНИЦА НОВОГА ЦАРСТВА...

СТВАРАЊЕ ЧИНОВНИЧКЕ ДРЖАВЕ НА ЧЕЛУ СА КРАЉЕМ И ОДРЖА-ВАЊЕ СТАЛНЕ КУРНИСКЕ СЛУЖ-БЕ. ИШЛО ЈЕ УПОРЕДО...

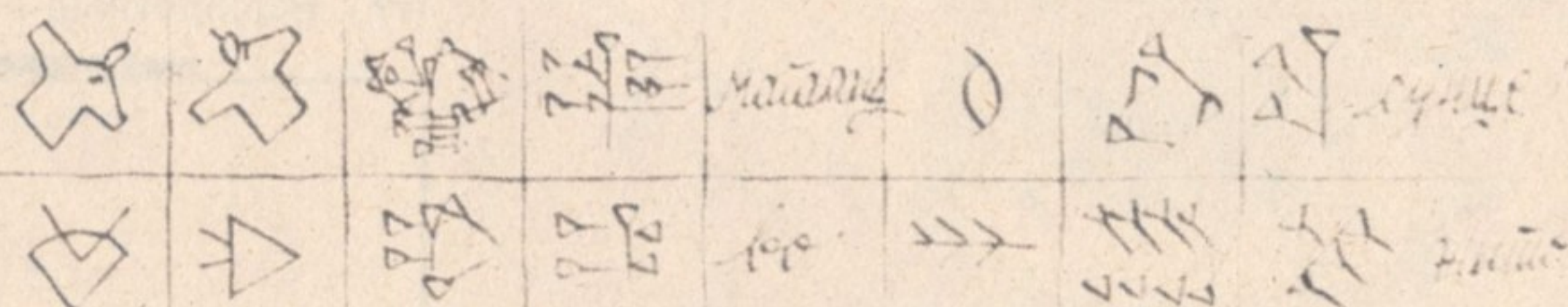
МОРАЛО СЕ У СВАКОМ ТРЕНУТКУ ЗНАТИ ШТА СЕ ДЕШАВА У РАЗНИМ ДЕЛОВИМА КРАЉЕВСТВА. ГДЕ ПРОЈАВЉУЈЕ НЕПРЕЦИТНО, ДА ЛИ СЕ БУНЕ ГРАДОВИ, КАКО ПОСТУПАТИ ЧИНОВНИЦИ, УБИРА ЛИ СЕ ПО-РЕЗ И ДОЈЕ МНОГО ТОГА ШТО ЧИНИ УПРАВЉАЊЕ ДРЖАВОМ...

... ВЕСТ КОЈА КАСНИ НЕ ВРЕДИ МНОГО ...

НА ТОМ НИВОУ РАЗВОЈА НАЈБЕЊИ НАЧИН ДА СЕ ПОРУКА ПРЕНЕСЕ БИЛО ЈЕ РЕЛЕЗНО (ЛАНЦАНО) ПРЕНОШЕЊЕ. КОМАННИЦИ СУ ПОРУКЕ НОСИЛИ ДО СТАНИЦЕ ГДЕ СУ ИХ ПРЕДАВАЛИ СЛЕДЕЋЕМ КУРНИГУ ИЛИ СУ НАСТАВ-ЉАЛИ ПУТ УЗИМАЈУЋИ СЛОМОВНЕ КОРЕ...

КЛИНАСТО СЕ ПИСМО МЕНЈАЛО ТОКОМ ВРЕМЕНА. СВАКИ ГА ЈЕ ОСВАЈАЧ ПРИЛАГОЂАВАО СВОМ ЈЕЗИКУ... ВАВИЛОНЦИ СУ ПО-ВЕБАЛИ БРОЈ ЗНАКОВА, ЗА-ТИМ СУ АСИРЦИ СМАЊИЛИ БРОЈ ЗНАКОВА НА 300, ДА БИ, НАЗНАД, ПЕРСИЈАНЦИ ДО КРАЈА ПОСТЕДНОСТАВИЛИ НАЧИН ПИСАЊА...

У РАЗНИМ НАЛАЗИШТИМА ШИРОМ МЕСОПОТАМИЈЕ НАЂЕНЕ СУ БИ-БИБЛИОТЕКЕ СА ХИЛЈАДАМА ПИСА-НА, ПРОЧИТАНИ СУ МНОГИ ГЕО-ГРАФСКИ, АСТРОНОМСКИ И МИТОЛОШКИ ТЕКСТОВИ, ЗАКЉУЦИ, УТОЧНИЦИ, ФИ-ЛОЗОФИЈА И КНИЖЕВНОСТ НА-ГОДА МЕЗУПЕЦИЈА...

© ДРАГАН КАСИЋ 2013. 19

СВЕТА И СВАЧЕТА

ПРЕНОШЕЊЕ ПОРУКА КРОЗ векове

ОЈХА!

КРАЉЕВА ДИПЛОМАТСКА И ШПИЈУНСКА
МРЕЖА ОБУХВАТАЛА ЈЕ СВЕ ОКОЛНЕ
ЗЕМЉЕ, ПА ЧАК И ДАЛЕКИ ЕГИПТАТ...
ОВА МРЕЖА ЈЕ БЕСПРЕКОРНО РАДИЛА
ТАКО ДА СЕ КАНЦЕЛАРИЈА ПУНИЛА
ВЕСТИМА О СВАКОЈАКИМ ЗБИРАЊИМА.

У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ: ПРЕНОШЕЊЕ ВЕСТИ У ЕГИПТУ.

© ДРАГАН БОШНИЋ '93/20

Жаку Сабину, власнику приватне залагаонице у Марсеју, није било нимало пријатно када су му првог априла 1897. године у радњу ушла два жандарма. Њему је још раније било забрањено да ради јер је полиција у његовој радњи неколико пута до тада проналазила украдени накит који је он препродавао. С друге стране, Жак Сабин је међу суграђанима важио за бездушног зеленаша. Користио је невољу људи узимајући им велике камате на позајмљени новац.

— Господине Сабин — обратио му се строгим гласом старији жандарм — пре неки дан догодило се четвороструко убиство и том приликом су украдене неке драгоцености. Пошто сумњамо да су оне сада код вас, дошли смо да претресемо радњу. Ви још нисте осумњичени за саучесништво, али вам саветујем да нас не ометате у послу!

Док је Жак Сабин немо стајао у ћошку радње, два жандарма су почела с претресом издвајајући и пописујући највредније ствари. Када су завршили, старији жандарм је потписао списак, а затим саопштио власнику радње да су му те ствари заплењене, а он ухапшен.

С лисицима на рукама спровели су га у суд и довели пред врата државног тужиоца. Старији жандарм рекао му је да сачека док га не позову и да случајно не покушава да бежи.

Престрашени зеленаш је неко време чекао, а онда сам ушао код тужиоца захтевајући да га саслушају. После дужег објашњавања Жаку Сабину је постало јасно да је не само покраден, већ и насамарен. Сутрадан се цео Марсеј, а ускоро и цела Француска, кидала од смеха, док су два „жандарма“ увелико била са друге стране границе, у Барселони. Један од њих, Александар Жакоб — иначе „мозак операције“ и млађи „жандарм“, ускоро је ушао у анале француске криминалистике.

Гусарске авантуре

Александар Жакоб је рођен у Марсеју 1879. године у сиромашној породици. Већ са једанаест година одбацио је играчке и почео да сања о некој великој пустоловини. Сатима је посматрао бродове како се отискују на пучину и жарко желео да се нађе на једном од њих. Жеља му се ускоро испунила: његов искрен дух допао се капетану Мартину, заповеднику „Тибет-

ИСТИНИТА ПРИЧА О НАЈВЕЋЕМ ПРОВАЛНИКУ СВИХ ВРЕМЕНА

та“ па га је узео на свој трговачки брод.

Фебруара 1890. „Тибет“ је заплвио пут Африке и Аустралије. На том путовању Александар је открио да живот на мору и није тако романтичан као што је мислио, штавише, да је досадан и напоран, а слабо плаћен. Искористио је прву прилику кад је брод пристао у Сиднеју и побегао. Док је лутао кејом више гладан него сит, упознао је неког морнара, такође бегунца, који му је предложио да се укрцају на брод који је требало да крене у лов на китове. Александар је био одушевљен. Али, само што су се отиснули на пучину, сазнао је да њихов нови капетан уопште нема намеру да лови китове којих, узгред, у тим водама и нема већ да гусари. Било је то још узбудљивије и далеко опасније јер је већ после два месеца „зарадио“ 800 франака, док му је месечна плата на „Тибету“ била само 45 франака.

Гусарска каријера Александра Жакоба није дуго трајала: ускоро су сви са брода ухапшени. Капетан и већи број посаде био је осуђен на смрт и обешен, а малолетни Александар враћен у Марсеј. Ту је најпре мало „одлежао“ у затвору, а затим послат на други брод исте компаније којој је припадао и „Тибет“. Наредне четири године проведене на броду биле су довољне да замрзи море, пре свега, зато што је његов брод служио за превоз робова.

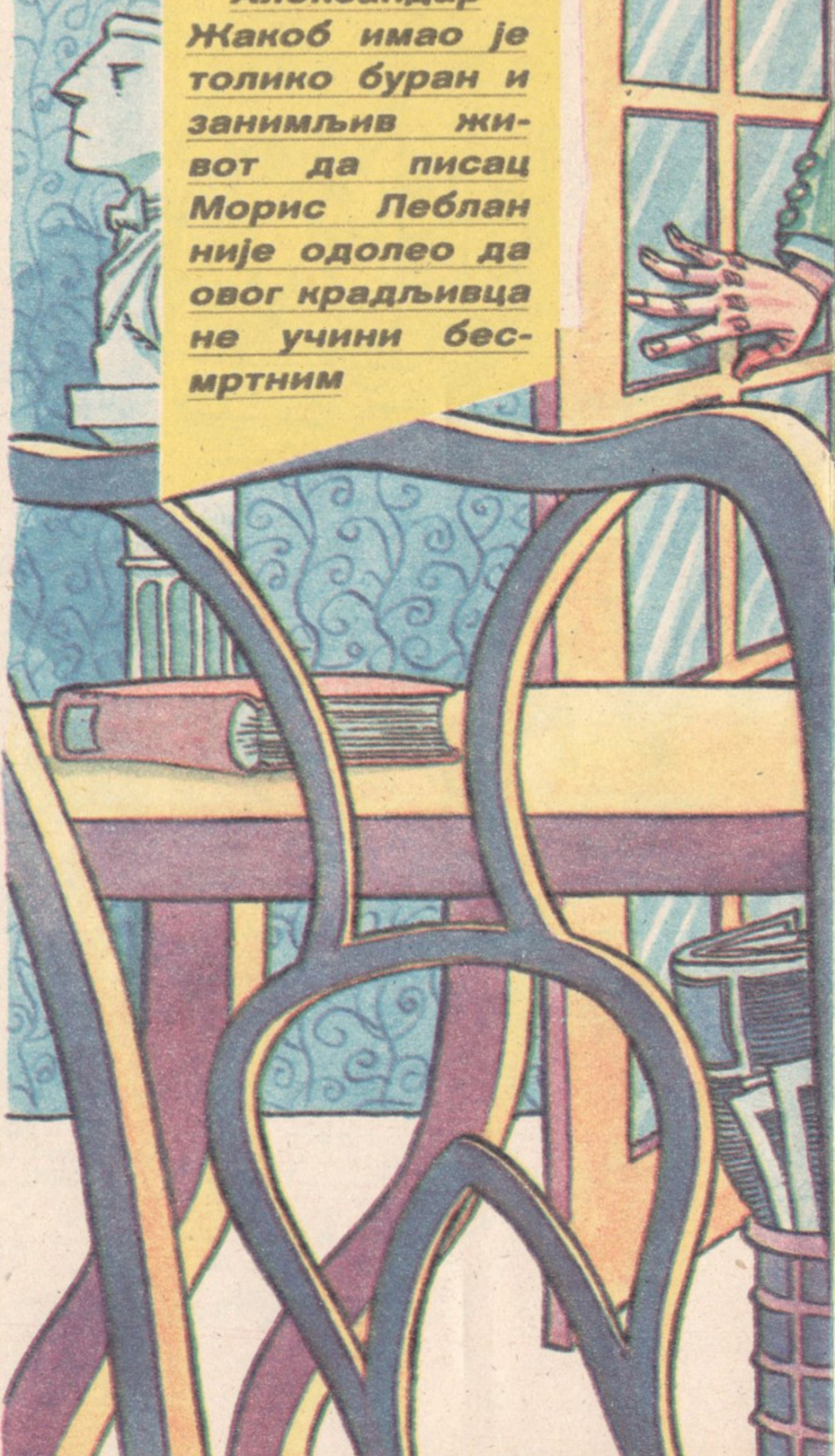
Док се лечио од маларије коју је „зарадио“ у колонијама, зближио се са неколико анархиста, па је ускоро прихватио и њихове идеје и њихово умеће у прављењу бомби. Али, ни ту није имао среће. Ускоро су сви ухваћени и осуђени на по шест месеци затвора.

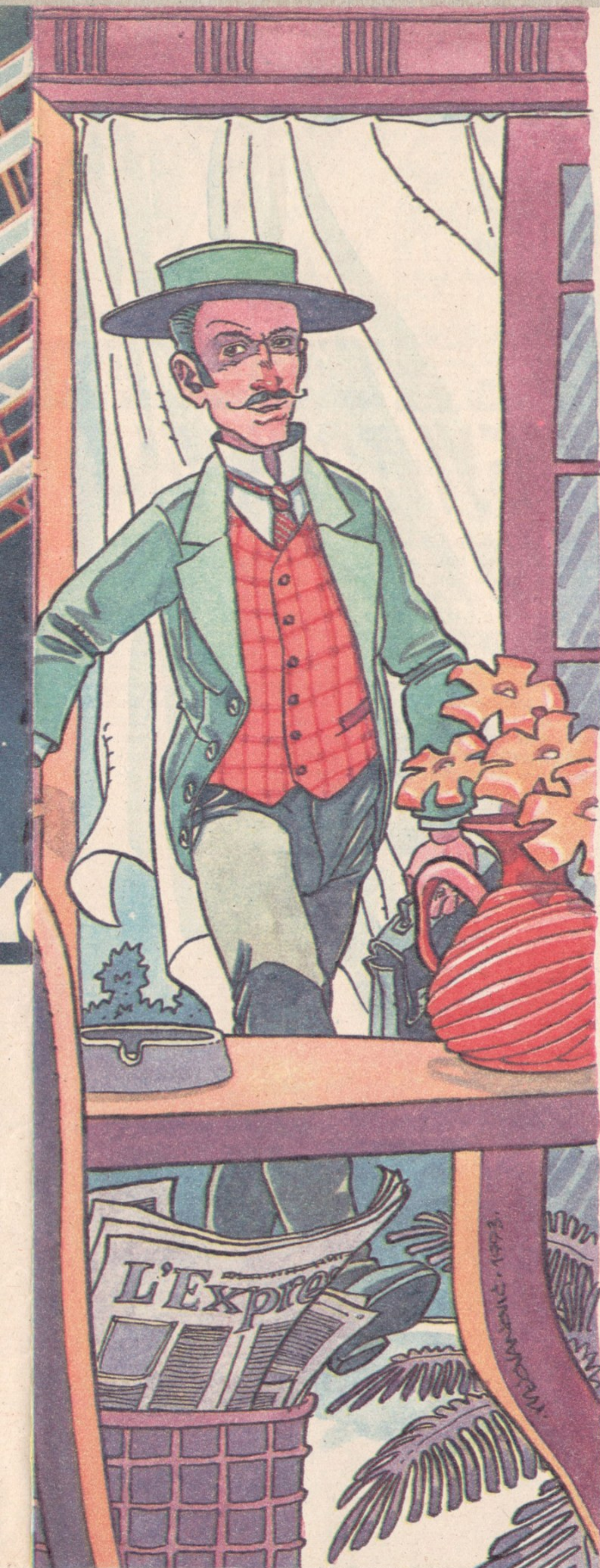
После изласка из затвора Жакоб је два пута покушао да се запосли, али је оба пута био отпуштен чим се сазнало да је осуђиван. То га је натерало да почне да се „сналази“ да би преживео, а како се снашао види се из његове прве акције са почетка наше приче.

У Шпанији се није дуго задржао. Пошто је у некој цркви затечен управо у часу

У КРАЂУ СА ЖАБОМ У ЦЕЛУ

**Александар
Жакоб имао је
толико буран и
занимљив жи-
вот да писац
Морис Леблан
није одолео да
овог крађљивца
не учини бес-
мртним**

кад је покушавао да се докопа златне статуе једног свеца, успео је да се докопа Француске, али је и даље био лоше среће. Два пута је проваљивао у замкове неких аристократа, али ништа није нашао, а затим покушао да опљачка једну јувелирску радњу. Две ноћи је копао тунел да би на крају закључио да је стигао у погрешан подрум.

Лопов и џентлмен

Код четврте крађе срећа му се најзад осмехнула: плен је износио 22.000 франака у злату и 200.000 у накиту! Међутим, тада је доживео и огромно разочарење: сутрадан је у новинама прочитао да „... лопов није приметио сандук са преко два милиона златних франака!“

Од првог плена Александар је отворио браварску радњу. Тако је уз своје мајсторе могао полако да проучава браве свих модела челичних кас. Поред тога набавио је и разну одећу и униформе, како би се верно претурио у било кога – од просјака до цара.

Ускоро је Александар Жакоб постао „специјалиста“ за провале у замкове богаташа. Али, и ту се уверио да изглед често vara: не једном открио је да је његова жртва пред банкротством! Када је у једном сефу нашао гомилу меница, сажалио се и у сеф ставио својих пет хиљада франака.

Другом приликом је у сефу морнаричког официра Жилијена Видоа уз новац и накит нашао и неке рукописе. Чим је схватио да је господин Видо заправо писац под псеудонимом Пјер Лоти одмах је сав новац и накит вратио у сеф уз „... своје дивљење уваженом писцу!“. Александар Жакоб није крао од књижевника, професора и лекара!

Мало помало, полиција је ипак успела да му уђе у траг. Када је у новинама прочитао свој лични опис, подвргао се пластичној операцији лица. Ипак, знао је да то није дозвољено. Одлучио је да почне да „ради“ и у иностранству где га још нису познавали.

Пошто су га упознали у многим земљама Европе, Александар Жакоб се почетком 1903. године вратио у домовину. Тада је извео своју најлукавију, али и последњу успешну пљачку.

Мецена анархиста

На другом спрату једне зграде у Паризу налазила се радионица за обраду драгог камења. Александар Жакоб је изнајмио трећи спрат и са чекао недељу кад у радиони-

ци није било никога. На поду изнад радионице начинио је отвор пречника око један метар. Затим је мирно проширио без имало страха да ће га комшије чути. Из радионице је однео седам килограма злата, 280 карата драгог камења, 300 бисера, 8.000 златника и 200.000 франака у готовини.

Убрзо после ове крађе, 23. априла 1903. године, полиција га је изненадила док је покушавао да обије један стан. Тада је први пут употребио оружје и убио једног жандарма, али је већ сутрадан ухапшен.

Истрага је трајала скоро две године. Најзад 8. марта 1905. године, Александар Жакоб је изведен пред суд. Признао је 156 провала, али то је тек петина преступа које је починио. Када га је судија питао како то да га раније нико никад није ухватио на делу, мада је често „радио“ на приметним местима, Александар је одговорио да томе може да захвали својој – жаби! Приметио је, наиме, да жаба престаје да креће чим осети човечије кораке, па ју је увек постављао близу места где је проваљивао!

У својој завршној речи Александар је изјавио да се не осећа кривим јер је крао искључиво од богаташа који су своје богатство стекли такође на непоштен начин.

Суд је осудио Александра Жакоба на доживотну робију. Ускоро је укрчан на брод који га је одвезао у Гијану. Ту је провео 25 година и за то време двадесет пет пута покушао да побегне. Ослобођен је 30. децембра 1928. решен да остатак живота проведе као поштен грађанин.

Што се тиче силног богатства које је опљачкао није му остало ништа: све што би украо давао је анархистима као и онима које је полиција прогањала због илегалног политичког рада...

Неколико недеља пре тога што ће савезници ослободити Француску од Немаца 1944. године, у стан Александра Жакоба упала су тројица провалника. Пошто ништа нису нашли, почели су да се правдају:

– Ви сте сигурно мислили да смо ми бандити?

– Нипошто – презриво је одговорио Александар. – Ви уопште не изгледате као бандити!

За Александра Жакоба тешко да се може рећи да је умро. Он и данас живи – сигурно сте се већ сетили – као лопов-џентлмен Арсен Лупен, лик из популарних романа Мориса Леблана.

Д. М.

„BOYE“ У ХОЛАНДИЈИ

Боб Гелдоф

ПОВРАТАК БУНТОВНИКА

Иако су га многи критиковали да се 1985. прихватио организовања „Live Aids“ да би спасао своју поусталу каријеру, Боб Гелдоф се није успавао на ловорикама успеха ове хуманитарне акције. Премда је наставио да води бригу о финансијама и дотурању помоћи гладнима мирно је водио и своју самосталну каријеру.

Његов претходни соло албум „The Vegetarians Of Love“ из 1990. сасвим је солидно дело иако је донекле наговештавало његово одустајање од врућих промена. Међутим, на новој плочи поново се враћа осетљивим темама а највише га заокупља разбуктавање национализма у већини земаља света. Под лупу је посебно ставио промене у Немачкој и то у фолк балади „The Roads Of Germany“.

– Када сам са бендом „Vegetarians Of Love“ завршио турнеју на којој смо обишли и Немачку, одлучио сам да на своју руку још једанпут пропутујем кроз ту земљу – каже Боб Гелдоф. – То сам и учинио током зиме 1991/92. По хладном и тмурном времену упутио сам се у планине, у вагнеровску земљу бајки где сам управо у то време осетио готово нестварну атмосферу.

Међутим, оно што сам видео на аутопутевима Немачке, надахнуло ме је за ову песму. Возио сам се у правцу Шварцвалда и гледао како возачи у моћним и јаким аутомобилима претичу „трабанте“, стално им трубе и исмејавају их због спорости. То ми је сметало. Имао сам утисак да се понашају као победници над овим људима, иако су само источни Немци заслужни за ослобо-

Никада није био само рок певач. Као бивши новинар увек се трудио да заузме јасан став према политичким променама у свету. То наставља и на својој новој плочи „The Harpy Club“

ђење од комунистичке диктатуре. Та победа истовремено доноси огроман прелом и вуче велику опасност за собом. У то време у штампани су почели да се појављују текстови о новом десном радикализму у Немачкој. И пало ми је на памет – каже даље Гелдоф – да су управо ови путеви којима сам ишао грађени тридесетих година у време када су прављени планови о Трећем Рајху. Мисли су ми се вртеле око тога и тако је настала песма „The Roads Of Germany“.

Садашњи догађаји у Немачкој за мене су веома

важни. Ко се у то разуме зна да је историја Немачке добрим делом и историја 20. века. Поново су постали велика земља и оно што чине има значајан утицај у целом свету. Земља се налази у срцу Европе тако да је одговорност Немаца врло велика. Из десног радикализма лако може да букне пламен јер данас је у сваком, без обзира да ли је Немац, Рус, Ирац или Американац, при-

тајен мали националиста. А то никако не сме да превагне јер је национализам најниже осећање.

Занимљиво је да Гелдофова нова плоча не пролази најбоље на топ листама и да јој западна музичка штампа није посветила превише пажње. Гелдоф, као и неколико пута раније, опет постаје глас усамљеника доследно исказујући свој бунтовни ирски карактер.

Чланице новосадског састава „Boye“ отишле су почетком године у Холандију да би тамо снимиле нови албум. Реч је о сарадњи са познатим новосадским сниматељем и продуцентом Милетом Ђирићем (пored њих радио и са „Партибрејкерсима“ и другим саставима) који је свој студио преселио у мирну Холандију. „Boye“ су тамо у одличним условима снимиле плочу, а наступиле су и у неколико клубова.

МУЗИЧКА ПОШТА

✉ Поштована редакцијо,
Већ две године безуспешно покушавам да дођем до касете моје омиљене групе „Hothouse Flowers“. Била бих вам веома захвална кад бих у вашем цењеном листу, који купујем отако сам научила да читам, нашла број телефона установе која је код нас издала њихове плоче (ако таква постоји) и дискографију ове, код нас мало познате али изузетно квалитетне, групе.

Валерија из Јагодине

Групу су у Даблину основали Лиам О Монлаи и Фиакна О Бронен. Спријатељили су се у школи где су учили да свирају на традиционалним ирским инструментима. Једно време су на улици изводили своју верзију гелског блуза, а наступали су под именом „The Incomparable Benzini Brothers“. Када су им се придружили бубњар Џери Фемили, басиста Питер О Тул, саксофониста Лио Барнс и певачица Марија Дојл (која их је убрзо напустила јер

је била пред порођајем) кренули су под новим именом повезујући рок с краја шездесетих и ирски фолк. Прву помоћ пружили су им чланови групе „U2“ који су им за сопствену дискографску кућу „Mother Records“ објавили деби сингл са песмом „Love Don't Work This Way“.

Други сингл са песмом „Don't Go“ изашао је за „London Records“ и стигао до првог места британске топ листе, а 22. октобра 1977. имали су први наступ у Лондону. Први албум „People“ изашао им је 1988. године а тада су били специјални гости на „Евровизији“, одржаној у Ирској где су, срећом одударали од осталих извођача. Затим су кренули на концерте по Европи, Јапану и Америци да би се тријумфално вратили у Ирску. Јуна 1990. године, такође за „London Records“, објавили су други албум „Home“ који је поново одлично оцењен. Њихове плоче на жалост, код нас нису објављиване.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

SHOTGUN BLUES

I got the shotgun blues
I said I don't know what I did
but I know I gotta move
I got the shotgun blues
I can't wait here forever
I got too much here to lose

And now you're blowin' smoke
I think you're one big joke
me... I gotta lot ta learn
and I'm still waitin for the
heads to turn
you say I walk a line
you walk a mile in my shoes
and then you tell me 'bout
singin' the blues
you get what you pay for
and freedom's real high priced
and while you're rippin off
children
somebody's attackin' your wife
it's never made a difference
it's only how to survive

And now you ask me why
I said it's do or die
I'll stick it right in your face
and then I'll put you
in your motherfuckin' place
me... I'm just so concerned
I'm still waitin' for your ass to
burn
you want a confrontation
I'll give you every chance
with your verbal masturbation
me... I just like to dance
how's that for provocation
I'm just making a stance
and I'm tired of the frustration
of livin' inside of your lies
and I'm wired on indignation
I said somebody's got to die

You're about to pay your dues
I got the shotgun blues
if you're goin' up against me
then you know you're gonna
lose
I know (there's ways that we
can find)
you think anyone with an I. O.
over fifteen
would believe your shit...
fuckhead

Текст и музика: Ексл Роуз
Изводе: Guns N' Roses

БЛУЗ САЧМАРЕ

Ја имам блуз сачмаре
Кажем, не знам шта сам урадио,
али знам, морам да мрдам
Ја имам блуз сачмаре
не могу вечно овде да чекам
превише тога могу овде да изгубим
А ти сада одбаци димове
мислим да си велика превара
ја... много тога морам да научим
и још увек чекам да се мишљење измени
кажеш идем својим путем

Прошетај миљу у мојим
ципелама
а онда ми причај како се пева блуз
добилаш оно што си платио
а слобода је скупа
и док пљачкаш децу
неко напада твоју жену
никада нема разлике
питање је само како преживети

Сад ме питаш зашто
Кажем: уради то или умри
гурнућу ти то право у лице
и онда ћу те послати у родно место
ја... ја сам само јако забринут
још увек чекам да страдаш
желиш сукоб
пружићу ти сваку шансу
уз твоје баљезгање
ја... ја само волим да играм
шта кажеш на овај изазов
само износим свој став
и уморан сам од фрустрација
од живљења са твојим лажима
привезан сам на огорчење
кажем: неко мора да умре

Мораћеш да платиш своје
дугове
ја имам блуз сачмаре
ако на мене кренеш,
онда знај да ћеш изгубити
ја знам (постоје путеви које
можемо открити)
мислиш да ће свако са
интелигенцијом изнад
петнаест
поверовати у твоје глупости
креле

Трагом
прошлости

ТАЈАНСТВЕНИ

ГРОФ - 13. АПОСТОЛ

Причало се да
је Сен Жермен
измислио елик-
сир живота, док
је његов кочи-
јаш тврдио да
се господар за
сто тридесет
година, колико
га он служи, ни-
мало није изме-
нио!

Мање или више, сваки век подари цивилизацији знамените људе, али иста та цивилизација прихвати у окриље историје и необичне личности.

По свој прилици „најуврнутија“ личност 18. века био је гроф Сен Жермен. Непросвећен народ веровао је да је он пронашао животни еликсир и филозофски камен, односно да је бесмртан! Слуђенији од грофа, грофов покровитељ, ландгроф Карло Хесенски, иначе: пун пара, учинио је неправду свету: после Сен Жерменове смрти спалио је све његове папире!

Шта је нагнало Хесенског да учини што је учинио, не зна се, али Сен Жермен није могао да тек тако прошета кроз историју. За његов живот заинтересовао се француски владар Наполеон III. По његовом наређењу група истраживача дала се на посао да изучи живот грофа Сен Жермена. Били су усред посла кад је избио пожар у згради где су чували белешке о тајанственом грофу!

Неколико савременика Сен Жермена прогласило га је шарлатаном, али свет у то није хтео да верује.

Од Мађара постао Француз

Извесно је једно: Сен Жермен није живео у оскудици па због новца није морао да се служи лажима. Тачно је и да је био племићког порекла, на то је указивало његово образовање и понашање. Порекло је, међутим, крио. Да ли је био Шпанац, Француз, Португалац, Рус... остаће тајна. Знао је језик свих тих земаља. Примера ради, једно време у граду Ливорну издавао се за руског генерала грофа Солтикова!

Годинама после његове смрти мучили су се истраживачи да сазнају животну причу о грофу Сен Жермену – човеку који је наводно пронашао еликсир живота, напиток који човека чини вечним!

Један, други, трећи истраживач... Сви су долазили до

тачке која је казивала да је гроф Сен Жермен – Мађар!

Што непосредним, што посредним доказима, тек чињенице су почеле да избијају на видело.

Елем, Ференцу Ракошију родио се маја 1696. године син. Добио је име Липот Ђерђ, односно како су га на западу звали Леополд Георг. Узгред, Ференц Ракоши је био угледна личност: водио је мађарски народни устанак против Хабсбурговаца. После четири године објављено је да је мали Липот умро мада то није било истина. Ференц Ракоши се плашио да му плаћене убице не убију сина па је измислио причу о синовљевој прераној смрти. Био је у праву: брачни пар Ракоши ухашен је 1701. године.

Срећом, Ракоши је пуштен, али син више није могао да оживи. Напрасно „умрли“ Липот препуштен је бризи бурбонских херцога, а потом грофовима Шарлеруа и Тулуза, најугледнијим француским породицама.

Млади Мађар постао је Француз.

Звучи невероватно колико су деценија истраживачи провели да све ово сазнају.

Француски владар Луј XV примио је младог Липота, сада Сен Жермена, као најрођенијег. Овај га је оборио с ногу када је напрсли бриљантски прстен на његовој руци склопио у целину абракадабра чаролијом! Тако кажу, и то ће остати тајна ма колико то данас изгледало смешно. Био је то средњи век, људи непросвећени...

Шпијун у белим чарапама

Сен Жермен је сваки даном све више освајао француски двор. Међу племићима се причало да он као од шале од обичног прави драго камење и да је у стању да сваки оштећени драги камен дове-

Свестрана личност, гроф Сен Жермен је и компоновао. Ништа није остало у памћењу осим песме „Хоћеш ли ми даровати своје срце“ која се иданас приписује Баху.

Француски двор му је у неколико наврата поверио сложене дипломатске задатке и због тога је у европским аристократским круговима називан „шпијуном у белим чарапама“! Истина је другачија. Од грофа Сен Жермена није било веће присталице масона.

Сен Жермена је све занимало па је савладао и медицину. Тако, најзад, долазимо до његовог „еликсира живота“. Није то био еликсир, био је то обичан чај справљен од неколико лековитих биљака, који је он сам назвао „чај грофа Сен Жермена“. Али, ко да разувери лаковерни народ?

Под старост је и сам Сен Жермен поверовао да је његов чај заиста еликсир живота, да људима доноси бесмртност. На самртничкој постељи изјавио је да неће умрети него да креће на Хималаје!

Остало је записано да је имао сјајно памћење и тако бујну машту да је о владарима причао тако уверљиво као да се управо с њима растао. Све око себе је обарао с ногу изношењем детаља о дванаесторици апостола. Слушајући га стицао се утисак да је он тринаести, а они његови нераздвојни пријатељи.

Успео је да причом „слути“ и кочијаша својих кочија. У Дрездену су питали несрећног кочијаша да ли је тачно да је његов господар стар четири стотине година. Мртав озбиљан он је одговорио: „Не знам тачно, али за сто тридесет година колико га служим он се нимало није изменио!“

М. Тодоровић

Илустровала: Бојана Димитровски

Уређује
др Зоран Живковић

ЧЕЈД ОЛИВЕР

ХАРИЈЕВ ДРУГИ ЖИВОТ

**ЗАКОН
ГА
ЈЕ
ПРИМОРАО
ДА
ОДЕ
У
ПЕНЗИЈУ,
А
ЊЕГА,
ОСИМ ПОСЛА,
НИШТА
НА СВЕТУ
НИЈЕ
ЗАНИМАЛО**

Хари Едингтон одврати поглед од слике на зиду која је приказивала Ескимана у лову и рече човеку за столом:

— Хоћете ли то поновити, молим вас?

Човек за столом, Ричард Мавор, укрсти своје лепо неговане прсте и осмехну се.

— Мислите на финансијске услове?

— Да, на цену.

— Наша агенција не даје попуст. Клијенту чији капитал премашује милион долара, а само са таквим клијентима радимо, дозвољено је да за-

држи трећину, ради збрињавања жене и деце. Остатак мора да преда агенцији. Са своје стране, агенција се обавезује да ће клијента сместити у ситуацију за коју се претходно сложило... Наравно, нема враћања назад... Мислим да је то јасно?

Погледајте где сте

Хари Едингтон је, заборавивши на лекарски савет, запалио цигарету.

— Да, врло јасно. Ја вама милион долара, а ви мени живот у оскудици. Је ли тако?

— Па, отприлике.

— Зар вама то не изгледа мало претерано?

Мавор се поново осмехну.

— Ви ионако не можете однети новац са собом, господине Едингтоне. Уосталом, сами сте нам се обратили, што значи да сте заинтересовани за наше услуге.

— У реду, заинтересован сам, али нисам очекивао такву цену. Мислите ли да ми је ово што имам пало с неба?

— Не мислим, господине Едингтоне, али погледајте докле сте стигли. Имате 51 годину и по закону морате у пензију, а вас, осим посла, ништа друго не занима. Деце немате, жена је млађа од вас и... хм... не занима је много. Развод би вам однео пола иметка, а то опет ништа не би променило. Кад би новац могао да вам обезбеди оно што се зове срећа, ви бисте заис-

та били луди ако потпишете уговор с нама. Но, пошто није тако...

— Наставите, господине Мавор. Ми не тражимо да се одлучите одмах. Размислите. Ако закључите да вам наша понуда одговара, вратите се са својим адвокатом. Наравно, бићу срећан да одговорим на свако ваше питање.

Хари је оклевао за тренутак.

— Имам за сада само једно питање. Ово је, колико сам схватио, нека врста тампе личности. Ако ја одем тамо... неко други ће доћи на моје место. Је ли тако?

Ричард Мавор показа свој најлепши осмех.

— Природа не трпи празнине, господине Едингтоне.

— Шта то значи?

— Па... госпођа Едингтон неће бити остављена сама, то вам могу гарантовати. Наш метод води рачуна о свим заинтересованима.

Шкрге — јевтино

Следећег јутра Хари Едингтон се рано пробудио, као увек. Сад му, додуше, то није потребно јер више није ишао на посао, али није могао да се навикне да дуго спава.

Погледао је према вратима женине спаваће собе. Емили се вероватно закључала. У почетку се бунио због тога, али после је дигао руке. Отишао је у купатило, а затим се обукао и сишао у приземље.

Велика кућа је изгледала празна, а то је и била. Његови кораци су одјекивали по собама слично звуку камена који се котрља у дрвеном бурету.

Сео је за сто у трпезарији и притиснуо дугме за доручак. За осам секунди – ни трен мање ни више – стигла су из кухиње колича с јајима прженим на бутеру, четири кришке димљене сланине, хлебом и кафом. Све је имало укус струготине, осим кафе. Кафа је личила на помије.

Хари је наставио да крстари по празној кући. Имао је цео дан на располагању, а апсолутно никаквог посла. Ушао је у салу за телевизију и погледао сиви екран који је покривао цео један зид. Помислио је да ипак није толики очајник да и преко дана гледа те досадне програме. Сео је и узео јутарње новине. Није имао неку велику жељу да чита, али нешто се мора радити.

Оком стручњака прелетео је финансијску страну и видео да је у току ноћи зарадио готово пет хиљада долара. У вестима није било много новости. Колонија на Марсу, састављена искључиво од људи и жена испод двадесет година, јављала је да јој идуће године неће бити потребна никаква помоћ са Земље. У Њујорку се појавила једна нова музичка група састављена од деветогодишњака и већ бацила у засенак све остале. Научници из Националног института су јављали да је могуће по приступачној цени добити шкрге које човеку обезбеђују живот у морским дубинама, али то Харија није занимало.

Рекламе су га бациле у депресију. Хари није имао ништа против реклама, али га је нервирало то што су сви модели били за врло младе, међу њима није било ниједног за зрелог човека. Као да људи његових година не постоје. Као да немају право на живот.

Људи су чудни

Некад је било другачије. Хари се сећао свога оца који је био активан и после шездесете. Сећао се и деде који је и у старости био цењен и чија се реч слушала и у породици и ван ње.

А он? Какав је његов ауторитет у породици? Никакав! Ко жели да чује његов савет ма о чему? Нико! Једноставно, постао је сувишан.

Вечерао је сам, јер је његова жена отишла у клуб, а затим је неко време гледао телевизију. Забога, зар ће му овако проћи цео живот?

Пре него што је пошао на спавање, одлучио је да сутра

поново посети господина Мавора.

– Радујем се што вас видим – рекао је Мавор уз свој љубазан осмех. – Спреман сам да одговорим на ваша питања.

– Па, рецимо да се одлучим на замену... да ли ми можете гарантовати да ћу бити срећан у новом животу?

Мавор се угризао за усну.

– Слушајте, господине Едингтоне. Ми вам гарантујемо да ћемо вас преместити у такву културу која ће умети да цени ваше способности... Зар то није довољно? Хари је мало размислио.

– То није лоше... А да ли можете да ме сместите у неко млађе тело?

Мавор се наједном намрштио.

– Немогуће. Ми не тргујемо бесмртношћу, господине Едингтоне. Замена је могућа само између две особе истог психолошког узраста.

– У реду. Али, ако је та замена за мене повољан посао, шта ће бити са оним који дође на моје место?

Мавор се поново осмехнуо.

– Људи су чудни, господине Едингтоне. Ето, ви сигурно не бисте били задовољни да вас пребацимо у неку културу сличну овој нашој. Ви морате отићи даље, у неко примитивно друштво. Међутим, за људе из тог друштва веома је примамљиво да баце поглед у овај наш свет и његове тековине.

Хари је полако климнуо главом. Био је сигуран да би одмах приметио превару, али Маворов глас је звучао искрено и убедљиво.

– Добро, реците ми какво је то место где ћу од сада живети.

Ричард Мавор се задовољно осмехивао. Знао је тачно куда ће Хари отићи. Већ се био договорио са човеком који ће заузети Харијево место. Човек се звао Вамбуа. Наравно, није било разлога за журбу.

– Морамо да вас подвргнемо испитивањима како бисмо отклонили сваку могућност неподударања. Хтели бисмо да будемо потпуно сигурни. У међувремену, могли бисте потписати уговор...

Две недеље касније, последње вечери коју ће провести као Хари Едингтон, Хари је пошао у биоскоп са Емили. Давао се филм снимљен у техници брзих слика, прожет мирисима и осећањима, и није имао ни почетка ни краја, то јест ни главу ни реп. Хари га је гледао расејано; мислио је шта ће бити сутра.

Вративши се кући, обоје су изгледали забринуте. Емили му се осмехну, што је било прилично необичајено.

– Лаку ноћ, Хари – рекла је, отишла у своју собу и закључала врата.

– Збогом, Емили – рече Хари. И он се осмехивао.

Добар син

У априлу, афричко сунце не даје много топлоте. У Кенији је била сезона киша и брда Нгелани била су влажна и хладна. Вамбуа Ва Матенге, човек који је некада био Хари Едингтон, увио се боље у огртач с ресама и рекао:

– Хоћу још пива. И чисту чашу.

Ндамбуки му је без речи сипао пиво из великог земљаног суда. Вамбуина чаша била је чиста као увек, али он се у последње време понашао некако чудно.

Узео је у уста гутљај пива и испљунуо га на земљу, за претке. Пиво добијено брзим врењем шећерне трске много се разликовало од онога које је некад пио.

Погледао је околу. Поља су се пружала на обронцима голих брежуљака. Тих дана жене су убирале летину, као што је обичај. Дечаци су терали стазом десетак мршавих крава. Вамбуа се осмехнуо показујући низ зашиљених зуба. Волео је да посматра стоку кад иде на пашу. То је било његово богатство.

Један млазњак је запарао ваздух изнад сламених кровова. Вамбуиног осмеха нестале. Ти проклети амерички туристи!

— Вамбуа!

То је био Киоко, старац са најлепшом брадом у племену.

— Ти сањаш, матумија. Зар си заборавио да треба да расправимо онај случај пре сутрашњег састанка савета?

Вамбуа је уздрхтао од задовољства. Киоко га је назвао „матумија“, што значи „зрели, мудри човек“. Он је био, наравно, као и сви ови људи што су седели око ватре и пили пиво.

— Не, нисам заборавио — рекао је Вамбуа. — Дај ми још пива, Ндамбуки.

Ндамбуки, најмлађи од присутних, похитао је да му наточи пиће.

Вамбуа је стао да размишља о случају који сутра треба да реше. Његова реч је била веома поштована у племену.

Груди су му се просто надимале од среће. Жене су радиле на пољима, а мушкарци су седели и расправљали.

Разговори су потрајали све до увече, док пива није сасвим нестало. Вамбуа је дигао поглед и угледао Нуемија, свог сина од прве жене. Младић се зауставио на пристојној удаљености.

— Оче — рекао је — вечера је готова.

Била је синовљева дужност да допрати оца до куће после оваквих разговора. Вамбуа је осећао да му пиће није одузело ноге, али је волео да корача уз сина. Устао је и поправио своју одећу. Комад лавље гриве и антилопин рог били су на месту, као и упаљач и паклица цигарета с филтером. Још се није био навикао да ушмркује дуван.

— Хоћеш ли да те придржим — питао је Нуеми.

— Могу и сам — одговорио је Вамбуа. Младић је заиста био учтив и пун поштовања. Тако и треба, иначе му неће дати ниједну краву, а то би била пропаст за њега. Нема крава, нема ни жене.

Вамбуа је узео свој стари штап начињен од тврдог, тамног дрвета, који се сијао од дуге употребе и почео да се пење уз стрми путељак који је водио до групе колиба. Тамо га чека топлина и укусно јело. Још није знао с којом ће женом вечерати. Колико се сећао, био је Сиомитин ред...

Стегао је штап и убрзао корак.

Вамбуа ни за тренутак није зажалио што се одлучио на размену. Овакав живот био је најлепши на свету.

Краве у врту

Емили је погледала кроз прозор и намрштила се. Проклете краве су још биле у врту. Упркос апаратима за климатизацију, њихов мирис је допирао у куће.

Што је још горе, осећала је и Харијев мирис. Хари се у последње време врло ретко купао.

Хари више ништа није радио. Све време је проводио испред телевизора. Емили је била збуњена: Хари се понашао према крвама са много више поштовања него према њој.

Одмакла се од прозора. На себи је имала своју најлепшу кућну хаљину.

— Ја идем у кревет, Хари — рекла је гледајући га заљубљено.

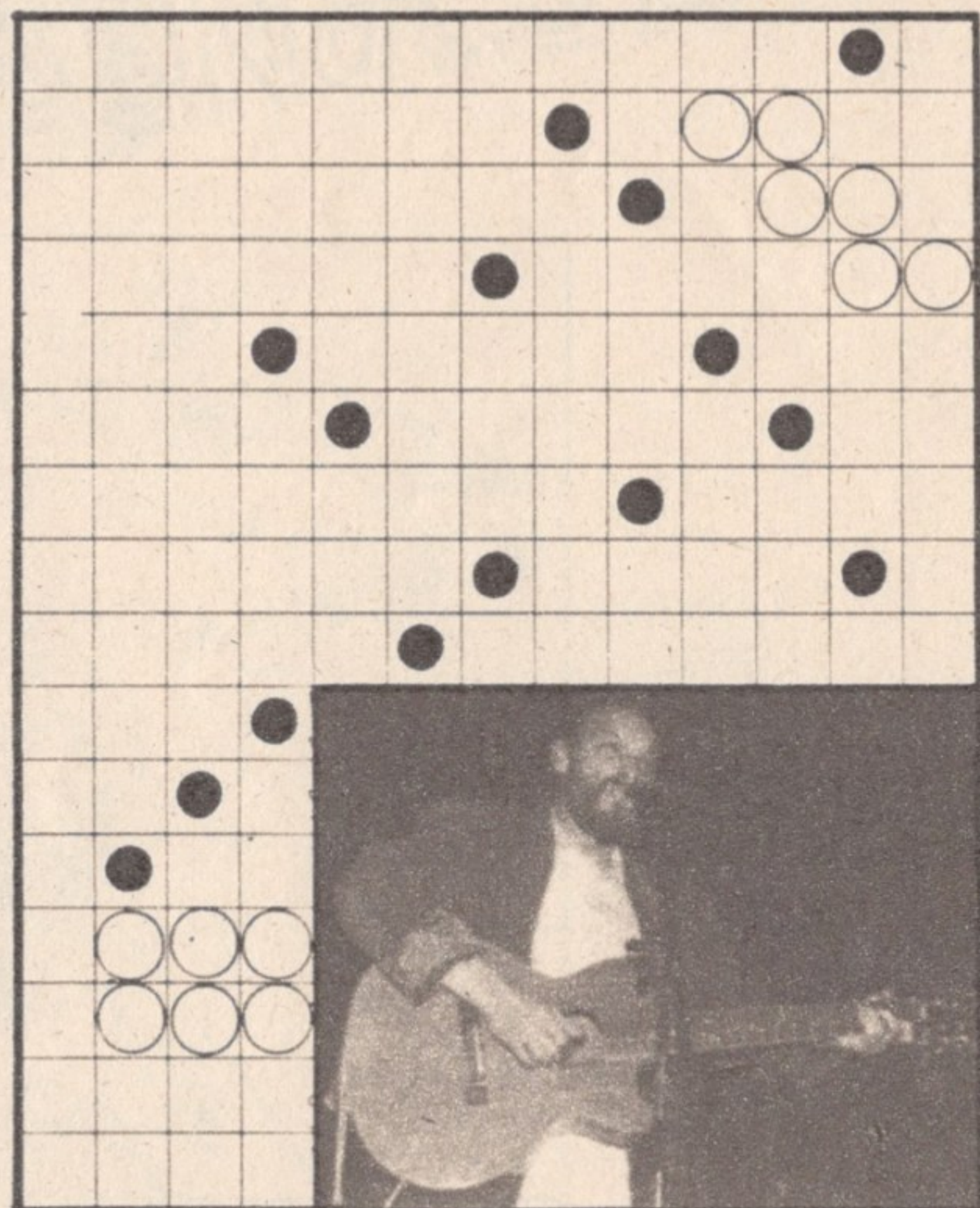
Хари Едингтон, који је некад био човек по имену Вамбуа Ва Матенге, наставио је да гледа вестерн на телевизији. У неким сценама било је пуно крава. Није се ни окренуо да погледа Емили.

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

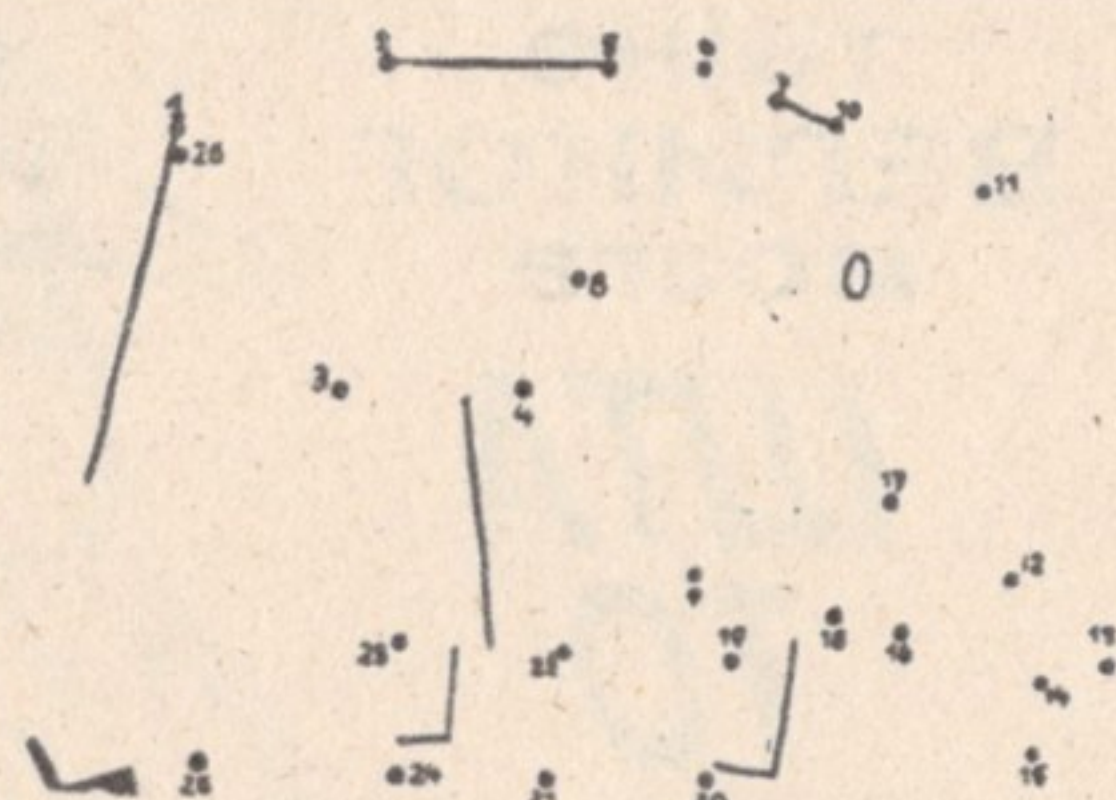
МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА

Уместо уобичајених описа, дајемо вам готова решења сврстана по азбучном реду. Уколико сте их правилно сместили у лик, у првом усправном ступцу добићете име и презиме певача са слике, а у окруженим пољима његову групу. АВАКУМ, АДАМОВИЋ, АОНИ, АТЕ, ВЕРКА, ВИ, ВИЈА, ГИНА, ДАТ, ДИР, ЕГАЛ, ЕСТРАДА, ИГАЛО, ИНАТ, ИРОН, ИСТРАНИ, КАЈАС, КЕЦ, КОБАСИЧАР, КП, ЛИВАДИЦА, ЛИЈАНА, МАХ, МИ, НАЈА, НИ, НОКТИ, НОНО, НОСТРАДАМУС, ОВАЈИЋ, ОЛ, ОЛИБ, ОРАЧ, ОСТВАРИВАТИ, ПАС, РАКУН, РОБ, САЛЕП, САЊАР, СТРАХОВАЊЕ, СТРЕЈА, ТИК, ТРИК, ЋАСА, ЋИЛИБАР, УГОР, УПЛАТА, ШТРИКАТИ.

НАПРАВИТЕ ЦРТЕЖ

Спојте оловком тачке правим линијама почевши од броја један па редом до броја 26. Добићете занимљив цртеж.

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

ЛУТАЛИЦА
СА
СЕВЕРА

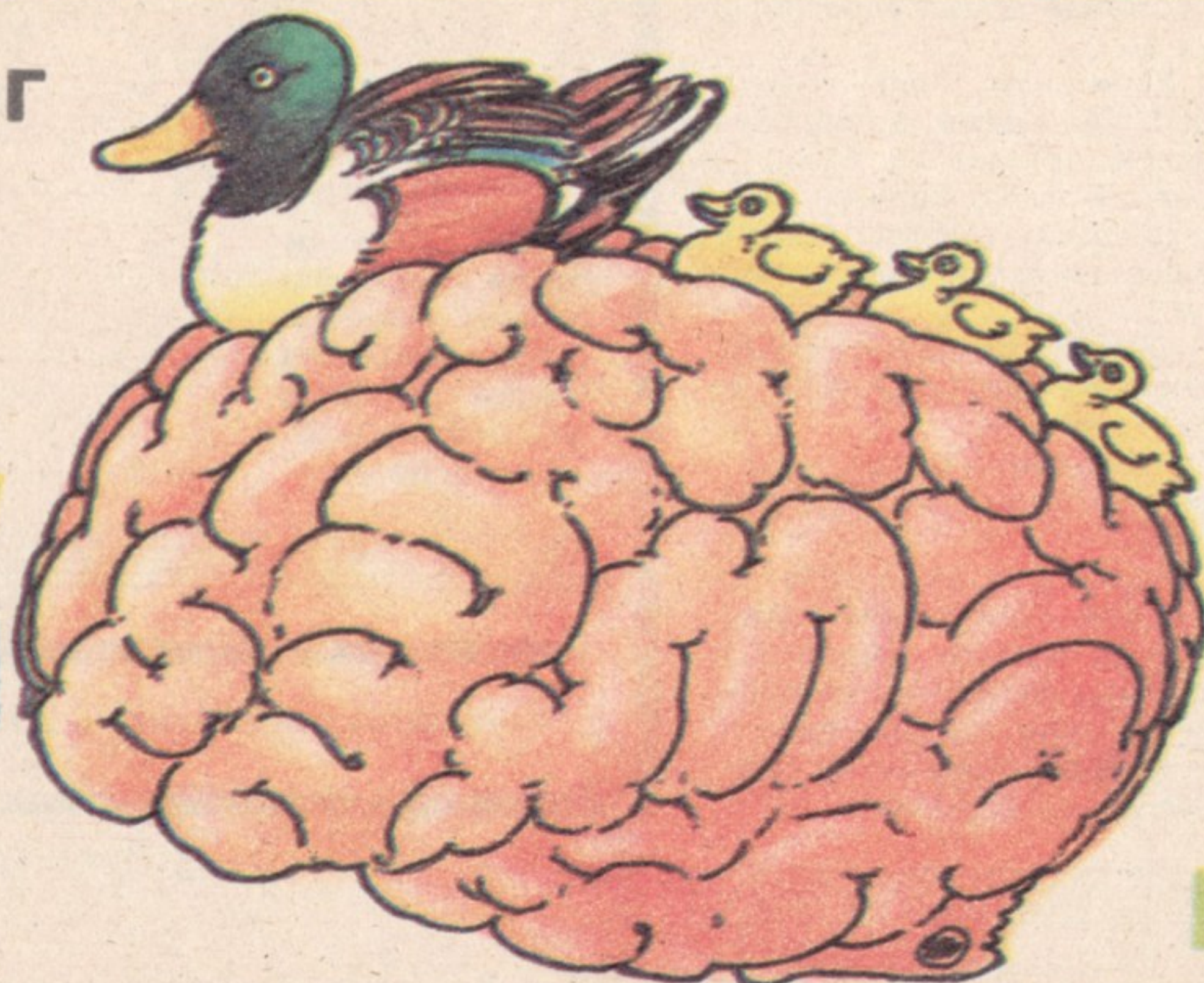
ЖДЕРАВАЦ = ДЕБЕЛИ КРАДЉИВАЦ

*Никада не пада у зимски сан,
стално је гладан, непрестано
лови и дрско залази у куће*

МАЛЕ
тајне
ВЕЛИКОГ
мозга

ШТА
ТО
РАДИ
ПАТКА

За већину људи језик је, неуробиолози то знају већ читав век, „посао“ за леву хемисферу мозга. Али, одакле ми то тачно извлачимо све оне глаголе, именице и придеве? Група неуролога са Универзитета Ајове верује да има бар делимичан одговор на ово питање. Они су успели да одреде тачно место у мозгу које се укључује када изговарамо глаголе и други део мозга који ступа у акцију када изговарамо именице.

Антонио Дамазио и његове колеге проучили су преко двадесет испитаника са оштећењима леве хемисфере мозга изазваним можданим ударима, вирусним заразама

Иако би се по изгледу и величини пре рекло да је дебељушкасти месојед звани ждеравац у ствари омањи медвед, он припада кунама и највећи је њихов представник. Заједно са репом достиже дужину од преко једног метра, а тежак је тридесетак килограма. Осим по величини и изгледу, ово створење се од својих најближих рођака видре, твора или јазавца разликује по широким шапама наоружаним дугачким jakim ноктима и округластој глави која као да му је претешка, па је увек држи погнуто. Такође, куне су познате по фином крзну, док је ждеравчево отшро, грубо, дугих мрких чекиња, с кестењастом пругом на боку и светлијим шарама на грудима.

С друге стране, ждеравац је по навикама најсличнији твору и има, попут њега, пар нарочитих жлезда смештених под репом. Из њих је у стању да на раздаљину од три метра избаци млаз отужне смрдљиве течности од које зазиру и беже и највећи непријатељи.

Ова медведолика куна настанује данас прострства крајњег севера Европе, Азије и Америке. На нашем континенту није баш много распрострањена и може се срести само у Финској и на обронцима скандинавских планина. Међутим, по фосилним остацима откривеним у многим пећинама ждеравци су у леденом добу, када им је клима погодовала, шетали и

јужном и средњом Европом, па тако и нашим крајевима.

Као да има крпље

Тундре, тајге и прострства која су већим делом године прекривена снегом ждеравцу одговарају не само зато што га густо крзно добро штити од ниских температура, већ и зато што се по снегу вешто и лако креће. Не пропада ни у најдубље сметове захваљујући својим широким табанима покривеним крзном којима гази као да има крпље. Стога, иако на први поглед може да изгледа тром и неспретан, ждеравац је савршен ловац коме мало која животиња може да умакне.

Углавном води усамљенички живот, а дружељубивост показује само у време парења. Свака јединка има сопствено „ловиште“ које се простира на површини од неколико стотина квадратних километара. Она га марљиво и педантно „омеђи“ изметом и смрдљивом течношћу коју излучује из другог пара жлезда смештених крај гениталних органа. Свој приватни посед обилази уздуж и попреко, готово без престанка, тако да ништа не може да јој промакне.

Неутољива глад и одличан апетит, као што му само име каже, приморавају ждеравца да стално лута у потрази за пленом. У току лета, кад снег окопи, животиње северних прострстава имају више изгледа да не допаду у ждеравчево канџе. Тада на време могу да га примете и умакну му јер се овај ловац прилично споро и бучно креће. Зато је тада принуђен на дијету и доста једноличну исхрану која се углавном састоји од леминга (малих глодара), стрвина, јаја, птица из гнезда, па чак и инсеката. У недостатку нечег бољег могу да прођу и разне бобице.

Вешт, упоран и окрутан ловац

Али, кад се све забели, ждеравац је у предности чак и над животињама много већим и хитријим од њега, као што су лос, ирвас, вук или рис. Њима природа, на жалост, није подарила крпље, па пропадају у снег. Ждеравчеви ловачки походи скоро увек су крунисани успехом захваљујући, између осталог, и томе што је веома упоран трагач. Ако једном нађуши плен, у стању је да га данима прати, па не преза да за њим скочи у воду или се узвере на дрво.

Иако је вешт, упоран и окрутан ловац, ждеравац напада само из потребе, никад из хира као његова рођака ласица која је у стању да направи покољ и за собом остави пустош кад се нађе у неком кокошињу. Кад је улов превелик, а стомак препун, ждеравац остатак оброка односи у неку врсту оставе коју прави под границама или у удубљењима. Те залихе оставља за црне летње дане да би допунио оскудну исхрану.

Неуморни ждероња често се дрзне да зађе и у села. Кад се увуче у кућу или оставу и поједе оно што је науmio, направи ужасан неред. Пошто је изузетно радознао, он завири у свако ћоше; све испретура, запрља и загади. Са собом понесе и понешто од алата, посуђа, ћебе и закопава их негде у близини. И не само то. Он као да ужива у крађи и скривању скуповених кожа и крзна које ловци остављају да се суше.

Лагодан живот

Мада је овај крадљивац опасан за стада стоке, Лапонци, Ескимии и Монголи не радо организују хајку јер им изгледа да га улове нису нарочито велики. Када му уђу у траг, морају да буду веома обазриви јер, сатеран у теснац, ждеравац постаје опасан и спреман на жестоку одбрану. Ако му, пак, поставе замку, он уместо да упадне у њу, редовно успе да поједе мамац, безбедно се извуче и још украде мрежу или кљуса. И најзад, кад га сељани улове, ждеравац не представља неки посебан трофеј. Његово месо није за јело, а ни крзно му није на цени. Становници тајги и тундри од њега ипак шију бунде јер добро греје, а длака се не укрути и не на-костреши, па се иглице леда лако стресу.

Тако испада да ова неуморна луталица која никада не пада у зимски сан нема много непријатеља, па живи прилично безбедно и лагодно. Највећа опасност су му вукови. Они га, додуше, нападају само кад су у чопору, а медведи и пуме чак се повлаче пред њим и великодушно му препуштају свој плен. С њим нерадо одмеравају снагу а и не желе да их ждеравац попрска својим смрдљивим излучевинама. Зато није ни чудо што ово створење данас спада међу ретке животињске врсте које нису угрожене и чији се број чак повећава.

Вем

или хируршким захватима. Током истраживања испитаницима је приказано неколико стотина слајдова, а од њих се тражило да за сваки, пошто га погледају, кажу шта на њему виде (дакле, да наведу именицу) и шта то што виде ради (да наведу глаголе).

Група с оштећењима предњег и средишњег дела слепоочног режња леве хемисфере мозга без тешкоћа је успевала да објасни, рецимо, како је оно што виде нека животиња која предводи своје младунце док је они прате. Другим речима, овој групи испитаника није било нимало тешко да наведу глаголе о којима је реч. Али, када се од те исте

групе тражило да тачно наведу ко то предводи, а ко прати, на то нису умели да одговоре. Тачније, нису могли да се сете именица патка и пачићи.

Што се групе испитаника са здравим слепоочним режњем леве хемисфере, али са делимично оштећеним чеоним режњем исте хемисфере тиче, код њих су ствари стајале обрнуто. Ови људи су као од шале наводили шта слајдови приказују (рецимо, патке), али не и шта оне раде.

Једном речју, како Дамазио и његове колеге верују, делови чеоног режња леве хемисфере задужени су за глаголе, а делови слепоочног

режња леве хемисфере за именице.

— Да се разумемо, не ради се о томе да су у тим деловима мозга глаголи и именице похрањени у свом коначном облику. Чини се да мозак тако не функционише. Пре ће бити да кроз поменуте делове мозга пролазе путање које спајају делове у којима настаје представа о стварима (мале барске птице које пливају) и делове у којима су у шифрованом облику налазе „цигле“ од којих је састављен говор, такозване фонеме (гласови), а које сваки пут када изговарамо неку реч морају изнова да буду нанизане у одговарајућем редоследу како

би ту реч и добили (пачићи, рецимо) — објашњава Дамазио.

По његовом мишљењу, мозак користи једну путању да би повезао појам и њему одговарајућу реч у случају глагола, а другу путању када су у питању именице. Штавише, чак ни све именице нису једнаке. У додатним испитивањима с људима који су претрпели разне видове оштећења мозга испоставило се да су, по свему судећи, личне именице (Џорџ Буш) и заједничке именице (жирафе) везане за тачно одређена, различита места унутар слепоочног режња, а апстрактне именице (љубав) за треће. **М. И.**

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Амазонке из грчке митологије

Прочитала сам да су у грчкој митологији наоружане жене ратници називане Амазонке. То ме мало збунило, јер знам да се тако називају жене-ратници око реке Амазон. Желела бих да ми разјасниш ову мистерију.

НЕЛА БАКИЋ
Пећинци

Нема никакве мистерије. Жене-ратници у грчкој митологији зову се Амазонке, и по легенди, девојачким данима им је одсецана десна дојка да би могле лакше да рукују луком и стрелом. а жене-ратници из прашума Бразила ово су име добиле од истраживача Франциска де Орељана, Португалца. Заправо, он је 1541. године око велике реке која изви-ре у перуанским Андима и вијуга кроз бразилске прашуме, открио женско племе ратника, реку крстио као Амазон, а ратнице Амазонкама, по угледу на легенду из грчке митологије.

„Забавникова“ зебра

Недавно сам на улици код једног продавца значака видео значку „Политикиног Забавника“ правоугаоног

облика са зебром. Веома ми се допала, хтео сам да је купим, али продавац није желео да је прода. Каже да му је једина и да ја немам те паре да је платим. Да ли постоји могућност да ми је пошаљете, платио бих поузећем.

СЛАВКО ПИНДОВИЋ
Батајница

„Забавникова“ значка са зебром изда-та је још 1971. године у част двадесет година послератног излажења листа. Редакција и поред најбоље воље не може да ти испуни жељу јер ових значака одавно нема. Надамо се да ћеш је наћи код другог продавца, а обично их има највише у време одржавања неког од београдских сајмова.

Земља калева

Зашто Финци своју земљу често зову Калевала, као што сам видео да пише на неким њиховим поштанским маркама. Шта та реч значи?

ГОРАН
Колашин

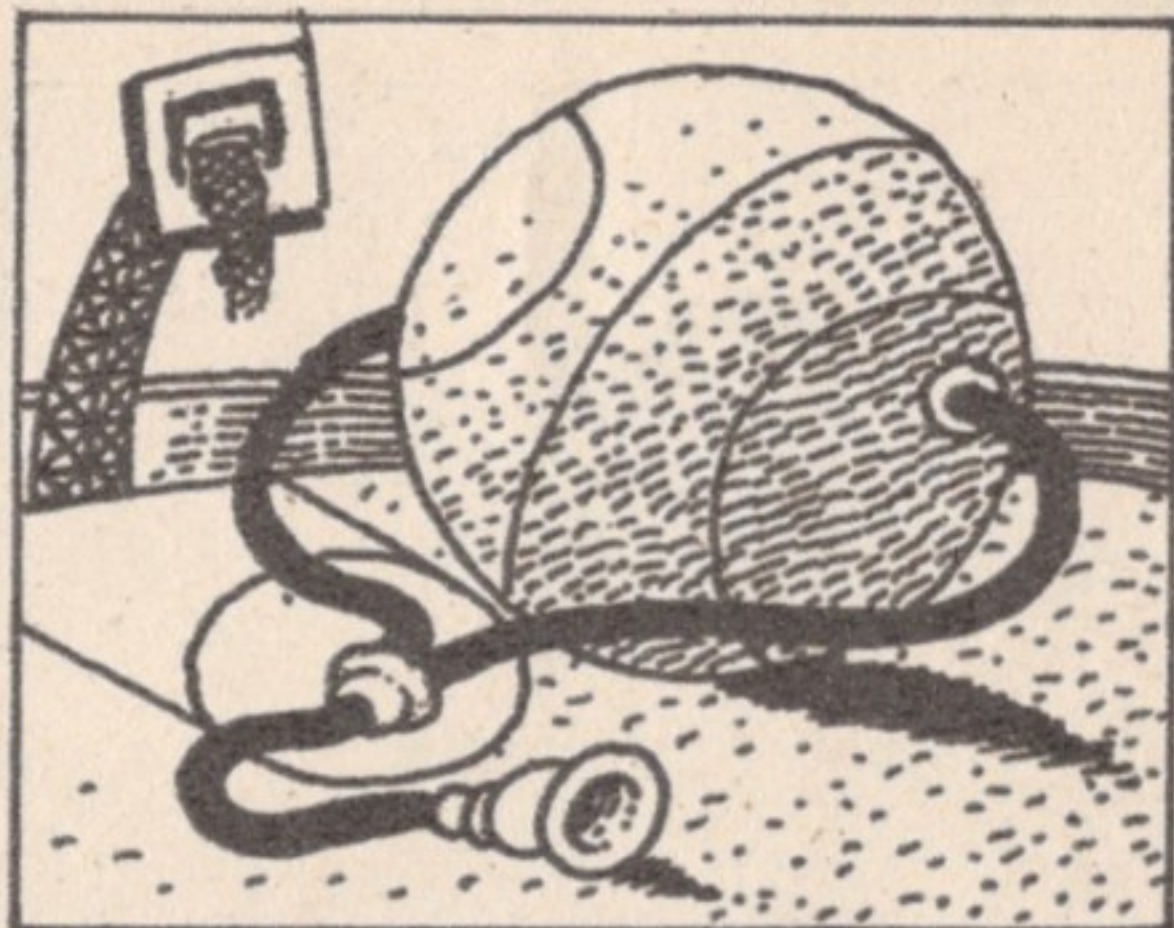
Финци често своју земљу зову „земља Калева“, по највећем финском народном епу који има око 35.000 стихова у осмерцу и који се вековима очувао у усменом предању. Постоје два епа: „Стара Калевала“, која има 32 певања са 12.078 стихова и објављена је 1835. године, и „Нова Калевала“ са 50 певања и 22.795 стихова, објављена 1849.

Прва трансплантација срца

Ко је био први човек коме је пресађено срце и да ли је још жив?

ЗОРАН
Сопот

Први човек у историји медицине коме је пресађено срце другог човека је Луис Вашански, стар 55 година из Кејптауна (Јужна Африка). У болници Гроуте Шур, у Кејптауну, 3. децембра 1967. године тим од 20 хирурга на челу са др Кристијаном Барнардом пресадио је Вашанском срце двадесетчетворогодишње Дениз Ен Дарвал која је погинула у саобраћајној несрећи. И прималац и давалац имали су исту крвну групу. Операција је трајала пет сати, а већ после четири дана пацијент је могао да седи и разговара. Али, одбацивање страног тела које лекари тада још нису успели да реше, учинило је своје. Луис Вашански је умро после 27 дана.

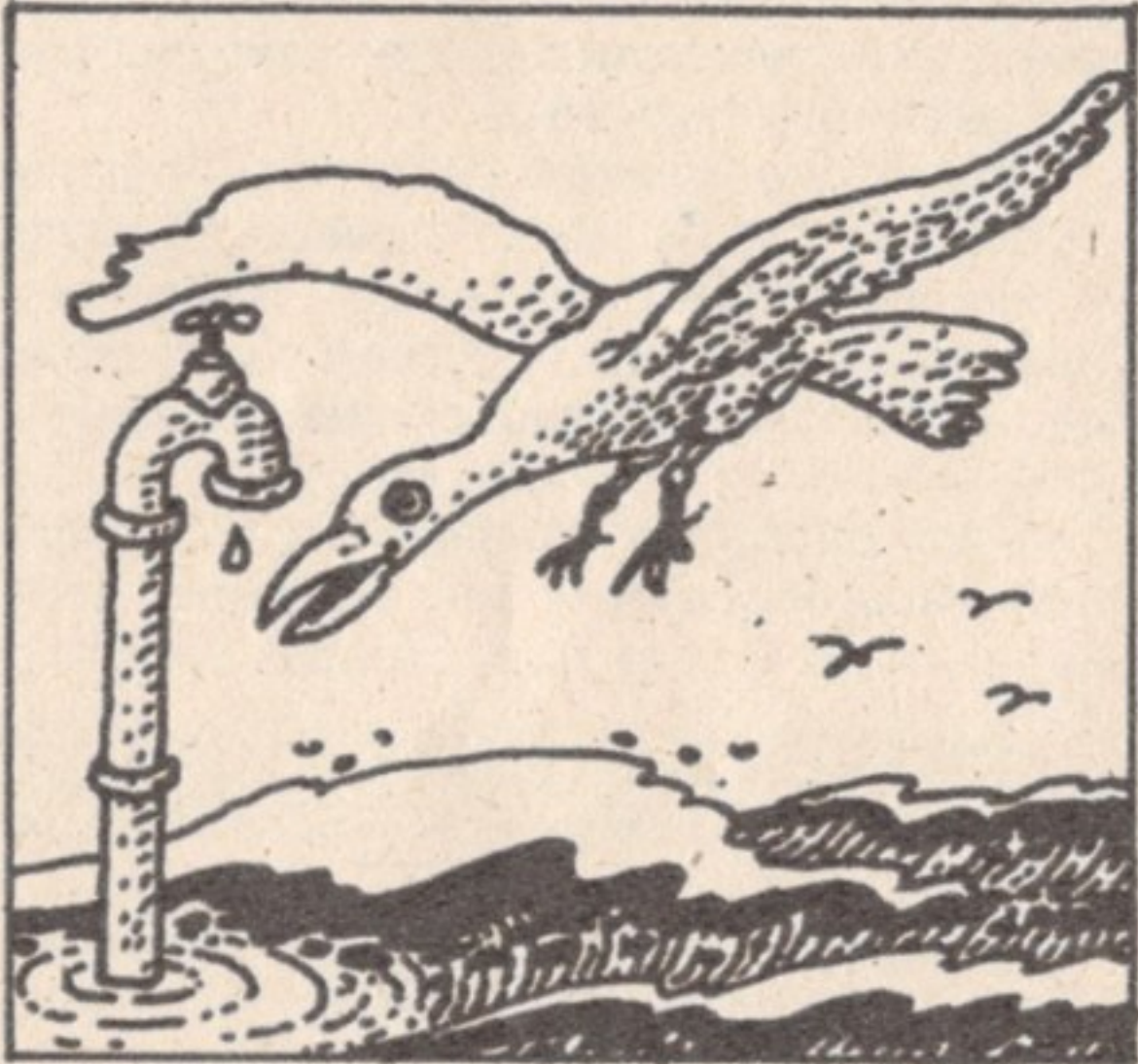
Кошарку измислио др Џемс

Волим кошарку, играм је иако ни-сам довољно висок за овај спорт. Занима ме нешто из историјата кошарке: када је настала и када је одиграна прва кошаркашка утакмица?

БРАНИСЛАВ
Смедеревска Паланка

За кошарку се не може рећи да је настала као за неке друге спортове, она је измишљена, заправо настала по идеји др Џемса Нејсмита (1861–1939) из Спрингфилда (САД). У жељи да приволи студенте спрингфилдског универзитета да се ван сезоне безбола и рагбија баве неким спортом он је комбиновао игру канадских Индијанаца „лакрос“ и енглески ногомет и добио – кошарку. Разумљиво да је кошарка од тих својих првих почетака доживела измене у правилима, али је ипак остала у суштини она коју је измислио др Нејсмит.

Прва званична утакмица, наравно по правилима др Џемса Нејсмита, одиграна је 20. јануара 1892. године, непуних пола године откако је „измишљена“.

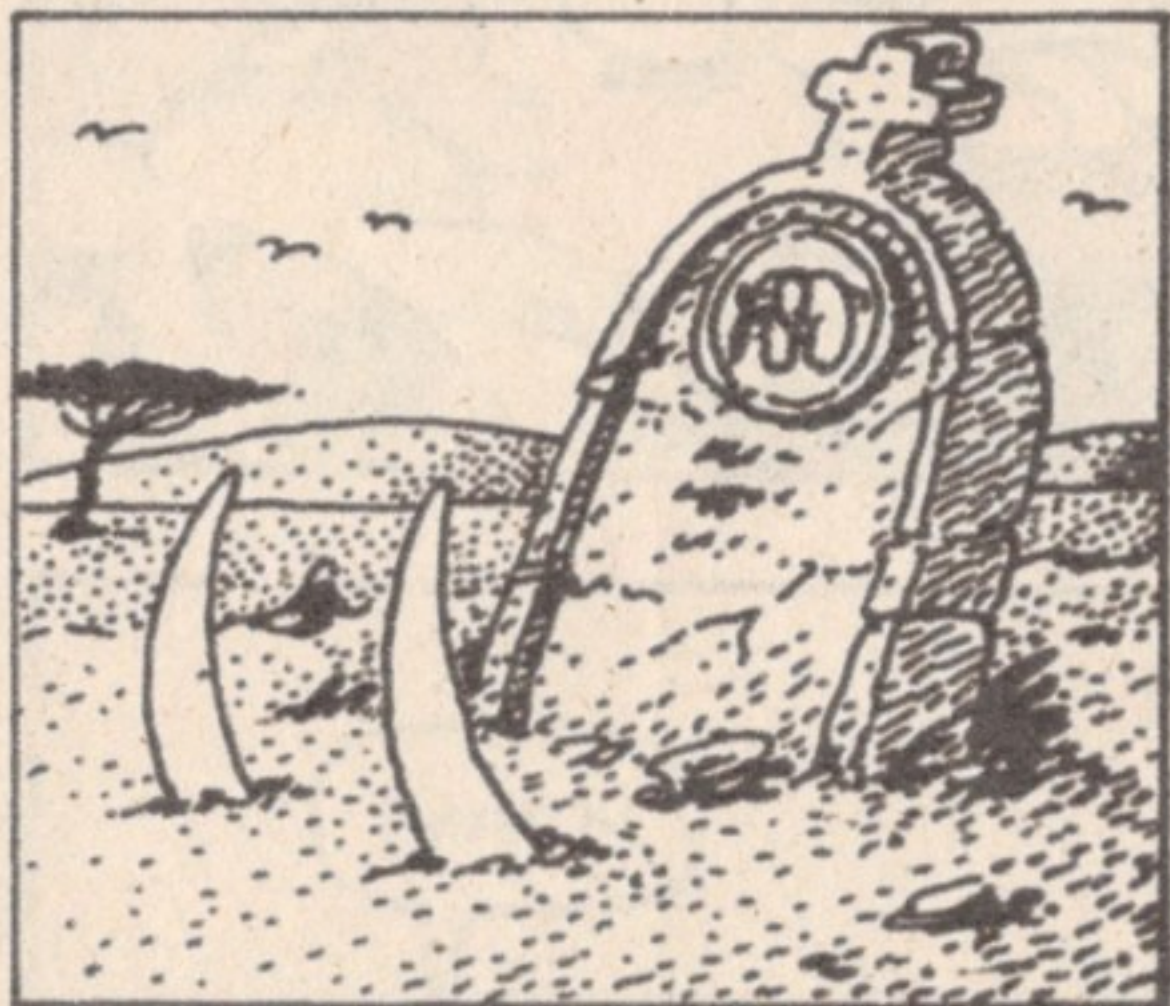
Пије ли галеб морску воду?

На изглед лако питање, али ја од никога не добих тачан одговор, једни тврде да галебови не пију морску воду, други да пију. Сад је ово већ постало ствар опкладе, па бих желео да ти одговорим.

Н. АШАНИН
Вршац

Није ни чудо што мало ко зна да ли галеб, и остале морске птице пије воду, јер се све донедавно мислило да не пију. Познато је да галебови, као и све птице, немају бубреге који би могли да издвајају со и да је луче из организма,

Али, дански зоолог Кунт Нилзен потврдио је приче бродоломника и преко-океанских путника да галебови и корморани који их прате пију морску воду. Наиме, он је установио да морске птице имају један други орган који је задужен да се стара о непотребној количини соли, а то су жлезде у кљууну, или носне жлезде. Оне растварају со и као безбојну течност птице је избацују кроз кљун. Тако је коначно и откривена улога ових жлезда која је одавно копкала научнике.

Гробља слонова не постоје!

Желео бих да ми одговорите како слонови кад треба да угину оду на неко скривено место, тако да је њихово гробље скоро немогуће пронаћи. Све је још чудније када се зна да су они скоро најкрупнији сисари.

МИЊКО Д.
Урошевац

Тачно је да су у постојбинама слонова, Африци и Азији пронађени остаци више слонова, али ипак, стручњаци сматрају да је ово случајност, јер они су на овим местима могли страдати од муља или живог песка касније исушеног. Овакве групе слоновских остатака нађене око исушених мочвара створиле су легенду код људи да се стари слонови када осете да долазе последњи тренуци, издвајају из крда и одлазе на тајно гробље слонова.

Истина је да слон, када је на самрти, заостаје из крда и остаје да сачека смрт. Слонови из његовог крда у почетку му прилазе и покушавају да га придигну, као да желе да га врате у живот. Могуће, како сматрају неки зоолози, да је ово и начин опраштања припадника истог чопора.

Естонски није фински језик

Занима ме да ли је језик којим говоре Естонци, исти којим се служе Финци, као и којој групи језика припада фински.

МАРИНА ПОПОВИЋ
Подгорица

Фински језик припада угро-финској групи језика и у блиском је сродству са естонским језиком. Одликује се богатством вокала, а акценат је везан за први слог. Писмо Финца је латиница и у финском језику, као и у естонском, има доста елемената из германских језика, нарочито шведског.

Мирјана Јанковић, Миодрага Симића 13, 15000 Шабац – 11 година, сакупља гумице, салвете и постере.

Милана Пушкар, Куманачког одреда 23, 23000 Зрењанин – 12 година, сакупља украсна писма, салвете, оловке и гумице, воли музику, бави се балетом.

Ана Мићић, Војводе Саватија 1/24, 11000 Београд – 15 година, воли тенис, филм и музику.

Ивана Милојевић, Словачких побуњеника 9/2, 34000 Крагујевац – 14 година, сакупља украсна писма, папириће и салвете.

Ана Шћекић, 22. децембра 2/6, 12300 Петровац на Млави – 12 година, сакупља биљке за хербаријум.

Драгана Петровић, Карађорђева 45/376, 11300 Смедерево – 14 година, жели да се дописује са вршњацима.

Драгана Коцић, Горњи Матејевац, 18204 Ниш – 13 година, воли музику, сакупља значке.

Сузана Бијелић, Бориса Кидрича 12, 21420 Бач – 13 година, сакупља постере, сличице, марке и значке.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА – ВОДОРАВНО: Нострадамус, к, естрада, Игало, штрикати, Олиб, Авакум, стреја, мах, нокти, пас, Ирон, Верка, ни, ливадица, орач, Овајић, ноно, а, сањар, Ђилибар, Ате, ви, у, љ, кп, егал, вија, инат, ћаса.

НАПРАВТЕ ЦРТЕЖ: Спајањем свих тачака по реду, добићете цртеж слона.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2160

YU ISSN 0032-339X

Први број »Политикиног Забавника« изашао је 28. фебруара 1939. године

Издаје и штампа НИП »ПОЛИТИКА« 11001 Београд, Македонска 29

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кешић

Уредник сјерија
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

Редакција

Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван

Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада

Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Весна

Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и

Бранислава Црномарковић

Техничка редакција

Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

Секретаријат

Зорана Филиповић

Редакција »ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК« Македонска 31, 11001 Београд, Поштански фах 124.

Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776.

Маркетинг агенција: Македонска 31/1, телефон 320-645.

Рукописи, фототографије и цртежи се не враћају.

На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата се врши на жиро рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП »ПОЛИТИКА« – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ »ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК«

ОБАВЕШТЕЊЕ ПРЕТПЛАТНИЦИМА

Обавештавамо претплатнике који врше претплату за иностранство, да НИП

»ПОЛИТИКА« убудуће искључиво прима претплату преко

»EXIMPO« – AG, Bernstr. – West 64, CH-5034 SUHR Schweiz.

Тел. 41/64/310470 и 41/64/310471.

Факс 41/64/310472, на конто:

NEUE AARGAUER BANK, AARAU, Bahnhofstr. 49. CH – 5001 AARAU. Schweiz, Конто број 21.4957.157.6

Годишњу претплату на лист не примамо.

ПОЛУГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

САД	USD 35.-
СР НЕМАЧКА	DEM 89.-
ШВЕДСКА	SEK 374.-
ФРАНЦУСКА	FRF 211.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF 70.-

Трошкови АВАО превоза плаћају се посебно, независно од претплатне цене листа.

Директор

др Живорад Миновић

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину.

By Jim Davis

